Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi

2015-2016 Öğretim Yılı II. Yarıyıl

İcra ve İflas Hukuku Final Sınavı Cevap Anahtarı

23/05/2016

Sınav Talimatı : Sınav süresi 3 saattir. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kağıdından başka 4 sayfalık bir cevap kağıdı daha verilecektir; bunların dışında başka cevap kağıdı alınamaz. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına ve cevapların mutlaka gerekçe içermesine dikkat edilmesi önemle rica olunur.

I- Olay:

Merkezi Bolu'da olmak üzere tavukçuluk sektöründe faaliyet gösteren (B) A.Ş., bankalardan yüklü miktarda kredi alarak çeşitli makineler satın almış, ancak kuş gribi salgını sebebiyle satışları düştüğü için bir süre sonra borçlarını ödemekte zorlanmaya başlamıştır.

1) (B) A.Ş.'ye sattığı tavuk yemi karşılığında alacağını alamayan (A), (B) A.Ş. aleyhine genel haciz yoluyla takip başlatmış ve bu çerçevede (B) A.Ş.'ye ödeme emri gönderilmiştir.

a) (B) A.Ş., borcu olmadığını nasıl, hangi süre içinde, nerede ileri sürebilir? (5 puan)

Alacaklı (A) tarafından (B) A.Ş. aleyhine genel haciz yoluyla ilamsız icra takibi başlatılmış (İİK m. 42 vd.) ve icra müdürü tarafından (B) A.Ş.'ye ödeme emri gönderilmiştir (İİK m. 60, 61).

Bu ödeme emrine karşı (B) A.Ş., ödeme emrini tebellüğ ettiği tarihten itibaren 7 gün içerisinde, sözlü olarak veya dilekçeyle icra dairesine başvurarak ödeme emrine itiraz edebilir (İİK m. 62).

(B) A.Ş. imzaya itiraz etmediğinden, bu itiraz bir borca itiraz olacaktır. Zira, imzaya itiraz dışındaki bütün itirazlar borca itirazdır.

b) Önceki (a) şıkkında vereceğiniz cevaba bağlı olarak, takibe devam edilmesi hangi yolla veya yollarla mümkün olabilir? Bu yollara hangi süreler içinde başvurulabilir? Kısaca anlatınız. (5 puan)

(B) A.Ş. süresi içerisinde ödeme emrine (borca) itiraz ettiğinde takip durur (İİK m. 66). Takibe devam edilebilmesi için ödeme emrine itirazın hükümden düşürülmesi gerekecektir. İtirazın hükümden düşürülmesi ise iki şekilde olur:

İlk olarak, (B) A.Ş. borca itiraz etmiş olduğundan, takip alacaklısı (A)'nın elinde İİK m. 68'deki belgelerden biri varsa, ödeme emrine itirazın kendisine tebliğinden itibaren 6 ay içinde, icra mahkemesine başvurarak itirazın kesin olarak kaldırılmasını isteyebilir (İİK m. 68, f. 1).

Alacaklının elinde İİK m. 68'de sayılan belgelerden biri yoksa, ödeme emrine itirazın kendisine tebliğinden itibaren 1 yıl içerisinde genel görevli mahkemelerde itirazın iptali davası açması gerekir (İİK m. 67).

c) Alacaklı (A), takibe başlamadan önce ihtiyati haciz kararı aldırmak isteseydi, hangi yetkili ve görevli merciye başvurması gerekirdi? (5 puan)

Vadesi gelmiş (muaccel) ve rehinle temin edilmemiş bir para borcunun alacaklısı, görevli ve yetkili mahkemelere başvurarak borçlunun mal ve alacaklarının ihtiyaten haczedilmesini isteyebilir (İİK m. 257, f. 1).

Burada görevli mahkeme HMK m. 1-4 hükümlerine göre, yetkili mahkeme ise İİK m. 50'ye göre belirlenecektir (İİK m. 258, f. 1). İİK m. 50 ise HMK'nın genel yetki kurallarına atıf yapmakta, ayrıca "*sözleşmenin yapıldığı yer mahkemesinin de*" yetkili olduğunu öngörmektedir.

d) (B) A.Ş.'nin en küçük borçlarını dahi ödeyemez hale gelmiş olması varsayımında, alacaklı (A), (B) A.Ş.'yi iflas yoluyla takip edebilir miydi? Cevabınız olumsuz ise, neden? Cevabınız olumlu ise, (A)'ya hangi iflas yolunu seçmesini önerirdiniz? Neden? (5 Puan)

(B) A.Ş. bir ticaret şirketi olduğundan tacirdir (TTK m. 16, f. 1) ve tacirler bütün borçlarından dolayı iflasa tabidir (TTK m. 18, f. 1). Bu sebeple (A), (B) A.Ş.'yi iflas yoluyla takip edebilir (İİK m. 43, f. 1). İcra ve iflas hukukumuzda genel iflas sebebi muaccel bir borcun ödenmemesidir. Dolayısıyla (B) A.Ş. bütün borçlarını vadesinde ödüyor olsa bile iflas yoluyla yapılan takipte borcunu ödemezse iflasına karar verilebilir. Bunun için (A), icra dairesine bir takip talebi verir ve bu takip talebinde İİK m. 58, f. 2, b. 5'de düzenlendiği üzere takip yollarından hangisini seçtiğini belirtirken "*iflas*" takip yolunu seçtiğini belirtirse icra dairesi (B) A.Ş.'ye bir iflas ödeme emri gönderir (İİK m. 155). (B) A.Ş. yine de borcunu ödemezse (B) A.Ş.'nin iflasına karar verilmesi için asliye ticaret mahkemesinde iflas davası açılması gerekir (İİK m. 156). Bu, takipli iflas yoludur.

(B) A.Ş. en küçük borçlarını dahi ödeyemez hale gelmişse, (B) A.Ş.'ye karşı iflas davası açmak isteyen bir alacaklının önce icra dairesinde takip başlatarak (B) A.Ş.'ye iflas ödeme emri gönderilmesini istemesi ve süresi içinde alacağının kendisine ödenmesini beklemesinin

mantıklı olmayacağı düşünülmüştür. Ödeme emri gönderilse dahi borçlunun borcunu ödemeyeceğinin kuvvetle muhtemel olduğu bazı hallerde doğrudan doğruya iflas davası açılabileceği öngörülmüş; bu haller arasında da "ödemelerin (sürekli olarak) tatil edilmiş olması" sayılmıştır (İİK m. 177, f. 1, b. 2). Dolayısıyla (B) A.Ş.'nin en küçük borçlarını dahi ödeyemez hale gelmiş olması varsayımında alacaklı (A), iflas davasını açmadan önce takip yapmak zorunda kalmaksızın, doğrudan doğruya borçlunun muamele merkezindeki asliye ticaret mahkemesine başvurarak (İİK m. 154, f. 3) borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir. Burada Bu ise doğrudan doğruya (takipsiz) iflas yoludur.

Doğrudan doğruya iflas yolunda, genel iflas yolundan farklı olarak iflas davasından önce bir takip yapılması gerekmez. Ayrıca borçlunun iflasına karar verilebilmesi için depo kararı verilmesine de gerek yoktur. Zira, doğrudan doğruya iflas yolunda uygulanacak hükümler arasında İİK m. 158 sayılmamıştır (İİK m. 181). Bu sebeple, alacaklı (A)'nın doğrudan doğruya iflas yoluna başvurması önerilir.

2) Borçlarını ödemek isteyen (B) A.Ş.'nin, alacaklıları ile borç yapılandırması anlaşması yapabilmek için süre talep etmesi ve bu süre içinde kendisine karşı icra ve iflas takibi yapılmasını önlemesi mümkün müdür? Bunun için (B) A.Ş. hangi yola, hangi merci nezdinde başvurulabilir? Başvuruya hangi belgelerin eklenmesi gerekir? Bu başvurunun kabul edilebilmesi için gerekli şartlar nelerdir? (şartları sadece sayınız) (7,5 Puan)

Burada konkordatodan bahsedilmektedir; zira soruda ifade edildiği üzere borçlunun konkordato mühleti talebi kabul edilirse, konkordato mühleti sırasında borçluya karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerin satışa olan kadar olan kısmı ile İİK m. 206'ya göre birinci sıradaki alacaklıların genel haciz yoluyla yapacağı takipler hariç hiçbir icra ve iflas takibi yapılamaz (İİK m. 289, f. 1, 2 ve 3).

Tacir olup olmaması önem arz etmeksizin konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen herhangi bir borçlu, icra mahkemesine başvurabilir (İİK m. 285).

Bunun için (B) A.Ş. icra mahkemesine gerekçeli bir dilekçe ve bir konkordato projesi verir; bu projeye ayrıntılı bir bilanço, gelir defteri ve borçlu defter tutmak zorunda şahıslardan ise defterlerinin durumunu bildirir cetvel eklenir (İİK m. 285, f. 1).

İcra mahkemesi borçlunun konkordato mühleti talep ettiğini İİK m. 166, f. 2'deki usule göre ilan eder ve mühlet talebine itirazlarını bildirmeleri için alacaklılara ilandan itibaren on gün süre verilir (İİK m. 287, f. 1).

Konkordato mühleti talebinin icra mahkemesi tarafından kabul edilebilmesi için konkordato projesinin başarı ihtimalinin bulunması ve alacaklıları zarara uğratma kastından ari olması şartlarının sağlanması gerekir (İİK m. 286, f. 1).

3) 01.05.2016 tarihinde (B) A.Ş.'nin iflasına karar verildiğini, iflas kararının 05.05.2016 tarihinde ilan edildiğini varsayalım. Bu durumda; iflas masasına giren mal ve alacakların tasfiyesi hangi usulle ve hangi iflas organı tarafından yapılacaktır? Bu usule hangi iflas organı, hangi kıstasa göre, hangi süre içinde karar verecektir? (7,5 Puan)

İflasa karar verilmesiyle iflas açılır (İİK m. 165). İflasın kararı iflas dairesine bildirilir ve iflas dairesi tarafından İİK m. 166, f. 2'deki usule göre ilan edilir (İİK m. 166, f. 1 ve 2). İflas kararı (iflasın açılması) kendisine bildirilince iflas dairesi müflisin mallarının defterini tutmaya ve muhafazası için gerekli tedbirleri almaya başlar (İİK m. 208, f. 1).

İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iflasın tasfiyesinin hangi usulle yapılacağına karar verip (İİK m. 208, f. 3) bunu ilan etmek zorundadır (İİK m. 218, f. 1 ve 2; m. 219, f. 1).

Müflisin mallarının defterini tutan iflas dairesi, masa mallarının takdir edilen kıymetine göre (İİK m. 214) müflisin mallarının adi tasfiye masraflarını karşılayıp karşılamadığına bakar. İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılamıyorsa tasfiyenin basit tasfiye şekilde yapılmasına, karar verilir ve bu karar ilan edilir (İİK m. 218, f. 1 ve 2). Basit tasfiyede iflas idaresi yoktur; tasfiyeyi iflas dairesi yapar (İİK m. 218, f. 3).

İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılıyorsa tasfiyenin adi tasfiye usulüyle yapılmasına karar verilir (*karş*. İİK m. 208, f. 3; İİK m. 218, f. 1). Burada kural olarak tasfiyeyi müflisin alacaklıları arasından seçilen iflas idaresi yapar (İİK m. 223, f. 2). İflas idaresi seçilemezse tasfiyeyi yine iflas dairesi yapar (İİK m. .

İflas masasında hiç mal yoksa tasfiyenin tatiline karar verilir ve tasfiyenin tatil edildiği ilan edilir İlandan itibaren otuz gün içinde iflas takibine devam edilmesi talep edilip gerekli masraflar peşin olarak verilmezse iflasın kapanmasına karar verilir (İİK m. 217) ve iflasın kapandığı ilan olunur (İİK m. 254; m. 166, f. 2 ve 3).

4) Aşağıdaki dava ve takiplerin durumunun ne olacağını belirtiniz:

a) (C)'nin (B) A.Ş. aleyhine yapmış olduğu kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte (B) A.Ş.'ye ait bazı makineler haczedilmiş; (C), 01.03.2016 tarihinde haczedilen malların satışını talep etmiştir. (3,5 Puan)

İflasa karar verilmesiyle müflis aleyhine daha önce başlatılmış olan haciz yoluyla takipler durur (İİK m. 193, f. 1). İhtiyaten konan hacizler ile iflasın açıldığı anda paraya çevrilmemiş mallar ise masaya girer (İİK m. 186, f. 1) Ancak, hacizli mallar iflasa karar verilmesinden önce satılmışsa takip yapan alacaklının alacağı kendisine ödenir; geriye bir şey kalırsa bu miktar iflas masasına dahil olur (İİK m. 186, f. 2).

(C) iflasa karar verilmesinden önce hacizli malların satışını talep etmiştir. İflasa karar verilene kadar bu mallar satılmışsa artık bu malların paraya çevrilmesinden elde edilen para önce

takip yapan alacaklıya ödenir (İİK m. 186, f. 2). Ancak, (B) A.Ş.'nin iflasına karar verilmeden hacizli mallar satılamamışsa artık bu mallar, iflasın açılmasıyla iflas masasına dahil olur ve bütün alacaklıların alacağının ödenmesine tahsis edilir (İİK m. 184, f. 1; İİK m. 186, f. 1).

b) (B) A.Ş.'de işçi olarak çalışan (D), son 3 aylık maaşını alamamış, bu alacağının tahsili için (B) A.Ş. aleyhine 20.04.2016 tarihinde genel haciz yoluyla takip başlatmıştır. (2,5 Puan)

(D)'nin alacağı İİK m. 206'ya göre birinci sırada yer alan imtiyazlı alacaklardandır. Ancak (B) A.Ş.'nin iflasına karar verilmeden başlattığı takibin akıbeti bakımından bunun bir önemi yoktur. İflasa karar verilmesiyle müflis aleyhine başlatılan haciz yoluyla takipler durur, iflas kararının kesinleşmesiyle bu takipler düşer (İİK m. 193, f. 1 ve 2).

c) (E), (B) A.Ş. aleyhine, 10.05.2016 tarihinde ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip başlatmak istemektedir. (5 Puan)

İflasın açılmasıyla başlayan süreçte, iflasa karar verilmesinden önce müflis aleyhine başlatılmış olan takiplerin durması, düşmesi ve yeni takip yapılamaması haciz yoluyla takipler bakımındandır (İİK m. 193, f. 1, 2 ve 3). Buna göre, iflasın açılmasından önce başlatılmış olan rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler iflasın açılmasıyla durmaz, takip alacaklısı iflasın açılmasından sonra da iflas masasına karşı devam edebilir (İİK m. 193, f. 4); yahut takibinden vazgeçerek rehnin iflas idaresi tarafından paraya çevrilmesini isteyebilir veyahut iflasın açılmasından sonra dahi rehnin paraya çevrilmesi yoluyla iflas masasına karşı yeni takip başlatabilir (İİK m. 185, f. 1).

İflasın açılmasından önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılmadığı takdirde rehinli mallar da rehin sahibi alacaklının rüçhan saklı kalmak kaydıyla iflas masasına girecektir. Bu mallar iflas idaresi (veya dairesi) tarafından en yakın münasip zamanda satılacak; satış ve muhafaza masrafları çıkarıldıktan sonra rehinli alacaklının alacağı tam olarak ödenecektir (İİK m. 185, f. 1). Geriye bir şey kalırsa bu miktar iflas masasına girecek ve diğer alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis olunmaya devam edecektir.

Ancak, sorudaki varsayımda olduğu gibi rehin sahibi alacaklı, iflas idaresinin (veya iflas dairesinin) en yakın münasip zamanda rehinli malı paraya çevirip alacağını kendisine ödemesini beklemek istemeyebilir. Bu takdirde alacağı rehinle temin edilmiş alacaklı, iflasın açılmasından sonra dahi iflas masasına karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yeni takip başlatabilecektir (İİK m. 185, f. 1).

Şu halde somut olayda alacağı rehinle temin edilmiş alacaklı (E), iflas masasına karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatabileceği gibi, hiç takip yapmadan veya yaptığı takipten vazgeçerek iflas idaresinin (veya dairesinin) rehni paraya çevirip alacağını kendisine ödemesini de bekleyebilecektir.

d) (F), (B) A.Ş. aleyhine, aralarındaki sözleşmeden kaynaklanan alacağının tahsili için 01.03.2016 tarihinde dava açmıştır. (2 Puan)

Kural olarak, acele haller müstesna olmak üzere iflasın açılmasıyla müflisin davalı veya davacı olduğu hukuk davaları ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar bir süre için durur. Burada iflasın açılmasından önceki bir devrede müflis aleyhine açılmış (müflisin davalı olduğu) bir hukuk davası vardır. İİK m. 194'te sayılan istisnai haller söz konusu olmadığı için bu dava ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar duracaktır.

e) (B) A.Ş., kimyasal atıklarını tavuk çiftliğine yakın bir yere bırakarak zarar etmesine sebep olan (G) A.Ş. aleyhine 01.01.2015 tarihinde haksız fiilden kaynaklanan tazminat davası açmıştır. (2 Puan)

Kural olarak iflasın açılmasıyla müflisin davalı veya davacı olduğu hukuk davaları ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar bir süre için durur. Burada, iflasın açılmasından önceki bir devrede müflis tarafından açılmış (müflisin davacı olduğu) bir dava vardır. Önceki şıkta olduğu gibi burada da İİK m. 194'te sayılan istisnai haller (özellikle şeref ve haysiyete tecavüzden yahut vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları) söz konusu olmadığı için bu dava ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar duracaktır.

5) a) (B) A.Ş.'nin borçlusu (İ), 28.04.2016 vadeli borcunu, 03.05.2016 tarihinde (B) A.Ş.'ye ödemiştir. (İ) borcundan kurtulmuş mudur? Neden? Farklı ihtimalleri göz önüne alarak açıklayınız.(6 Puan)

İflasın açılmasından sonra artık müflis kendisine yapılan ödemeleri kabul edemez. Borçlu iflasın açılmasından sonra borcunu müflise değil iflas masasına ödemek zorundadır. Müflisin borçlusu, iflasın açılmasından sonra müflise ödeme yaptığı takdirde ancak bu ödemenin masaya girdiği oranda borcunda kurtulacaktır (İİK m. 192).

Ancak, müflisin borçlusu müflisin iflas ettiğini duymamış olabilir. Nitekim, borçlunun iflasına karar verilmesiyle iflas kararının ilan edilmesi gerekir (İİK m. 166, f. 1 ve 2). İşte bu ilandan önce müflisin borçlusu iyi niyetli olarak, yani müflisin iflas ettiğini bilmediği veya bilebilecek durumda olmadığı için müflise ödeme yapmışsa borcundan kurtulacaktır (İİK m. 192).

O halde, iflas kararından sonra fakat kararın ilanından önce iyi niyetli olmayarak (yani borçlunun iflas ettiğini bildiği veya bilebilecek durumda olduğu halde) yahut iyi niyetli olup olmadığı önem arz etmeksizin iflasın ilan edilmesinden sonra müflise ödeme yapan borçlu, ancak müflise yaptığı ödeme iflas masasına girdiği oranda kurtulacaktır.

b) (B) A.Ş'nin borçlusu (İ) borcunu ödememiştir. (İ)'ye karşı dava açılabilmesi ve takip yapılabilmesi mümkün müdür? Nasıl? Açıklayınız. (4 puan)

İflas masasına giren mal, alacak ve haklar, iflas idaresi tarafından idare olunur. Masanın kanuni temsilcisi iflas idaresidir İflas idaresi masanın menfaatlerini gözetmek ve tasfiyeyi yapmakla yükümlüdür. (İİK m. 226, f. 1).

İflasın açılmasından sonra müflisin masaya giren mal, alacak ve haklar üzerindeki tasarruf yetkisi (ve böylece dava takip yetkisi; HMK m. 53) kısıtlanır (İİK m. 191) İflas masası ile ilgili davalar davalar iflas idaresi tarafından açılır, yani masa ile ilgili davalarda dava takip yetkisi iflas idaresine aittir. İflas idaresi müflisin muaccel alacaklarını tahsil ve gereğinde takip ve dava eder (İİK m. 229, f. 1). Dolayısıyla, müflisin borçlusu aleyhinde dava açılması veya takip yapılması mümkündür; ancak bu yetki müfliste değil iflas idaresindedir.

6) (B) A.Ş., (K) A.Ş.'ye olan yüklü miktardaki borcunu, henüz vadesi gelmeden 01.01.2016 tarihinde ödemiştir. Bu işleme karşı başvurulabilecek bir yol var mıdır? Bu yola kim, kime karşı, hangi şartlarla, hangi süre içinde ve hangi merci nezdinde başvurulabilir? İflasa karar verilmemiş olsaydı cevabınız değişir miydi? (10 Puan)

(B) A.Ş., iflasına karar verilmeden önceki bir dönemde, vadesi gelmemiş yüklü miktardaki borcunu ödemiştir. Aciz halinde olan (iflasın eşiğindeki) bir borçlunun böyle bir işlem yapması alacaklılara zarar verme kastı güdebileceğinden bu işlemin alacaklılar bakımından geçersiz kabul edilmesi için tasarrufun iptali davası öngörülmüştür.

Sorudaki durum acizden dolayı butlan halidir. Hacizden veya mal bulunamaması sebebiyle acizden yahut iflastan önceki bir sene içerisinde yapılan bu işlem, işlemin karşı tarafı iyi niyetli değil ise (yani kendisine vadesinden önce ödeme yapan borçlusunun iflasın eşiğinde olduğunu biliyor veya bilebilecek durumda ise) bu tasarrufun iptali istenebilir (İİK m. 279).

(B) A.Ş.'nin iflasına karar verildiğinden iptal davasını iflas masası açacaktır (İİK m. 277, f. 1, b. 2). Tasarrufun iptali davası genel yetkili ve görevli mahkemelerden istenir. Bu davayı, iflas masası veya bu dava hakkı kendisine devredilen iflas alacaklısı, işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açar (İİK m. 282). Bu davanın açılması, iptale tabi tasarruf işleminin yapılmasından itibaren 5 yıllık hak düşürücü süreye tabidir (İİK m. 284).

(B) A.Ş.'nin iflasına karar verilmemiş olsaydı, bu davayı elinde borç ödemeden (geçici veya kesin) aciz belgesi bulunan alacaklı (İİK m. 277, f. 1, b. 1), borçluya ve işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açacaktı (İİK m. 282).

7) İflas idaresi, alacakların incelenmesini bitirip sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığını 01.10.2016 tarihinde ilan etmiştir.

a) İflas masasına bildirdiği 10.000,- TL'lik alacağının tamamının reddedildiği, 05.10.2016 tarihinde alacaklı (L)'ye tebliğ edilmiştir. (L), alacağının reddedilmesine ilişkin muhalefetini hangi sürede, hangi görevli ve yetkili merci nezdinde, hangi yola başvurarak ileri sürebilir? (5 Puan)

İflas idaresi sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığını ilan ettikten sonra, alacağı kabul edilmeyen alacaklı sıra cetveline itiraz edecektir. Bunun için, sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilan edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, yani 16.10.2016 günü mesai bitimine kadar (İİK m. 19), iflasa karar verilen yerdeki (müflisin muamele merkezinin bulunduğu yer) asliye ticaret mahkemesinde, iflas masasına karşı sıra cetveline itiraz davası açılması gerekir. Burada, (L)'nin alacağının tamamının reddedildiğinin kendisine tebliğ edildiği tarih (İİK m. 223, f. 3'teki istisnai hâl göz ardı edilirse kural olarak) esas alınmaz (İİK m. 235, f. 1 ve 2).

b) (L)'nin alacağı dördüncü sıraya kaydedilmiştir. (L), alacağının birinci sıraya kaydedilmesi gerektiği yönündeki muhalefetini hangi sürede, hangi merci nezdinde ve hangi yola başvurarak ileri sürebilir? Açıklayınız. (5 Puan)

Alacağı sıra cetveline kabul edilen fakat yanlış sıraya kaydedilen alacaklı, sıraya itiraz edecektir Burada, iflas idaresinin sırayı yanlış düzenlediği iddia edildiğinden sıra cetveline (işlemine) karşı şikayet yoluna gidilmesi gerekir (İİK m. 227 atfıyla İİK m. 16). Buradaki süre de sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilan edildiği tarihten itibaren 7 gündür. Şikayet icra mahkemesine yapılacaktır.

II- Metin Soruları:

1) İflasta sıra cetvelindeki sıraları ve bunlardan önce ödenmesi gereken alacakları, sadece başlıklar halinde, açıklama yapmadan belirtiniz. (10 Puan)

İflas alacaklarının hangi sıra içinde paylaştırılacağı İİK m. 206'daki dört sıra ile düzenlenmiştir:

- Birinci sıra: İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları; İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları; iflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

- İkinci sıra: İflas, vesayet veya velayetin devam ettiği müddet yahut bunların bitmesini takip eden yıl içinde açılırsa, velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları;

- Üçüncü sıra: Diğer kanunlarda imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar,

- Dördüncü sıra: İmtiyazsız (adi alacaklar)

Ancak bu dört sıradan önce sırasıyla, satılan malın aynından doğan kamu alacakları, rehinli malın muhafaza ve satış masrafları, rehinli alacaklıların alacakları ve daha sonra masa alacakları (İİK m. 248) ödenir.

2) Konkordatonun tasdiki için aranan çoğunluğu anlatınız ve konkordatonun tasdiki için gerçekleşmesi gerekli diğer şartları sadece başlıklar halinde, açıklama yapmadan belirtiniz. (10 Puan)

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için, konkordato teklifinin, alacaklıların yarısı tarafından tarafından kabul edilmesi (alacaklı çoğunluğu) ve kabul eden alacaklıların alacak tutarının üçte ikisini aşması (alacak çoğunluğu) gerekir (çifte çoğunluk). Bu çoğunluğun hesabında rehinli alacaklıların alacaklarının rehinle temin edilmiş kısmı (alacak çoğunluğu bakımından) hesaba katılmaz. İİK m. 206'daki birinci sıradaki alacaklılar ile borçlunun karısı, kocası ve ana, baba ve evladı alacak ve alacaklı çoğunluğu bakımından hesaba katılmaz (İİK m. 297).

Konkordato teklifi yeterli çoğunluk tarafından kabul edilmişse, konkordatonun tasdiki için aranan diğer şartlar şunlardır (İİK m. 298):

- Konkordato projesinin, tasdik edildiği sırada borçlunun servetiyle orantılı olması,
- Alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından feragat etmedikçe, yeterli teminatın gösterilmiş olması,
- Konkordatonun tasdiki kararı için gerekli yargılama giderlerinin peşin olarak ödenmesi.

Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi 30/03/2016

2015-2016 Öğretim Yılı II. Yarıyıl

İcra ve İflas Hukuku II Arasınavı Cevap Anahtarı

<u>I- Olay:</u>

A, tacir B'ye 50,000,- TL ödünç vermiş; bunun karşılığında bir bono almıştır. A bu bonoya istinaden kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatmıştır. Takip talebini alan icra müdürü, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluna ait bir ödeme emri düzenleyerek B'ye göndermiştir. Bu ödeme emrine karşı B "*Takibe konu senedin vadesi gelmemiştir*"

şeklindeki muhalefetini nerede ve nasıl ileri sürebilir? Bu muhalefetin takibe etkisi ne olur? Açıklayınız. (10 puan)

İcra müdürü, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda takip dayanağı senedin kambiyo senedi vasfını haiz olup olmadığını ve senetteki alacağın da muaccel olup olmadığını re'sen incelemeli (İİK m. 168, f. 1, 170/a, f. 1) ve ancak bu şartlar sağlandığı takdirde borçluya bir ödeme emri göndermelidir (*Timuçin Muşul, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2013, Cilt: 2, s. 1199)*. Somut olayda da, takibin dayanağı olan senedin vadesinin gelmemiş olmasına rağmen ödeme emri düzenlenmiş ve borçluya gönderilmiştir.

Bilindiği üzere, re'sen incelenmesi gereken hususların gözetilmemesi halinde ödeme emrine itiraz değil, bu durum icra takip işlemine karşı şikâyet sebebi olduğundan, genel haciz yolunda olduğu gibi icra mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurulacaktır (İİK m. 16 vd.) Ancak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda yedi günlük şikâyet süresi yerine (İİK m. 16, f. 1) beş günlük özel bir şikâyet süresi öngörülmüştür (İİK m. 168, f. 1, b. 3; m. 170/a). Acaba, genel haciz yolunda bir ödeme emrine itiraz sebebi olan "*vadenin gelip gelmediği*" hususunun kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda icra müdürü tarafından re'sen incelenmesinin gerekmesi karşısında, vadenin gelmediği hususu gözden kaçırılarak ödeme emri gönderilmesi işlemine karşı şikayet hangi süreye tabi olacaktır?

Öğretideki hâkim görüşe göre, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolundaki beş günlük özel şikâyet süresi sadece 168 ve 170/a maddelerinde sayılan haller içindir. Bu çerçevede, senedin vadesinin gelmemiş olmasına rağmen ödeme emri gönderilmesi işlemine karşı şikayet yoluna başvurulması için özel bir süre öngörülmemiştir. Madde 168 ve 170/a'daki haller dışında kalan bu gibi hallerde genel haciz yolunda olduğu gibi işlemin öğrenildiği (dolayısıyla somut olayda ödeme emrinin tebliğ edildiği) tarihten itibaren yedi gün içerisinde, kanuna aykırılık sebebiyle, icra mahkemesine şikâyette bulunulabilir (İİK m. 16, f. 1). İcra mahkemesince karar verilmedikçe bu şikâyet icrayı durdurmayacaktır (İİK m. 22) *(Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, İstanbul 2004, s. 688; Hakan Pekcanıtez/Oğuz Atalay/Muhammet Özekes, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2015, s. 291 ve 302)*

Öğretide azınlıkta kalan diğer görüşe göre ise, icra müdürü senedin kambiyo senedi vasfını haiz, alacaklının bu senede istinaden kambiyo hukuku çerçevesinde borçluyu takip hakkının mevcut ve nihayet kambiyo senedinin vadesinin gelmiş olup olmadığını re'sen incelemek zorunda olduğundan; re'sen incelenmesi gereken bu üç husus İİK m. 168, f. 1 ve m. 170/a çerçevesindeki özel şikayet süresine tabi halleri oluşturacaktır. Bu görüşe göre, senedin kambiyo senedi vasfını haiz olmaması, alacaklının kambiyo hukukuna göre takip hakkının olmaması veya senedin vadesinin gelmemiş olması halinde ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş günlük özel şikayet süresi içinde icra mahkemesine şikayette bulunulacaktır. İİK m. 22 hükmüne göre burada da şikayet icra mahkemesince karar verilmedikçe icrayı durdurmayacaktır (*Abdürrahim Karslı, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2014, s. 376-377).* Yargıtay'ın da bu yönde bazı kararları vardır. Bu kararlara göre, vadenin gelmemiş

olmasının m. 170/a'daki özel şikayet sebeplerinden olduğu, yani m. 168, f. 1, b. 3'e göre 5 günlük özel şikayet süresine tabi olduğu görüşünün kabul edildiği anlaşılmaktadır. Örnekler:

YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ E. 2014/19900 K. 2014/28072 T. 24.11.2014: *"Alacaklı tarafından 8 adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibine karşı borçlunun icra mahkemesine başvurusunda, örnek 10 numaralı ödeme emri tebligatının usulüne uygun yapılmadığını ileri sürdüğü, ayrıca takip konusu bonolardaki imzaların kendisine ait olmadığını ve bonolardan beş tanesinin takip tarihi itibariyle henüz **vadelerinin gelmediğini bildirerek takibin iptali istemi**nde bulunduğu anlaşılmaktadır. (…) **İİK'nun 168. maddesinin 3. bendi gereğince borçlunun kambiyo hukuku bakımından şikayeti** ile aynı maddenin 4. bendi gereğince imzaya ilişkin itirazını ödeme emrinin tebliğinden itibaren yasal 5 günlük süre içerisinde icra mahkemesine yapması zorunludur. Somut olayda, borçlu (…) adına (…) gönderilen örnek 10 numaralı ödeme emrinin (…) 01.03.2011 tarihinde tebliğ edildiği görülmektedir. (…) tebliğ işlemi usulüne uygun olup, söz konusu ödeme emri borçlu (…)'ye 01.03.2011 tarihinde tebliğ edildiğine göre, adı geçen borçlunun 28.03.2011 tarihinde icra mahkemesine yaptığı başvuru, yukarıda değinilen İİK'.nun 168. maddesinin 3. ve 4. bentlerinde öngörülen yasal **5 günlük süre**den sonra olmaktadır. O halde mahkemece istemin süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken, işin esası incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir."*

YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ E. 2015/11888 K. 2015/23948 T. 12.10.2015: *"Alacaklı tarafından borçlu aleyhine 20 adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerinen mahsus haciz yoluyla ilamsız takip başlatıldığı, borçlunun takip dayanağı bonolardan iki tanesi dışındakilerinin **vadesinin gelmediğini** belirterek vadesi gelmeyen bonolar yönünden takibin iptalini istediği, mahkemece şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır. (…) O halde, mahkemece, takip dayanağı bonolardan takip tarihi itibariyle vadesi gelmiş olan 30.03.2014 ve 30.04.2014 vadeli bonolar hariç diğer 18 adet bononun muaccel hale geldiği ispat edilemediğinden ve bu 18 adet bonoya ilişkin olarak İİK'nun 257/2. maddesi uyarınca alınmış bir ihtiyati haciz kararı da bulunmadığı gerekçesi ile **İİK'nun 170/a maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerekirken** yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir."*

(her iki görüş de doğru kabul edilecektir)

Öte yandan, öğretide ifade edildiği üzere, kambiyo senetlerine mahsus takip talebine dayanak olarak gösterilen senedin vadesinin icra müdürünce re'sen incelenmesi hukuk tekniği ve teorisi ile çelişmektedir. Buna göre "*… vade hulul etmeden yapılan bir takip maddi hukuka aykırı düştüğü için buna karşı itiraz yolunun açılması lazım geldiği halde, kanun m. 168 bent 4 ve 5 de itiraz sebeplerinin tahdidi yoluna gittiği için, vadenin hulul edip etmediğinin tahkikini icra memuruna bırakmıştır. Bundan dolayı da, henüz muacceliyet peyda etmemiş bir kambiyo senedine müsteniden vaki takibe karşı borçlu tarafından yapılacak muhalefetin, nazari esaslar hilafına, şikayet şekline bürünmesi lazım gelmektedir." (İlhan E. Postacıoğlu, İcra Hukuku Esasları, 4. Baskı, İstanbul 1982, s. 690)* Nitekim, Yargıtay da bu

konudaki bir kararında, senedin vadesinin gelmemiş olmasının, şikayet değil borca itiraz teşkil ettiğini kabul etmiştir:

YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ E. 2010/9857 K. 2010/22648 : "*Alacaklı vekili tarafından 11 adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine başlanılmış, borçlulara örnek 10 numaralı ödeme emri tebliğ edilmiştir. Borçlular vekilinin yasal süre içinde, takip dayanağı 2 adet bononun dışındaki 9 adet senedin vadesi gelmediğini ileri sürerek icra mahkemesine başvurduğu görülmüştür. (…)* ***Senedin vadesinin gelmediği****, diğer bir ifade ile borcun muaccel olmadığı itirazı,* ***İ.İ.K.nun 168/5. maddesi uyarınca borca itiraz niteliğinde olup****, aynı kanunun 169/a-1 maddesi uyarınca bu itirazın icra mahkemesince duruşma açılarak incelenmesi zorunludur."*

Ancak, Yargıtay'ın yukarıda anılan kararlarından da görüleceği üzere, borçlu tarafından ileri sürülen kambiyo senedinin vadesinin gelmediği yönündeki muhalefetin itiraz değil, şikayet yoluyla ileri sürülmesini kabul ettiği kararları çoğunluktadır. Örneğin:

YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİ E. 1999/12277 K. 1999/13390 T. 28.10.1999: "*Alacaklı banka tarafından borçlu aleyhine kambiyo senetlerine mahsus yolla takip yapılmış, borçluya örnek 163 ödeme emri tebliğ edilmiştir. (…) Borçlu 1.624.211.976.-TL.'lik bonoların vadesinin gelmediğini (…) belirterek takibe itiraz etmiştir. (…) İtiraz eden dilekçesinde 1.624.211.976.-TL. bedelli dört adet bononun* ***muaccel olmadığını iddiası niteliği itibariyle itiraz olmayıp şikayettir.*** *Hukuki tavsif iddia ile bağlı kalınmaksızın hakime ait olup, resen gözetilmelidir. Muacceliyete ilişkin şikayetin reddi halinde tazminata hükmedilemez."*

II- Olay:

A, tacir B'ye 100,000,- TL değerinde mal satmış, ancak bunun karşılığında parasını alamamıştır.

1) A, alacağını elde etmek için dava yoluna başvurmayı istemektedir.

a) A'nın, bu alacak davasını açmadan önce ihtiyati haciz talebinde bulunabilmesi mümkün müdür? Nasıl? Görevli ve yetkili mahkemeyi de belirterek açıklayınız. (10 puan)

A alacağını mahkeme kararı ile elde edene kadar borçlunun malvarlığı değerlerini elinden çıkarması mümkündür. Böyle bir durumda alacaklı alacağını borçlunun haczedilebilir malvarlığı değerlerinin haczedilip paraya çevrilmesi suretiyle elde edemeyeceğinden, dava veya icra takibi öncesinde borçlunun mallarının ihtiyaten haczedilebilmesi imkânı öngörülmüştür. İhtiyati haciz, yalnızca para ve teminat alacakları hakkında istenebilir (İİK m. 257, f. 1). Somut olayda da A'nın alacağı bir para alacağıdır.

Yine, ihtiyati haciz kural olarak rehinle temin edilmemiş ve muaccel olmuş alacaklar hakkında istenebilir. Vadesi gelmemiş, müeccel alacaklar için ihtiyati hacze karar verilmesi ise farklı şartlara tabidir (İİK m. 257, f. 1 ve 2). Somut olayda A'nın söz konusu para borcunu tahsil

etmek isteyip de tahsil edemediğinden bahsedildiği için, burada tahsili istenebilir muaccel bir para alacağının söz konusu olduğunu düşünmek gerekir. O halde alacaklı, alacağını, alacağının vadesinin geldiğini ve rehinle temin edilmemiş olduğunu yaklaşık olarak ispat ederek ihtiyati haciz talep edebilir (İİK m. 258, f. 1).

İİK m. 258, ihtiyati haciz bakımından görevli mahkemeyi açıkça belirtmemiştir. O halde, bu maddede sadece mahkemeden bahsedildiğine göre görevli mahkemenin HMK m. 1-4'teki genel hükümlere göre belirlenmesi gerekecektir (*Baki Kuru, age., s. 886)*.

İhtiyati hacizde yetkili mahkeme ise İİK m. 50'ye göre belirlenecektir (İİK m. 258, f. 1). İİK m. 50, HMK'daki genel ve özel yetki kurallarına atıf yapmakta, bunun yanında "*sözleşmenin kurulduğu yer mahkemesinin de*" yetkili olduğunu belirtmektedir.

b) İhtiyati hacze karar verildiği takdirde bu haczin kalkmaması için A'nın hangi süre içinde ve neler yapması gerekir? Anlatınız. (12,5 puan)

Esas hakkındaki dava açılmadan evvel ihtiyati hacze karar verilmesi halinde, alacağını yaklaşık olarak ortaya koyan alacaklının hakları korunuyorsa da hakkındaki dava veya takip kesinleşmemiş borçlunun menfaatleri zarar görmektedir. Bu sebeple, borçlunun malları hakkında ihtiyati haciz kararı alan alacaklının bir an önce ihtiyati haczi uygulatması; daha sonra da esas hakkındaki davasını açması veya icra takibini başlatması gerekir. Aksi takdirde ihtiyati haciz kendiliğinden kalkacaktır.

Alacaklının ihtiyati haciz kararının verilmesinden itibaren on gün içinde ihtiyati hacze karar veren mahkemeye bağlı icra dairesine giderek ihtiyati haczin icra edilmesini istemesi gerekir. Aksi takdirde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar (İİK m. 261, f. 1)

Alacaklı ihtiyati haciz kararının verilmesini izleyen on gün içinde ihtiyati haczi icra ettirdikten sonra, haczin uygulanmasını izleyen yedi gün içinde de alacak davasını açmalıdır. Aksi takdirde ihtiyati haciz hükümsüz kalacaktır (İİK m. 264, f. 1 ve 4).

2) A, açmış olduğu davayı kazanmış ve dava sonucunda 100,000,- TL'lik borcun ve yargılama masraflarının B'den tahsiline karar verilmiştir.

B'nin bu karar aleyhine temyiz yoluna başvurmuş olması halinde, A'nın bu kararı icra dairesine vererek takip başlatması mümkün müdür? Neden? Temyiz yoluna başvurduğu halde kendisine karşı böyle bir takip yapılan B'nin başvurabileceği bir yol var mıdır? Açıklayınız. (15 puan)

Kural olarak bu soruyu olumlu yanıtlamak gerekir. Çünkü temyiz yoluna başvurulması kural olarak icrayı durdurmaz. Şu halde bir mahkeme kararının ilamlı icra takibine konması için kural olarak kesinleşmesi gerekmez; istisnai nitelikteki bazı mahkeme kararları (örneğin taşınmazın aynına ilişkin ilamlar) ise ancak kesinleştikten sonra icraya konabilir (HMK m. 367 ve HMK Geçici madde 3; HUMK m. 433). Somut olayda bu şekilde istisnai nitelik arz eden

mahkeme kararlarından biri söz konusu olmadığından, kural gereği temyize başvurulması icra takibini durdurmayacaktır.

B icra emrine karşı itirazda bulunamaz. Yani B, temyiz yoluna başvurduğu gerekçesiyle ilamlı icra takibine itiraz edemez. Şu halde B, ya icra emrindeki borcu ödemeli yahut icra mahkemesinden veya kanun yolu mahkemesinden icranın geri bırakılması kararı almalıdır. Aksi takdirde icraya devam olunur (İİK m. 32, f. 1).

B, mahkeme kararında hükmolunan parayı depo etmiş yahut bu miktarda teminat göstermiş veya bu miktarda malı haczedilmiş ise icranın geri bırakılması için Yargıtay'dan karar alınmak üzere icra müdüründen kendisine uygun bir süre verilmesini isteyebilecektir. Bu süre, zaruret halinde uzatılabilir (İİK m. 36, f. 1).

B'nin takibi engelleyebilmesi için bu süre içinde Yargıtay'dan icranın geri bırakılmasına karar verilmesini istemiş ve Yargıtay'ın da icranın geri bırakılmasına karar vermiş olması gerekir. Yargıtay icranın geri bırakılması talebini kabul etmek bakımından takdir yetkisine sahiptir; icranın geri bırakılması talebini kabul veya reddedebilir. İcranın geri bırakılması talebi kabul edilmezse takibe devam olunur (İİK m. 32, f. 1)

3) A'nın açmış olduğu dava sonucunda mahkemenin B aleyhine vermiş olduğu karar kesinleşmiştir.

Mahkeme kararında hükmolunan borcun icra emriyle istenmesine rağmen ödenmemesi üzerine A'nın B'yi iflas yoluyla takip etmesi mümkün müdür? Neden ve nasıl? (7,5 puan)

İlamlı icra takibi yapıldığında, borçluya gönderilen icra emrinde, yedi gün içinde hükmolunan miktar ödenmediği yahut icranın geri bırakılması kararı getirilmediği takdirde cebri icraya devam edileceği yazılır (İİK m. 32).

İcra emri ile istenen paranın ödenmemesi hali doğrudan doğruya iflas sebeplerindendir (İİK m. 177, f. 1, b. 4). Nitekim, icra emrinde yazılı müddet geçtiği halde borcunu ödemeyenlerin malları haczolunur yahut borçlu iflasa tabi şahıslardan ise alacaklı yetkili ticaret mahkemesinden iflas kararı verilmesini talep edebilir (İİK m. 37) Buna göre alacaklı A, ayrıca yeni bir iflas takibi (İİK m. 155 vd.) yapmak zorunda kalmaksızın doğrudan doğruya borçlunun muamele merkezindeki asliye ticaret mahkemesine (İİK m. 154, f. 3) başvurarak borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir (İİK m. 177, f. 1, b. 4).

İcra emriyle istenen borcun ödenmemesi halinde haciz yolunu tercih eden alacaklı dahi bir defaya mahsus olmak üzere yeniden harç ödemeksizin takip yolunu değiştirerek haciz yerine iflas yolu ile takip yapılmasını isteyebilir (İİK m. 43, f. 2).

4) A'nın alacağını hiç dava etmediğini, dolayısıyla elinde bir mahkeme kararı olmadığını düşünelim. Bu durumda:

a) B'nin vadesinde ödemediği borcu için iflas takibinin hangi icra dairesinden başlatılması gerekir? Açıklayınız. (7,5 puan)

İflas yoluyla takipte yetkili icra dairesi, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra dairesidir (İİK m. 154, f. 1).

Borçlunun muamele merkezi borçlunun ticarethanesinin bulunduğu yer değil, borçlunun işlerini idare ettiği yerdir.

Ancak bu yetki kuralları kesin yetki kuralları değildir. Buna göre, alacaklı ile borçlu arasında açık bir yetki sözleşmesi ile başka icra daireleri yetkili kılınabileceği gibi (İİK m. 154, f. 3), yetkisiz bir icra dairesinin göndermiş olduğu iflas ödeme emrine karşı yetki itirazında bulunulmaması halinde artık yetkiye itiraz edilemez.

b) İflas ödeme emrini alan B'nin süresi içinde itiraz etmesi halinde borçlunun iflasına nasıl ve hangi merci tarafından karar verilecektir? Açıklayınız. (12,5 puan)

İflas ödeme emrini alan B, iflas ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde itirazlarını dilekçe ile icra dairesine bildirecektir (İİK m. 155). İflas ödeme emrine itiraz edilmesi halinde iflas takibi olduğu yerde duracaktır; bu durumda borçlunun iflasına karar verilmesini isteyen alacaklının, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine (İİK m. 154, f. 3) başvurarak hem borçlunun itirazının kaldırılmasını hem de iflasına karar verilmesini talep etmesi gerekir (İİK m. 156, f. 3).

Asliye ticaret mahkemesi öncelikle borçlunun itirazının kaldırılması yönündeki talebi inceleyecek; itirazın kaldırılması talebi hakkında ret veya kabul yönünde bir karar verecektir. Asliye ticaret mahkemesinin itirazın kaldırılması hakkında yapacağı inceleme, İİK m. 68-70 arasındaki hükümlere göre icra mahkemesinin itirazın kaldırılması yapacağı incelemeden farklı olup, bu incelemenin genel hükümler dairesinde yapılması gerekir (İİK m. 158, f. 2). Bu inceleme sonucunda borçlunun itirazı yerinde görülmezse bu itiraz kaldırılır.

Borçlunun itirazının kaldırılmasıyla iflas takibi kesinleştikten sonra iflas talebi, İİK m. 166, f. 2'deki usule göre ilgili yerlere bildirilir ve karar tarihinde tirajı 50,000'in üzerinde olan ve yurt çapında dağıtımı yapılan bir gazetelerden biri ile birlikte, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir. Bu ilandan itibaren diğer alacaklılar on beş gün içinde davaya müdahale veya itiraz ederek iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek iflas talebinin reddini isteyebilirler (İİK m. 158, f. 1).

Borçlunun itirazının kaldırılmasından ve diğer alacaklıların iflas talebine itiraz edebilmeleri için iflas takibi ilan edilip diğer alacaklılar için tanınan on beş günlük süre de geçirildikten sonra asliye ticaret mahkemesi bir depo kararı verir. Depo kararı borçlu için son şanstır. Bu depo kararında borçluya veya vekiline, yedi gün içinde iflas takibine konu borcun faiz ve icra

masrafları ile birlikte ifa edilmesi veya o meblağın mahkemeye depo edilmesi gerektiği tefhim veya tebliğ yoluyla bildirilir. Borçlu yedi günlük depo kararının gereği olarak borcunu ödemez veya bu meblağı depo etmezse takip eden ilk oturumda borçlunun iflasına karar verilir (İİK m. 158, f. 2).

III- Metin Soruları:

1) İhalenin feshi sebeplerini açıklama yapmadan, sadece başlıklar halinde sayınız. (12,5 puan)

İhalenin feshi sebepleri şu dört grupta toplanabilir:

- Artırmaya hazırlık safhasındaki kanuna aykırılıklar

- Artırmanın yapılmasındaki kanuna aykırılıklar

- Kanuna aykırı şekilde ihaleye fesat karıştırılması - Alacaklının satılanın esaslı vasıfları üzerinde hataya düşürülmüş olması.

2) Borç ödemeden aciz belgesinin takip hukuku bakımından sonuçlarını açıklama yapmadan sadece başlıklar halinde yazınız. (12,5 puan)

Borç ödemeden haciz belgesinin takip hukuku bakımından sonuçları şunlardır:

- Borç ödemeden aciz belgesi İİK m. 68 anlamında borç ikrarını içeren senet hükmündedir (İİK m. 143, f. 2).

- Aciz belgesinin verilmesini izleyen bir sene içinde borçlu aleyhine yapılacak takiplerde yeniden ödeme emri gönderilmesine gerek kalmaksızın doğrudan haciz yapılabilecektir (İİK m. 143, f. 3).

- Kesin veya geçici aciz belgesi alacaklıya tasarrufun iptali davası açmak hakkı verir (İİK m. 143, f, 2; m. 277, f. 1, b. 1.)

- Borç ödemeden aciz belgesi, hacze iştirakin şartlarını sağlandığı takdirde alacaklıya hacze iştirak imkanı verir (İİK m. 100, f. 1).

19/06/2017

<u>Sınav Talimatı :</u> Sınav süresi 1 saat 50 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kağıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha verilecektir; bunların dışında başka cevap kağıdı alınamaz. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına ve cevapların mutlaka gerekçe içermesine dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>I- Olay:</u>

Tacir (B), bir tekstil atölyesi işletmektedir. Ticari faaliyeti sırasında (B), (A)'ya 100.000 TL, (C)'ye 150.000 TL ve (D)'ye 80.000 TL borçlanmıştır. Ayrıca işçisi (E)'nin toplam 6.000 TL'lik 3 aylık maaşını ödememiştir.

1) (C), 01.01.2017 tarihinde, (B)'nin kendisine borçlu olduğu 150.000 TL'nin ödenmesi için dava açmıştır.

a. Alacak davasının yargılaması devam ederken, (B)'nin mallarını kaçıracağından endişe eden (C), ihtiyati haciz talebinde bulunmak istemektedir. İhtiyati haciz kararı, hangi görevli ve yetkili mahkemeden talep edilebilir? (8 puan)

İhtiyatî hacze İİK m. 50'ye göre yetkili genel görevli mahkemeler (HMK m. 1-4) tarafından karar verilir (İİK m. 258, f. 1). İİK m. 50'ye göre Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun yetkiye dair hükümleri kıyas yolu ile tatbik olunur. Buna göre: ihtiyati haciz dava açılmadan önce, esas hakkında görevli ve yetkili olan mahkemeden; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilir (HMK m. 390, f. 1).

Somut olayda (C) alacak davasını açmış bulunmaktadır. Bu durumda, ihtiyati haciz talebi ancak asıl davayı gören mahkemeden talep edilebilir.

b. (C) açtığı davayı kazanmış, bir hafta sonra da ilamlı icra takibine başlamıştır. Mahkemenin karar verdiği gün ilama konu borcu ödediği iddiasında olan (B), bu itirazını hangi icra organı nezdinde, hangi süre içinde, nasıl ileri sürebilir? (10 puan)

İcra emrinin tebliği üzerine borçlu yedi gün içinde dilekçe ile icra mahkemesine başvurarak borcun itfa edildiği itirazında bulunabilir. İtfa iddiası yetkili mercilerce re'sen yapılmış veya usulüne göre tasdik edilmiş yahut icra dairesinde veya icra mahkemesinde veya mahkeme önünde ikrar olunmuş senetle tevsik edildiği takdirde icra geri bırakılır (İİK m. 33, f. 1).

Buradaki itfa deyimi, borcu sona erdiren bütün sebepleri kapsar. Somut olayda borcun ödenmesi de itfa kapsamındadır. (B), icra emrinin tebliğinden önceki devrede tahakkuk etmiş itfa (ödeme) sebebine dayanmaktadır. Dolayısıyla (B), icra emrinin tebliği üzerine yedi gün içinde dilekçe ile icra mahkemesine başvurarak borcun itfa edildiği itirazında bulunabilir. İtfa iddiası yetkili mercilerce re'sen yapılmış veya usulüne göre tasdik edilmiş yahut icra dairesinde veya icra mahkemesinde veya

mahkeme önünde ikrar olunmuş senetle tevsik edildiği takdirde icra geri bırakılır. (B), İcra emrinin tebliğinden sonraki devrede borcu itfa ettiğini ileri sürseydi, itirazını ilam icra edilinceye kadar, her zaman yapabilirdi (İİK m. 33, f. 2).

c. (C)'nin elinde alacağına karşılık bir bono olduğunu varsayalım. Bu varsayımda (C), dava açmayıp, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatsaydı, (B)'nin, kendisine gönderilen ödeme emrine karşı itirazını hangi süre içinde, hangi icra organına yapması gerekirdi? Bu durumda, (B)'nin itirazının takibe etkisi ne olurdu? (8 puan)

(C), dava açmayıp, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatsaydı, (B)'nin, kendisine gönderilen ödeme emrine karşı itirazını (borca itiraz veya imzaya itiraz) ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren beş gün içinde, sebepleri ile birlikte, icra mahkemesine, yazılı olarak bildirmesi gerekirdi (İİK m. 169; m. 168, b. 4 ve 5). Bu durumda, genel haciz yoluyla takipteki ödeme emrine itirazdan farklı olarak (B)'nin itirazı satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmayacaktı (İİK m. 169; m. 170, f. 1). Bu ihtimalde, ödeme emrine itirazın takibi durdurucu bir etki sağlayabilmesi ancak icra mahkemesinin itirazı ciddi görerek takibin geçici olarak durdurulmasına karar vermesiyle mümkün olacaktı (İİK m. 169/a, f. 2; m. 170, f. 2).

2) (D), 80.000 TL'lik alacağının bir an önce ödenmesini temin etmek için (B) aleyhine, genel iflas yoluyla takip başlatmıştır. Ancak, (B)'nin birçok alacaklısı olduğunu gören ve iflas takibi sonucunda alacağının tamamını alamama endişesi içine düşen (D), takibini genel haciz yoluyla takibe dönüştürebilir mi? Neden? Açıklayınız. (6 puan)

İflâs yolu ile takip, ancak Türk Ticaret Kanunu gereğince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulunanlar ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflâsa tabi bulundukları bildirilen hakiki veya hükmi şahıslar hakkında yapılır. Şu kadar ki, alacaklı bu kimseler hakkında haciz yolu ile de takipte bulunabilir. Bu yollardan birini seçen alacaklı bir defaya mahsus olmak üzere o yolu bırakıp harç ödemeksizin diğerine yeni baştan müracaat edebilir (İİK m. 43).

Somut olayda da (D), iflasa tabi borçlusu (B) hakkında başlatmış olduğu genel iflas yoluyla takibini, genel haciz yoluyla takibe dönüştürmek istemektedir. (D), bir defaya mahsus olmak üzere, böyle bir imkana sahiptir. Bunun için, ayrıca harç ödemesi de gerekmez.

3) (C)'nin davası ve (D)'nin takibi devam ederken (A), 100.000 TL'lik alacağı için (B) aleyhine genel iflas yolu ile takip başlatmış ve 19.06.2017 tarihinde (B)'nin iflasına karar verilmiştir. Buna göre;

a. (C)'nin açmış olduğu alacak davasının akıbeti ne olacaktır? (6 puan)

İflasın açılmasıyla (İİK m. 165) birlikte, acele haller müstesna olmak üzere, müflisin davacı ve davalı olduğu hukuk davaları durur. Bu davalara, ancak ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonra devam olunabilir. Bu hüküm, şeref ve haysiyete tecavüzden, vücut üzerinde ika olunan zararlardan

doğan tazminat davaları ile evlenme, ahvali şahsiye veya nafaka işlerine müteallik ihtilaflara, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davalarına tatbik olunmaz. (İİK m. 194, f. 1)

Somut olayda, sayılan istisnalar kapsamına giren bir alacak davası söz konusu değildir. Dolayısıyla müflis (B)'nin davalısı olduğu, 01.01.2017 tarihinde açılmış olan bu hukuk davası, iflasın açılması ile duracak ve bu davaya, ancak ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonra devam olunabilecektir.

b. (D)'nin başlatmış olduğu takibin akıbeti ne olacaktır? (6 puan)

İflasın açılmasıyla, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipler durur. İflas kararının kesinleşmesiyle bu takipler düşer (İİK m. 193, f. 1 ve 2). Ancak, iflasın açılması ile duracak takipler ile kastedilen, buradaki sayımın aksine, müflisin masaya giren mal varlığı ile ilgili bütün takiplerdir[1]. Şu halde, borçlunun iflasına karar verilmesinden önce başlatılmış olan iflas yoluyla takipler de, borçlunun iflasına karar verilmesiyle duracak; iflas kararının kesinleşmesiyle düşecektir.

Somut olayda (D), (B)'nin iflasına karar verilmesinden önce genel iflas yoluyla takip başlatmıştır. (B)'nin iflasına karar verildikten sonra tekrar iflasına karar verilmesi söz konusu olamayacağından, (D)'nin iflas yoluyla başlatmış olduğu takip de, (B)'nin iflasına karar verilmesiyle duracak; iflas kararının kesinleşmesiyle ise (D)'nin başlatmış olduğu genel iflas yoluyla takip düşecektir.

c. (B), iflasına karar verilmesinden ve buna ilişkin ilanın yapılmasından sonra, Üsküdar'daki bir dairesini üçüncü bir kişiye satıp tapuda tescil işlemini gerçekleştirmiştir. Bu durumda, ilgili üçüncü kişi Üsküdar'daki dairenin mülkiyetini kazanmış mıdır? Çeşitli ihtimallere göre açıklayınız (8 puan).

İflas açıldığı zamanda müflisin haczi kabil bütün malları hangi yerde bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur. (İİK m. 184, f. 1) Bu sebeple, müflisin iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür. (İİK m. 191, f. 1) Genel haciz yoluyla takipte, hacizli mallar üstünde üçüncü kişilerin zilyetlik hükümlerine dayanarak iyi niyetle iktisap ettiği haklar saklı kalmaktadır (İİK m. 86, f. 1). Ancak, genel iflas yoluyla takipte üçüncü kişi iyi niyetli de olsa hak iktisap edememektedir. Genel iflas yoluyla takipte, üçüncü kişilerin iyi niyetinin korunması, istisnai olarak, iflas kararı ile iflasın ilanı arasındaki dönemi ilgilendiren şu 3 durumda söz konusu olmaktadır: (1) müflisin satıcıdan satın aldığı, fakat iflas kararından önce eline geçmeyen malın, iflasın ilanından önce emtiayı temsil eden bir senetle iyi niyetli üçüncü kişiye satılması (İİK m. 190, f. 2); (2) iflasın açılmasından önce imza edilmiş poliçenin, iflasın ilanından önce iyi niyetli üçüncü kişiye, vadesinde ödenmesi (İİK m. 191, f. 2); (3) iflasın ilanından önce iyi niyetli üçüncü kişinin müflise ödeme yapması (İİK m. 192).

Somut olayda bu istisnaların kapsamına giren bir durum söz konusu olmadığından, üçüncü kişi iyi niyetli de olsa Üsküdar'daki dairenin mülkiyetini kazanamayacaktır. Kaldı ki burada sayılan ihtimallerin hepsi de, somut olaydan farklı olarak, iflasın ilanından önceki döneme ilişkindir.

[1] Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı,** 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 1222.

Ancak, müflisin iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerindeki her türlü tasarrufu mutlak bir hükümsüzlük değil, sadece alacaklılara karşı (nispi) bir hükümsüzlüktür. Buna göre, iflas idaresinin, müflisin yapmış olduğu yasağa aykırı tasarruf işlemini iflas masasının menfaatine uygun görerek kabul etmesi (bunun geçersizliğini ileri sürmemesi) halinde, üçüncü şahıs bu işlemin geçersizliğini ileri süremez. Dolayısıyla, iflas idaresi söz konusu tasarruf işleminin geçersizliğini ileri sürmezse, üçüncü kişi Üsküdar'daki dairenin mülkiyetini kazanmış olacaktır.

Üçüncü kişinin iyi niyetli olması, fakat iflas idaresinin de, iflasın açılmasından sonra yapılan tasarruf işleminin geçersizliğini ileri sürmesi halinde ise maddi hukukun iyi niyetli hak iktisabına ilişkin hükümleri (TMK m. 1023) uygulanmayacak, dolayısıyla üçüncü kişi mülkiyeti kazanamayacaktır. Çünkü, burada iflas alacaklılarının çıkarı, kanun koyucu tarafından, iyi niyetli üçüncü kişilerin çıkarından üstün tutulmuştur. Haciz yoluyla takipte, hacizli mallar üstünde üçüncü kişilerin zilyetlik hükümlerine dayanarak iyi niyetle iktisap ettiği hakların saklı kalacağının açıkça düzenlenmiş olmasına rağmen (İİK m. 86, f. 1), burada böyle bir düzenlemenin yapılmamış olması, kanun koyucunun kasıtlı susması olarak değerlendirilmelidir[2].

d. (E) alacağını hangi süre içinde masaya yazdırmalıdır? Bu süre içinde masaya alacağını yazdırmak için başvuran (E)'nin alacağı masaya kabul edilmezse (E)'nin bu karara karşı hangi yola başvurarak muhalefet etmesi mümkündür? Mümkün değilse, neden? Mümkünse, bu yola hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde başvurulmalıdır? Anlatınız (10 puan)

Tasfiye adî şekilde yapılacak ise, iflâs dairesi, 208. maddeye göre vereceği karar tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde durumu 166. maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder. Adi tasfiye ilanında, alacaklılara ve istihkak iddiasında bulunanlara alacaklarını ve istihkak iddialarını ilandan itibaren bir ay içinde kaydettirmeleri gerektiği yazılır (İİK m. 219, b. 2). Alacakların kaydı için belirtilen bu bir aylık müracaat süresi geçtikten sonra ve iflâs idaresinin seçilmesinden itibaren en geç üç ay içinde iflâs idaresi tarafından 206 ve 207. maddelerde yazılı hükümlere göre alacaklıların sırasını gösteren bir cetvel yapılır ve iflâs dairesine bırakılır (İİK m. 232, f. 1). Buna göre, kural olarak iflas masasına alacak yazdırma süresi, iflas idaresinin adi tasfiye kararının ilanından itibaren bir aydır.

(E) adi tasfiye ilanından itibaren bir aylık süre içinde alacağını yazdırmak için masaya başvurur, fakat alacağı kabul edilmez ve iflas idaresi tarafından sıra cetveline alınmazsa, (E)'nin iflas idaresinin alacağı hakkındaki kararına karşı muhalefet etmesi, sıra cetveline karşı şikayet yoluna başvurulması veya sıra cetveline itiraz davası açılması şeklinde olabilir.

Sıra cetveline karşı şikayet; iflas idaresinin sıra cetvelini düzenleme işlemine karşı, takip hukukuna aykırılık nedenine dayanılarak ve icra mahkemesine başvuru yapılarak işlemin bozulmasının, düzeltilmesinin yahut yapılmasının talep edilmesidir (İİK m. 227, f. 1; m. 16). Reddedilen bir alacağın neden reddedildiğinin gösterilmemesi (bkz. İİK m. 233, f. 1, c. 1) halinde şikayet sıra cetvelinin iflas

[2] Ahmet Başözen, Müflisin Tasarrufa Yetkisizliği, (doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004, s. 252-253.

dairesine bırakıldığının ilanından itibaren (İİK m. 234, f. 1), tebliğe uygun adres gösterilip gerekli masraflar avans olarak yatırıldığı takdirde ise alacaklıların alacakları hakkında verilen kararın kendilerine tebliğinden itibaren (İİK m. 223, f. 3), 7 gün içinde, icra mahkemesine yapılır. Şikayet bir hakkın yerine getirilmemesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması sebebine dayanıyorsa, örneğin masaya bildirilen alacak hakkında olumlu veya olumsuz hiçbir karar verilmemişse, bu durumda şikayet süreye bağlı değildir.

Sıra cetveline itiraz ise bir davadır. Sıra cetveline itirazda alacaklı, kendi sırasına veya sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında iflas hukuku kurallarının yanlış uygulanmış olmasına değil, kendi alacağı hakkında verilen ret kararının esasına veya başka bir alacaklının alacağının esasına veya başka bir alacaklıya verilen sıraya itiraz etmektedir (İİK m. 235, f. 2). Sıra cetveline itiraz davası, alacaklının tebliğe elverişli adres gösterip gerekli masrafı avans olarak yatırması halinde sürenin tebliğ tarihinden başlaması hali saklı kalmak üzere (İİK m. 223, f. 3), sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, 15 gün içinde, iflasa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılır (İİK m. 235, f. 1).

Somut olayda, (E)'nin alacağının sıra cetveline kabul edilmediği anlaşılmaktadır. Soruda verilen açıklamalara göre somut olayda, (E)'nin alacağının neden reddedildiğinin gösterilmemesi yahut (E)'nin alacağı hakkında olumlu veya olumsuz hiçbir karar verilmemesi söz konusu değildir. Şu halde, (E), iflas idaresinin sıra cetvelini düzenleme işlemine karşı, takip hukukuna aykırılık sebebine dayaranarak icra mahkemesinde şikayet yoluna başvurmayıp; sıra cetveline itiraz davası açarak kendi alacağı hakkında verilen ret kararının esasına itiraz edecektir. Dolayısıyla somut olay bakımından başvurulacak yol, sıra cetveline itiraz davası olup, bu dava, alacaklının tebliğe elverişli adres gösterip gerekli masrafı avans olarak yatırması halinde sürenin tebliğ tarihinden başlaması hali saklı kalmak üzere (İİK m. 223, f. 3), sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren 15 gün içinde, iflasa karar veren asliye ticaret mahkemesinde açılacaktır.

e. (E)'nin önceki soruda belirlediğiniz süre geçtikten sonra alacağını masaya yazdırması mümkün müdür? Mümkün değilse, neden? Mümkünse, hangi şartlarla? Anlatınız. (8 puan)

Vaktinde, yani adi tasfiyenin ilanından itibaren bir ay içinde (İİK m. 219, b. 2), masaya kaydettirilmeyen alacaklar iflâsın kapanmasına kadar kaydettirilebilir ve yapılan inceleme sonucunda sıra cetveline kabul edilebilir (İİK m. 236, f. 1). Bu durumda iflas idaresi alacağı kabul ederse, sıra cetvelini düzeltir ve bunu ilan ile alacaklılara bildirir (İİK m. 236, f. 4). Ancak bu halde, geç kalmadan ileri gelen masraflar (örneğin, burada olduğu gibi düzeltilen sıra cetvelinin ilanı ile alacaklılara yeniden bildirilmesi giderleri; İİK m. 236, f. 4; m. 234, f. 1; m. 166, f. 2) alacaklıya aittir. Bu masraflar alacaklıdan peşin olarak alınır. Ayrıca, müracaattan evvel yapılmış muvakkat paylaşmaya, alacağını vaktinde kaydettirmeyen alacaklının iştirak hakkı yoktur (İİK m. 236, f. 2 ve 3).

Metin Soruları:

1) Borçlunun iflasına karar verildikten sonraki konkordato teklifi hangi icra organına verilir? Teklifin kabulü için aranan çoğunluk nedir? Konkordato ne zaman ve hangi şartlar yerine geldiği takdirde yürürlüğe girecektir? Belirtiniz. (15 puan)

İflasına karar verilmiş bir borçlu da konkordato teklif edebilir (iflas içi konkordato). İflasına karar verilmiş olan borçlu (müflis) konkordato teklifini iflas idaresine (veya iflas idaresi seçilmemişse iflas dairesine: bkz. İİK m. 222 ve İİK m. 223, f. 2) yapacaktır (İİK m. 309).

İflastan sonraki konkordato teklifinin kabulü için aranan çoğunluk da, iflastan önceki konkordato teklifinde olduğu gibidir. Buna göre, iflastan sonraki konkordato teklifinin kabulü için, kaydedilmiş olan alacaklıların yarısını ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş olması gerekir (İİK m. 309, f. 2; İİK m. 297, f. 1).

Müflisin konkordato teklifi ikinci alacaklılar toplantısında veya daha sonra yapılacak bir alacaklılar toplantısında incelenir. Ancak alacaklılar toplantısından itibaren on gün içinde de konkordatoya katılmak mümkündür (İİK m. 309, f. 1; m. 294, f. 3). On günlük katılma süresi bittikten sonra, iflas idaresi konkordatoya ilişkin bütün belgeleri ve bu süre içinde konkordatoya iltihak eden olmuşsa bunları da dikkate alarak, konkordatonun kabul edilip edilmediğine ve tasdikinin uygun olup olmadığına dair gerekçeli raporunu asliye ticaret mahkemesine tevdi eder. (İİK m. 309, f. 1; m. 296, f. 1) Asliye ticaret mahkemesi konkordato projesini inceler ve aşağıdaki şartlar varsa konkordatonun tasdikine karar verir (İİK m. 309, f. 1; m. 298):

1- Borçlunun dürüst olması

2- Teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (mahkeme borçluya intikal edebilecek malları da dikkate alabilir.)

3- Konkordato teklifinin kabulü için alacaklı (1/2) ve alacak (2/3) çoğunluğunun sağlanmış olması,

4- Konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi.

5- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve ilam harçlarının tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.

İflastan sonraki konkordatonun tasdiki halinde iflas idaresi, iflasa hükmeden mahkemeden iflasın kaldırılmasını ister. Bu halde mahkeme iflasın kaldırılmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu için mallarının kendisine iadesine karar verir (İİK m. 309, f. 4; m. 182). Buna göre, ancak borçlu hakkında iflasın kaldırılmasına karar verilmesinden sonra borçlu hiç iflas etmemiş gibi olacak ve böylece, konkordatoya tabi borçlarını, konkordatoda kabul edilen zaman ve oranda ödemek zorunda olacaktır.

Dolayısıyla, iflastan sonraki konkordato, hükümlerini, ancak iflasın kaldırılmasına karar verilmesi kararının kesinleşmesi ile göstermeye başlayacaktır.

2) İflasta sıra cetvelindeki sıraları ve bunlardan önce ödenmesi gereken alacakları, sadece başlıklar halinde, açıklama yapmadan belirtiniz. (15 Puan)

İflas yoluyla takipte; sırasıyla, malın aynından doğan kamu alacakları, rehinli malların muhafaza ve satış masrafları ile rehinli alacaklar, masa alacakları, diğer bütün alacaklardan önce ödenecektir (İİK m. 206, f. 1; m. 248; m. 185, f. 1).

Bunların dışındaki alacakların hangi sıra içinde paylaştırılacağı ise dört sıra olarak düzenlenmiştir. Bu sıra şu şekildedir (İİK m. 206, f. 4):

- Birinci sıra: a) İşçilerin, iş ilişkisine dayanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflas nedeniyle iş ilişkisinin sona ermesi üzerine hak etmiş oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,

b) İşverenlerin, işçiler için yardım sandıkları veya sair yardım teşkilatı kurulması veya bunların yaşatılması maksadıyla meydana gelmiş ve tüzel kişilik kazanmış bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,

c) İflasın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları.

- İkinci sıra: İflasın, vesayet veya velayetin devam ettiği müddet içinde yahut velayet veya vesayetin bitmesini takip eden yıl içinde açılması halinde, velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ilişki nedeniyle doğmuş olan tüm alacakları;

- Üçüncü sıra: Özel kanunlarında imtiyazlı olduğu belirtilen alacaklar.

- Dördüncü sıra: İmtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
2016-2017 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku Final Sınavı Cevap Anahtarı 29.05.2017

Sınav Talimatı : Sınav süresi 1 saat 50 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kağıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>Olay:</u>

A Bankası, Bora A.Ş. ile, geri ödemesi bir yıl içinde yapılmak üzere 200.000 TL limitli kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşme kapsamında Bora A.Ş., 100.000 TL kredi kullanmıştır. Bora

A.Ş. geri ödeme borcunun vadesine uygun olarak A Bankası'na 100.000 TL değerinde bir bono vermiştir.

1) a. A Bankası, elindeki 100.000 TL tutarındaki bononun vadesi gelince, Bora A.Ş. aleyhine ihtiyati haciz talep edebilir mi? Söz konusu bononun vadesinin gelmemiş olması durumunda cevabınız değişir miydi? Değişmezse, neden? Değişirse, hangi şartlarla? Her iki ihtimalde de, ihtiyati haciz talep edebilirse bu ihtiyati haciz talebini, hangi görevli ve yetkili mahkemeden isteyebilir? (8 puan)

Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklarıyla diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir (İİK m. 257, f. 1). Dolayısıyla A Bankası, ihtiyati haciz talep edebilir.

Vadesi gelmemiş bir para borcunun alacaklısı ise kural olarak ihtiyati haciz isteyemez. Dolayısıyla cevap değişirdi. Ancak, alacaklının alacağını vadesinde alabilmesinin tehlikede olduğu varsayılan bazı hallerde, vadesi gelmemiş para borcu için de ihtiyati haciz istenmesine imkan verilmiştir. İİK m. 257, f. 2'ye göre: (1) Borçlunun belli bir yerleşim yeri yoksa veya (2) Borçlu taahhütlerinden kurtulmak amacıyla mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanır yahut kaçar ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunursa, vadesi gelmemiş dahi olsa para borcu alacaklısı ihtiyati haciz isteyebilir. Buna göre ancak sayılan bu durumlar mevcutsa cevabımız değişmezdi.

İhtiyati haciz kararı, genel görevli mahkemelerden istenir. Yetkili mahkeme, İİK m. 50'ye göre belirlenir. İİK m. 50 HMK hükümlerine atıf yapmaktadır. Buna göre ihtiyati haciz talebi bir geçici hukuki koruma talebi olduğundan,

- dava açılmadan önce görevli ve İİK m. 50'ye göre yetkili mahkemeye,

- dava açıldıktan sonra yalnızca davaya bakan (görevli ve yetkili) mahkemeye yapılabilir.

b. A Bankası'nın, ihtiyati haczi talep ettiğini ve mahkemenin de bu talebi kabul ettiğini varsayalım. Bu durumda ihtiyati haciz kararını alan A Bankası, ihtiyati haciz kararının kalkmaması için, hangi süreler içinde, ne yapmalıdır? Anlatınız. (8 puan)

İhtiyati haciz kararını alan A Bankası, ihtiyatî haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çerçevesindeki icra dairesinden ihtiyati haczin uygulanmasını istemelidir. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar. (İİK m. 261, f. 1).

Somut olayda, icra takibinden önce ihtiyati haciz talep edilmesi söz konusudur. İcra takibine başlanmadan veya dava açılmadan önce ihtiyati haciz uygulanmış ise, alacaklı, haczin uygulanmasından, haciz gıyabında yapılmışsa haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde takip talebinde bulunmaya veya dava açmaya mecburdur (İİK m. 264, f. 1). Alacaklının bu süre içindeki takip talebi üzerine icra takibine başlandıktan sonra, borçlu ödeme emrine itiraz ederse, alacaklı bu defa ödeme emrine itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurmalıdır (İİK m. 264, f. 2). Alacaklı bu süreleri geçirirse ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, f. 4).

Ancak somut olayda, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip talebinde bulunulması söz konusudur. Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte, ödeme emrine itiraz, satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmaz (İİK m. 169, f. 1, İİK m. 170, f. 1). Dolayısıyla, somut olayda yukarıdaki süreler içinde ihtiyati haciz uygulanmış ve icra takibi yapılmışsa, ödeme süresinde ödeme yapılmaması üzerine ihtiyati haciz, kendiliğinden kesin hacze dönüşür (İİK m. 264, f. 5 kıyasen).

c. İhtiyati haciz kararı üzerine Bora A.Ş.'ye gidilerek ihtiyati haciz uygulanmıştır. Fakat bu ihtiyati haczin uygulanmasından sonra Bora A.Ş'nin başka bir alacaklısı, A Bankası'nın ihtiyati haciz koydurduğu mallar üzerine kesin haciz koydurmuştur. Bu halde, A Bankası'nın koydurduğu ihtiyati haczin durumu ne olacaktır? (8 puan)

A Bankası tarafından ihtiyaten haczedilen mallar üzerine, somut olayda olduğu gibi ihtiyati haciz kesin hacze dönüşmeden önce diğer bir alacaklı tarafından kesin haciz koydurulursa, ihtiyati haciz sahibi A Bankası, ikinci alacaklının koydurduğu kesin hacze İİK m. 100'deki şartlar dairesinde, kendiliğinden ve geçici olarak iştirak eder (İİK m. 268, f. 1).

Şu halde ihtiyati haciz koyduran A Bankası'nın, ikinci alacaklının koydurduğu kesin hacze iştirak edebilmesi için, alacağının ikinci alacaklının koydurduğu kesin haczin yapıldığı takip ilamsız takipse takip talebinden, ilamlı takipse takibin dayanağı olan ilamın alındığı dava tarihinden önceki tarihli bir takip üzerine alınmış aciz belgesine, bu tarihlerden önce açılmış bir dava üzerine alınmış ilama, bu tarihlerden önceki tarihli düzenleme veya onaylama şeklindeki resmi senede, yahut resmi makamların yetkileri dahilinde düzenlemiş oldukları makbuza dayanması gerekir (İİK m. 100). Bu şartlar (yani, öncelik ve belli belgelerle ispat şartları) sağlandığı takdirde, ihtiyati haciz koyduran A Bankası, ikinci alacaklının koydurduğu kesin hacze, kendiliğinden ve geçici olarak iştirak edecektir.

2) A Bankası'nın, kredi kullanımını güvence altına almak üzere, Bora A.Ş.'ye ait işyerinin tapu kaydı üzerine 100.000 TL üst sınır ipoteği koydurmuş olduğunu varsayalım. Bu varsayımda, A Bankası, geri ödeme borcunun vadesi geldiğinde Bora A.Ş.'nin verdiği bonoya dayanarak Bora A.Ş.'yi kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu ile takip edebilir miydi? Neden? (7 puan)

Bu varsayımda A Bankası'nın alacağı bir taşınmaz rehniyle temin edilmiş olurdu. Rehinle temin edilmiş alacaklar bakımından genel kural, önce rehne başvurma zorunluluğudur. Ancak, kambiyo senedine bağlı alacaklar bakımından bu kuralın istisnası söz konusudur. Buna göre, kambiyo senedine bağlı bir alacak, rehinle temin edilmiş olsa bile, önce rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapılmadan doğrudan doğruya kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılabilir (İİK m. 45, f. 1, 3 ve m. 167, f. 1).

3) Önceki sorudan bağımsız olarak, Bora A.Ş'yi iflas yoluyla takip etmek isteyen A Bankası, hangi icra organına, hangi yolla başvurmalıdır? A Bankası sözleşmenin yapıldığı yerdeki icra organına başvurabilir mi? Neden? (8 puan),

A Bankası, Bora A.Ş.'yi iflas yoluyla takip etmek için, bir takip talebiyle icra dairesine başvurmalı ve bu takip talebinin "takip yollarından hangisinin seçildiği"ne ilişkinkısmında, iflas yoluyla takip yolunu seçtiğini açıkça belirtmelidir (İİK m. 58, f. 2, b. 5; m. 155).

İflas yoluyla takip talebinde yetkili icra dairesi, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer icra dairesidir. Ancak, iflas takibinde icra dairesinin yetkisi kesin yetki değildir; taraflar başka bir yerdeki

icra dairesini de yetkili kılabilirler. Borçlu ile alacaklı bu şekilde yetkili icra dairesini yazılı anlaşma ile tâyin etmişlerse, o yerin icra dairesi de iflâs takibi için yetkili sayılır. (İİK m. 154, f. 1). Bununla birlikte, iflas yoluyla takipte de icra dairesi yetkili olup olmadığını resen incelemez. Dolayısıyla, alacaklı A Bankası, sözleşmenin yapıldığı yerdeki icra dairesine başvurabilir. Yetki itirazı, ancak borçlu tarafından ödeme emrine itirazda ileri sürülebilir.

4) Bora A.Ş.'nin iflasına karar verilmesi hangi görevli ve yetkili mahkemeden, hangi süre içinde, hangi yolla istenebilir? Buna ilişkin dilekçede A Bankası'nın talep sonucu nasıl olmalıdır? Açıklayınız. (8 puan)

İflas ödeme emrine rağmen borçlu borcunu ödeme süresi içinde ödemezse, alacaklı, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren 1 yıl içinde, borçlunun muamele merkezindeki asliye ticaret mahkemesinde, borçluya karşı iflas davası açmak yoluyla Bora A.Ş.'nin iflasına karar verilmesini isteyebilir. Borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin yetkisi kamu düzenindendir; iflas davası başka bir yer mahkemesinde açılamaz, açılırsa bu durum mahkemece resen dikkate alınarak görevsizlik kararı verilir, taraflar da bu durumu yargılamanın her aşamasında ileri sürebilirler. İflas davası dilekçesinde, borçlunun ödeme emrine itirazının kaldırılması ve iflasına karar verilmesi talep edilir (İİK m. 156).

5) İflas yargılaması sırasında Bora A.Ş., ileride mali durumunun düzeleceğini ve borçlarını ödeyebilecek durumda olacağını bildirerek iflası kararının ertelenmesini sağlayabilir mi? Sağlayamazsa, neden? Sağlayabilirse, hangi şartlarla? Açıklayınız. (10 puan)

İflasın ertelenmesi talebi, borca batıklık nedeniyle doğrudan doğruya iflas çerçevesinde sermaye şirketleri ve kooperatifler için öngörülmüş birkurumdur. Bilindiği gibi, borca batıklık sermaye şirketleri için öngörülmüş özel bir doğrudan doğruya iflas sebebidir. Borca batık bir sermaye şirketinin iflası alacaklılar tarafından istenebileceği gibi, borca batık sermaye şirketi de kendi iflasını istemek zorundadır. Bu durumda asliye ticaret mahkemesi, sermaye şirketinin borca batık olduğunu tespit ederse, şirketin iflasına karar verir (İİK m. 179). İflasın ertelenmesi talebi İİK m. 179 – 179/c maddeleri arasında düzenlenmektedir. Buna göre; idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kimseler ya da alacaklılardan biri, şirket veya kooperatifin malî durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair bir iyileştirme projesini, son bir yıldan uzun süre ile şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye sunarak iflasın ertelenmesini isteyebilir (İİK m. 179, f. 1).

Şu halde, iflasın ertelenmesi kararı verilebilmesi için iflasın ertelenmesinin talep edilmiş olması, sermaye şirketinin borca batık olması, iyileştirme projesi verilmiş olması ve projenin ciddi ve inandırıcı bulunması, ayrıca alacaklıların haklarının iflasın derhal açılması haline göre ağırlaştırılmaması[3] gerekir.

Mahkeme, şirket veya kooperatifin borca batık olmadığını tespit ederse erteleme talebi ile iflas davasının reddine karar verir. Mahkeme, şirketin borca batık olduğunu tespit eder ve iyileştirme projeyi ciddi ve inandırıcı bulur, şirket veya kooperatifi de iflasın ertelenmesine layık görürse iflasın ertelenmesine; aksi takdirde şirketin veya kooperatifin iflasına karar verir (İİK m. 179/a, f. 10).

[3] Selçuk Öztek, "İflasın Ertelenmesi", Bankacılar Dergisi, Sayı: 59, Yıl: 2006, [ss. 39-83], s. 56.

6) Bora A.Ş.nin iflasına karar verildiğini ve C Bankası'nın, Bora A.Ş.'nin iflasına karar verilmeden önce, Bora A.Ş.'ye karşı kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatmış olduğunu varsayalım. C bankasının Bora A.Ş.'ye karşı başlattığı kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip kapsamında Bora A.Ş.'ye ait bazı mallar haczedilmişse, Bora A.Ş.'nin iflasının açılmasından sonra bu hacizlerin akıbeti ne olacaktır? Hacizli mallar satılmış olsaydı cevabınız değişir miydi? Neden? (10 puan)

İflâsın açılması, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takipleri durdurur (İİK m. 193). Bu takipler kapsamında, ihtiyaten haczedilmiş mallarile iflas açıldığı zaman paraya çevrilmemiş mahcuz mallar ise masaya girer (İİK m. 186, f. 1). Dolayısıyla, iflasın açılmasından önce başlatılmış olan takipler çerçevesinde haczedilmiş mallar, iflas kararı verilmesinden sonra sadece haciz koyduran alacaklının alacağını karşılamak için satılamaz.

Ancak, hacizli mallar paraya çevrilmiş olsaydı cevabımız değişirdi. Gerçekten, iflâsın açılmasından önce paraya çevrilmiş bulunan mahcuz malların bedeli, haciz koyduran alacaklıya ödenir. Artan kısım olursa, iflâs masasına intikal eder (İİK m. 186, f. 2).

Metin soruları:

1) İhalenin feshi, hangi süre içinde, hangi yolla, hangi sebeplerle, hangi görevli ve yetkili icra organından istenir? Kısaca açıklayınız. (8 puan)

İhalenin feshi, kural olarak **ihalenin yapılmasından** itibaren 7 gün içinde (İİK m. 134, f. 2), istisnaen artırma ilanının tebliğ edilmemiş olması, malın esaslı vasıflarındaki hatanın veya ihaleye fesat karıştırıldığının sonradan öğrenilmesi halinde ihalenin feshi sebebinin **öğrenilmesinden** itibaren 7 gün içinde, fakat en geç ihalenin yapıldığı tarihten itibaren 1 yıl içinde (İİK m. 134, f. 7), şikayet yoluyla; artırmaya hazırlık aşamasındaki usulsüzlükler, artırmanın yapılması sırasındaki usulsüzlükler, malın esaslı vasıflarında hataya düşülmesi ve ihaleye fesat karıştırılması sebepleriyle; ihaleyi yapan icra dairesinin bağlı bulunduğu (kesin yetkili) icra mahkemesinden istenir.

2) İflasta sıra cetveline karşı başvuru yolları nelerdir? Bu yollara, hangi sebeplerle, hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde başvurulur? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

İflasta sıra cetveline karşı iki tür başvuru yolu vardır:

Sıra cetveline karşı şikayet, iflas idaresinin sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, iflas hukuku kurallarına uymamış olması sebebine dayanır. Sıra cetveline kabul edilmiş olan bir alacaklının alacağına sıra cetvelinde verilen sıraya muhalefetini de şikayet yoluyla icra

mahkemesinde ileri sürmesi lazımdır. Sıra cetveline karşı şikayet, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, 7 gün içinde, icra mahkemesinden istenir. Ancak sıra cetveline karşı şikayet, örneğin masaya yazdırılan bir alacak hakkında hiçbir karar verilmemiş olması gibi, bir hakkın yerine getirilmemesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması gerekçesine dayanmakta ise, bu halde şikayet süreye tabi değildir.

Sıra cetveline karşı itiraz ise, sıra cetvelindeki bir alacaklının kendi alacağının esası hakkında verilen iflas idaresi kararına veya başka bir alacaklının sıra cetvelindeki alacağının esasına veya sırasına itiraz edilmesi sebebine dayanır. Sıra cetveline itiraz davası iflasa karar veren yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılır. Dava açma süresi, sıra cetvelinin icra dairesine bırakıldığının ilanından itibaren 15 gündür (İİK m. 235).

Görüldüğü üzere, sıra cetveline karşı başvuru yolları, sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanı tarihinden itibaren başlamaktadır. Ancak, iflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklı, tebliğe elverişli adresini gösterip gerekli tebliğ masraflarını avans olarak verirse, iflas idaresinin alacağı hakkındaki kararlarına karşı başvuru yolları, iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren başlayacaktır (İİK m. 223, f. 3, son cümle).

3) İflas dışı konkordato nedir? Konkordato mühleti talebi hangi icra organına yapılır? Konkordatonun tasdiki hangi icra organınca yapılır? Konkordatonun kabulü için aranan çoğunluk ve konkordatonun tasdiki için aranan şartlar nelerdir? (15 puan)

(İflas dışı) konkordato, bir borçlunun, alacaklılarının çoğunluğu ile borçlarının vadesinin uzatılmasına ve/veya belli bir yüzdesinden feragat edilmesine ilişkin bir anlaşma yapmasını öngören ve bu anlaşmanın resmi olarak tasdik edilmesiyle anlaşmayı kabul etmeyen diğer alacaklıların da bu anlaşma ile bağlı olmasını gerektiren bir müessesedir.

Konkordato teklifi, konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen herhangi bir borçlu tarafından icra mahkemesine yapılır (İİK m. 285, f. 1).

Konkordato teklifinin kabulü için alacaklı çoğunluğu (alacaklıların salt çoğunluğu) ve alacak çoğunluğu (bildirilmiş alacakların üçte ikisi) olmak üzere çifte çoğunluk aranmaktadır (İİK m. 297, f. 1).

Konkordatonun tasdiki, asliye ticaret mahkemesi tarafından yapılır (İİK m. 296). Konkordatonun tasdiki için şu şartlar gerekir:

(1) Borçlunun dürüst olması,

(2) Teklif edilen meblağın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (mahkeme borçluya intikal edebilecek malları da dikkate alabilir),

(3) Konkordato teklifinin alacaklı çoğunluğu (alacaklıların salt çoğunluğu) ve meblağ çoğunluğu (bildirilmiş alacakların üçte ikisi) tarafından kabul edilmiş olması,

(4) Alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendi alacağı bakımından vazgeçmedikçe, yeterli teminatın gösterilmesi

(5) Gerekli yargılama harç ve giderlerinin, konkordatonun tasdiki kararından önce depo edilmiş olması.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

2016-2017 Öğretim Yılı II. Yarıyıl

İcra ve İflas Hukuku Arasınavı

Cevap Anahtarı **04/04/2017**

Sınav Talimatı: Sınav süresi 1 saat 50 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

I- Olay:

(B), (A) bankası ile 100.000 TL tutarlı bir kredi sözleşmesi imzalamıştır. (B), kredi borcunu düzenli olarak ödemiş, son olarak, kalan 30.000 TL'lik borcunu ödemek için ise (A) Bankası lehine bir bono keşide etmiştir. (B) vadesi geldiğinde bonoyu ödememiştir.

1) (A) Bankası, 1 Ocak 2017 tarihinde (B) aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatmıştır.

a) (B), kendisine gönderilen ödeme emrine karşı, borçlu olmadığı iddiasını, hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde, nasıl ileri sürebilir? (B)'nin bu itirazının takibe etkisi ne olur? (B), itirazda bulunmazsa, borcunu hangi süre içinde ödemelidir? (10 puan)

Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda ödeme emrine itiraz edilmesi, genel haciz yolunda ödeme emrine itiraz edilmesinden farklıdır. Burada (B), kendisine gönderilen ödeme emrine karşı borçlu olmadığı itirazını, genel haciz yoluyla takiptekinden farklı olarak, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren 5 gün içerisinde, icra mahkemesine, bir dilekçe ile ve sebepleriyle birlikte ileri sürmelidir (İİK m. 168, b. 5). Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte ödeme emrine itiraz takibi kendiliğinden durdurmaz; bunun için icra mahkemesinin itirazın esası hakkında karar verinceye kadar icra takibinin muvakkaten durdurulmasına karar vermesi gerekir. Böyle bir karar verilmemişse, alacaklı, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren 10 gün içinde borç ödenmezse borçlunun mallarının haczini isteyebilir. Yalnız, ödeme emrine itiraz edilmesi haczedilen malların satışını durdurur (İİK m. 169).

b) (A), alacağını güvence altına almak için (B)'nin evine ipotek koydurmuş olsaydı, (A) Bankası, (B) aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapabilir miydi? Neden? (5 puan)

Rehinle temin edilmiş alacaklar bakımından genel kural, önce rehne başvurma zorunluluğudur. Ancak, kambiyo senedine bağlı alacaklar bakımından bu kuralın istisnası söz konusudur. Buna göre, kambiyo senedine bağlı bir alacak, rehinle temin edilmiş olsa bile, önce rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapılmadan doğrudan doğruya kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapılabilir (İİK m. 45, f. 1, 3 ve m. 167, f. 1).

2) (B) aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip kesinleşmiş, (B) borcunu ödememiştir. (A)'nın haciz talebi üzerine, haciz işlemi yapılmak için 4 Nisan 2017'de (B)'nin evine gidilmiştir.

a) (A)'nın haciz talebi üzerine icra müdürünün yapmış olduğu haciz işleminde, (B)'nin evindeki bazı mallar aynı gün (4 Nisan 2017 günü) haczedilmiştir. (B), borcunu taksitle ödemek istediğini söyleyerek, haczedilen mallarının satışını önleyebilir mi? Önleyemezse, neden? Önleyebilirse, hangi şartlarla? Anlatınız. (10 puan)

Burada, hacizden sonraki taksitle ödeme taahhüdü hakkında bilgi verilmesi istenmektedir.

Borçlu alacaklının satış talebinden önce, borcunu muntazam taksitlerle ödemeyi taahhüt eder ve birinci taksiti de derhal verirse, icra muamelesi durur. Bunun için, borçlunun yeterli miktar malının haczedilmiş bulunması, her taksitin borcun dörtte birinden aşağı olmaması ve aydan aya verilmesi, yani taksitle ödeme süresinin üç aydan fazla olmaması şarttır (İİK m. 111).

Hacizden sonra taksitle ödeme taahhüdü kanundaki şartlara uygunsa, takibin durması için alacaklının muvafakati aranmaz.

b) (B)'den alacaklı olan, takip dışı (C), 20 Aralık 2016 tarihinde ödenmesi gereken alacağının ödenmemesi sebebiyle (B) aleyhine, 5 Ocak 2017'de takip talebinde bulunmuştur. (C), (B)'nin mallarına (A)'nın koydurduğu hacze iştirak etmek için 10 Nisan 2017'de talepte bulunmuştur. (C)'nin elinde, (B)'nin imzasını içeren adi bir senet vardır. (C) hacze iştirak edebilir mi? Neden? (10 puan)

Hacze adi (takipli) iştirakin şartları İİK m. 100'de gösterilmiştir. Buna göre, öncelikle, hacze iştirak etmek isteyen alacaklının bir takip yapmış ve kendisine haciz isteme yetkisinin gelmiş olması gereklidir. Somut olayda, bu konuda herhangi bir tereddüt söz konusu değildir.

Öte yandan, ilk haciz üzerine hacze iştirak etmek isteyen alacaklının alacağı, ilk haciz ilamsız takibe dayanıyorsa takip talebinden, ilamlı takibe dayanıyorsa ilamın alındığı davanın açılmasından önce doğmuş olmalı; alacaklının elinde de, bu tarihlerden önce yapılmış bir takip üzerine alınan aciz vesikası, bu tarihlerden önce açılmış bir dava üzerine alınan ilam, bu tarihlerden önceki tarihli resmi veya onaylı bir senet yahut bu tarihlerden önceki tarihli resmi dairelerin ve yetkili makamların yetkileri dahilinde vermiş oldukları bir makbuz veya belge bulunmalıdır. Alacaklı ancak bu şartlar yerine geliyorsa hacze iştirak edebilir (İİK m. 100, f. 1).

Somut olayda ilk haciz ilamsız takibe dayanmaktadır ve alacaklı (C)'nin alacağı, ilk haczin uygulandığı ilamsız takip tarihinden (1 Ocak 2017) önceki tarihlidir (20 Aralık 2016). Ancak, (C)'nin elinde adi senet vardır. (C)'nin elindeki belge İİK m. 100'deki belgelerden olmadığı için, (C) hacze iştirak edemez.

3) a) (B)'nin taşınır malları haczedildikten sonra ve (A)'nın satış talebi üzerine, icra müdürü, (B)'nin muhammen değeri 10.000 TL olan bir taşınır malını, açık artırmada 3.000 TL'ye ihale etmiştir. İcra müdürünün bu işlemi doğru mudur? (8 puan)

Taşınır malların açık artırma yoluyla satışında, artırma bedelinin malın muhammen kıymetinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacaklının alacağına rüçhanı olan

diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaştırılması masraflarını aşması gerekir (İİK m. 115, f. 1). Somut olayda açık artırma bedeli malın muhammen bedelinin yüzde ellisini aşmadığı için, icra müdürünün bu işlemi doğru değildir.

b) Satış ilanı (B)'ye tebliğ edilmemişse, (B) icra müdürünün bu işlemine karşı hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde, hangi yola başvurabilir? (10 puan)

İhale sürecindeki hukuka aykırılıklar ihalenin feshi talebiyle ileri sürülür.

İhalenin feshi, taşınmaz malların satışına ilişkin hükümler arasında düzenlenmiştir. Buna göre, ihalenin feshini, satış isteyen alacaklı, borçlu, tapu sicilindeki ilgililer ve pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler, ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde, şikayet yolu ile, icra mahkemesinden isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzlukları en geç ihale günü öğrendiği kabul edilir (İİK m. 134, f. 2). Ancak, satış ilanı tebliğ edilmemiş veya satılan malın esaslı vasıflarındaki hata veya ihaleye fesat karıştırılması sonradan öğrenilmişse, şikayet süresi öğrenme tarihinden başlar. Fakat, öğrenmeden itibaren işlemeye başlayan bu süre, ihaleden itibaren bir seneyi geçemez (İİK m. 134, f. 7).

İhalenin feshine ilişkin hükümler, taşınır malların satışına da uygulanır. Ancak, taşınır malların satışında satış ilanının ilgililere tebliğ edilmesi zorunluluğu (karş. İİK m. 127) öngörülmemiştir. Bu sebeple, satış ilanı ilgililere tebliğ edilmemiş olabilir. Satış ilanı ilgililere tebliğ edilmemişse, İİK m. 134, f. 7 hükmü taşınır satışlarında da uygulanacağından, öğrenme tarihinden itibaren yedi gün, fakat en fazla ihale tarihinden itibaren bir sene içinde ihalenin feshi talep edilebilir[4].

Öte yandan, Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, müstakar içtihadında, taşınır satışlarında satış ilanının tebliği zorunlu olmamasına rağmen satış ilanının ilgililere tebliğine karar verilmişse, ilgililere tebligat yapılmadan satış yapılamayacağına karar vermektedir. Örneğin, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 23.2.2017 tarih ve E. 2016/20485 K. 2017/2532 sayılı kararına göre: *"İİK'nun 114. maddesi uyarınca, menkul ihalelerinde satış ilanının borçluya tebliği zorunlu değil ise de, borçluya tebliğine karar verilmesi halinde, tebliğ edilmemesi Dairemizin süregelen içtihatlarına göre ihalenin feshi sebebidir."*

II- Olay:

[4] Aynı yönde bkz. Timuçin Muşul, **İcra ve İflas Hukuku,** Cilt: 1, 6. Baskı, Adalet, 2013, s. 790.

(A), arabasına verdiği hasarı ödememesi sebebiyle (B) aleyhine 10,000 TL'lik maddi tazminat davası açmış ve davayı kazanmıştır.

1) Mahkeme kararı ile hükmedilen alacağın ödenmemesi halinde (A), ilamlı icra takibi yapmak zorunda mıdır? Bu alacağının ödenmesi için, elindeki ilamı takip talebine ekleyerek, genel haciz yoluyla takip yoluna başvurabilir mi? Neden? (8 puan)

Konusu para ve teminat borcu olan alacaklar bakımından alacaklı bir seçim hakkına sahiptir; doğrudan doğruya ilamsız takip yoluna başvurabileceği gibi, dava açıp mahkemeden ilam alarak ilamlı takip yoluna da başvurabilir.

Ancak, acaba alacaklı mahkemeden bir ilam aldıktan sonra, elindeki bu ilamla, ilamsız icra takibi yapabilecek midir? Daha önceleri öğretide bunun mümkün olduğu ifade edilmiş olmakla birlikte, Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 30.11.2015 tarih ve 29585/29870 sayılı kararına göre, bu mümkün değildir. Çünkü, karara göre, İcra ve İflas Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca, alacaklı tarafından para borcuna veya teminat verilmesine dair ilam icra dairesine verilince icra memuru borçluya bir icra emri tebliğ eder. Kanunun bu hükmü emredici nitelikte olup, icra memurunun aksi yöndeki işlemleri kamu düzenine aykırılık oluşturacağından, süresiz şikayete tabi olacağı gibi, bu şekilde yapılan takip üzerine başvurulan itirazın kaldırılmasıyargılamasında bu husus icra mahkemesi hakimi tarafından da re'sen gözetilmelidir (İBD, 2016/2, s. 496 vd.)

2) (A), ilamlı icra yoluna başvurmak istemektedir. İlamlı icra takibinde yetkili icra dairesi veya daireleri hangileridir? (5 puan)

İlamların icrası Türkiye'nin her yerindeki icra dairesinden talep olunabilir. Hatta, alacaklı yerleşim yerini değiştirirse takibin yeni yerleşim yerindeki icra dairesine havalesini dahi isteyebilir (İİK m. 34).

3) İcra müdürünün, hükmün henüz kesinleşmediği gerekçesiyle (A)'nın takip talebini almayıp reddettiğini varsayalım. İcra müdürünün bu işlemi yerinde midir? Yerindeyse neden? Yerinde değilse, icra müdürünün bu işlemine karşı (A), hangi yola, hangi icra organı nezdinde, hangi süre içinde, nasıl başvurabilir? Anlatınız. (8 puan)

İlamlı icra yoluna başvurmak için, kural olarak, hükmün kesinleşmesi gerekli değildir; istinaf veya temyiz yoluna başvurulması ilamın icrasını durdurmaz. Ancak istisna

olarak, taşınmaz malın aynına ilişkin hükümler, kişiler hukukuna ilişkin hükümler ve aile hukukuna ilişkin hükümler kesinleşmeden icraya konamaz (HMK m. 350, m. 367).

Somut olay bakımından, para alacağına ilişkin hükmün icraya konabilmesi için kesinleşmesi gerekmediğinden, icra müdürünün bu işlemi yerinde değildir. İcra müdürünün, ilamlı takip talebini kabul etmesi gerekirken, alacaklının bu hakkını yerine getirmemesi, süresiz şikayet sebebidir. (A) süresiz şikayet yoluna, dilekçe ile veya sözlü olarak, icra mahkemesinde başvurabilir (İİK m. 16).

4) Kararı istinaf etmiş olan (B), istinaf incelemesinin sonuçlanmasına kadar ilamlı icra takibini engelleyebilir mi? Nasıl? Açıklayınız. (10 puan)

Kararı istinaf etmiş olan (B), ilamlı icra takibini engellemek için icranın geri bırakılması yoluna başvurabilir.

Bunun için (B), bölge adliye mahkemesinden icranın geri bırakılması kararı almak için icra müdüründen kendisine süre vermesini ister. (B), borcun tamamı kadar teminat gösterirse, icra müdürü (B)'ye bölge adliye mahkemesinden icranın geri bırakılması kararı alması için süre verir; bu süre uzatılabilir (İİK m. 36). Bu süre içinde ilamın icrası durur; (B) istinaf mahkemesinden icranın geri bırakılması kararı alırsa, ilamın icrası istinaf incelemesinin sonuna kadar geri bırakılır.

III- Metin Sorusu:

Borç ödemeden aciz belgesinin takip hukuku bakımından sonuçlarını, açıklama yapmadan, başlıklar halinde sayınız. (16 puan)

Borç ödemeden haciz belgesinin takip hukuku bakımından sonuçları şunlardır:

- Borç ödemeden aciz belgesi İİK m. 68 anlamında borç ikrarını içeren senet hükmündedir (İİK m. 143, f. 2).

- Aciz belgesinin verilmesini izleyen bir sene içinde borçlu aleyhine yapılacak takiplerde yeniden ödeme emri gönderilmesine gerek kalmaksızın doğrudan haciz yapılabilir (İİK m. 143, f. 3).

- Kesin veya geçici aciz belgesi alacaklıya tasarrufun iptali davası açmak hakkı verir (İİK m. 143, f, 2).

- Borç ödemeden aciz belgesi, hacze iştirakin şartlarını sağlandığı takdirde alacaklıya hacze iştirak imkanı verir (İİK m. 100, f. 1).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi **19/06/2018**
2017-2018 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku II Bütünleme sınavı

Cevap Anahtarı

Sınav Talimatı: Sınav süresi 2 saat 15 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

Olay: Hukuk fakültesi son sınıf öğrencisi (A), (B) Motor Türkiye A.Ş.'den bir motosiklet satın almıştır. (A), satın aldığı motosikletin ayıplı olduğunu fark etmiş, satış bedelinden ayıp oranında, 5.000 TL indirim istediğini (B) A.Ş.'ye bildirmiştir. Bunun üzerine (B) A.Ş., (A) lehine 5.000 TL bedelli 01/03/2018 vade tarihli bir bono keşide etmiştir. Bono vadesinde ödenmemiştir. Bu nedenle (A), kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takip başlatmak istemektedir.

1) (A), hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde, nasıl ve hangi taleple başvuruda bulunmalıdır? Bu noktada, genel iflas yoluyla takibe göre bir farklılık var mıdır? Açıklayınız. (5 puan)

Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu da takipli iflas yollarından biridir ve genel iflas yoluyla takibe (İİK m. 154-166) çok benzer. Buna göre kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takipte de genel iflas yoluyla takipte olduğu gibi ilk olarak icra dairesine, bir takip talebiyle başvurulacaktır. Alacağı çek, poliçe veya emre muharrer senede (kambiyo senedine) müstenit olan alacaklı, alacağı rehinle temin edilmiş olsa bile, kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu ile takipte bulunabilir (İİK m. 167).

Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu ile takipte de takip talebi yazılı veya sözlü olarak ya da elektronik ortamda yapılabilir (İİK m. 167; m. 58, f. 1). Yetkili icra dairesi borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer icra dairesidir. Merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler hakkında yetkili merci, Türkiye'deki şubenin, birden ziyade şubenin bulunması halinde merkez şubenin bulunduğu yerdeki icra dairesidir. Yetki sözleşmesi ile kararlaştırılan icra dairesi de yetkili olabilir (İİK m. 154, f. 1, 2, 3).

Somut olayda borçlu (B)'nin muamele merkezinin neresi olduğu belirtilmemiş; taraflar arasında bir yetki sözleşmesi yapıldığına dair bilgi verilmemiştir. Buna göre (B) Motor Türkiye A.Ş.'nin merkez şubesinin bulunduğu yerdeki icra dairesi yetkilidir.

Ancak icra dairesinin yetkisi kesin değildir (nitekim iflas takibi bakımından da yetki sözleşmesi geçerlidir). İcra dairesi yetkisizliğini resen dikkate alamaz. Borçlu yetki itirazında bulunmazsa artık iflas davasında icra dairesinin yetkisiz olduğu savunmasında bulunulamayacaktır.

Kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takip başlatan (A), genel iflas yoluyla takipte olduğu gibi takip talebinde, iflas yoluyla takip yapmak istediğini mutlaka belirtmelidir (İİK m. 58, f. 2-5; İİK m. 167, f. 2). Alacaklı takip talebinde iflas yolunu seçtiğini belirtmezse icra dairesi iflas ödeme emri gönderemez.

Genel iflas yoluyla takipten farklı olarak kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takip başlatan alacaklı (A), İİK m. 58'deki hususlardan başka takip talebine kambiyo senedinin aslını ve borçlu adedi kadar tasdikli örneğini eklemeğe mecburdur (İİK m. 167).

2) (A)'nın geçerli olarak iflas takibini başlattığını kabul edelim.

a) (B), kendisine gönderilen iflas ödeme emrine karşı, ödeme emri ekinde bononun tasdikli bir örneğinin bulunmadığından bahisle muhalefet etmek istemektedir. Bunun için (B)'nin hangi süre içinde, hangi yola, nasıl, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde başvurması gerekir? Açıklayınız. (5 puan)

Kambiyo senetlerine mahsus iflas yoluyla takipte borçlu ödeme emrine karşı itiraz ve şikayet yoluyla muhalefette bulunabilir. Buna göre borçluya gönderilen ödeme emrinde kambiyo senedine ve borca dair her türlü itiraz ve şikayetlerini sebepleriyle birlikte diğer tarafa tebliğ edilecek nüshadan bir fazla dilekçe ile, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren beş gün içinde icra dairesine bildirmesi gerektiği ihtar olunur (İİK m. 171, f. 1-3). Ödeme emrine itiraz veya şikayet etmek isteyen borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş gün içinde her türlü itiraz veya şikayetini, sebepleri ile birlikte, icra dairesine bildirmeye mecburdur. Bu dilekçenin bir nüshası derhal alacaklıya tebliğ olunur (İİK m. 172). Görüldüğü gibi, burada şikayet, icra mahkemesine değil icra dairesine yapılmaktadır.

Somut olayda (B), ödeme emri ekinde bononun tasdikli bir örneğinin bulunmadığından bahisle muhalefet etmek istemektedir. (B)'nin bu muhalefeti, ödeme emrine karşı şikayet niteliğindedir. Yukarıda açıklandığı üzere (B)'nin, şikayetini ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren beş gün içinde icra dairesine bildirmesi gerekmektedir.

b) (B)'nin muhalefeti üzerine (A) takibe devam edebilir mi? Edemezse, neden? Edebilirse, (A)'nın hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde, hangi yola, hangi taleple başvurması gerekir? (B)'nin iflasına hangi aşamalardan geçtikten sonra, nasıl karar verilecektir? Açıklayınız. (8 puan)

Önceki soruya verilen cevapta ifade edildiği üzere (B)'nin muhalefetinin hukuki niteliği ödeme emrine karşı şikayettir.

(B), kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu ile takip çerçevesinde kendisine gönderilen iflas ödeme emri üzerine beş gün içinde borcu ödemez, itiraz veya şikayette de bulunmazsa, alacaklı (A), bu durumu tevsik eden ödeme emri nüshası ile asliye ticaret mahkemesinden borçlunun iflasına karar verilmesini isteyebilir (İİK m. 173, f. 1). Buna göre, (B) her ne kadar ödeme emrine karşı herhangi bir itirazda bulunmayıp sadece şikayette bulunmuş olsa da, (A)'nın kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu olarak başlattığı takibe bu aşamadan sonra devam etmesi, ancak iflas davası yoluyla olacaktır. (A)'nın iflas yoluyla başlatmış olduğu takibe bundan başka bir surette devam edebilmesi, örneğin (B)'nin mallarının haczedilmesini isteyebilmesi mümkün değildir. Bu, ancak başlangıçta kambiyo senetlerine mahsus iflas takibi olarak seçmiş olduğu (İİK m. 58, f. 2, b. 5; İİK m. 167, f. 2) takip yolunu değiştirmesi ile mümkündür.

Buna göre somut olayda ödeme emrine karşı şikayet yoluyla muhalefet edilmiş olduğundan alacaklı (A), borçlunun şikayetinin kaldırılmasını ve iflasına karar verilmesini asliye ticaret mahkemesinden isteyecek; mahkeme İİK m. 158 uyarınca iflas davasını karara bağlayacaktır (İİK m. 174). Alacaklı (A), iflas ödeme emrinin tebliğinden itibaren, bir sene içinde, borçlunun muamele merkezindeki asliye ticaret mahkemesinde (İİK m. 154, f. 4), iflas davası açacaktır (İİK m. 176; m. 156, f. 4). Buradaki yetki kuralı, kesin yetki kuralıdır.

İflas takibi kesinleştiğinde İİK m. 166, f. 2'deki usulle ilan edilir. İflas talebinin ilanından itibaren onbeş gün içinde diğer alacaklılar davaya müdahale veya itiraz ederek iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler. Mahkeme, takip dosyasını getirtir ve basit yargılama usulü ile yapacağı inceleme sonunda borcun ödenmediği, itiraz ve şikayette de bulunulmadığını tespit ederse yedi gün içinde faiz ve icra masrafları ile birlikte borcun ifa veya o miktar meblağın mahkeme veznesine depo edilmesini İİK m. 158 uyarınca emreder. Bu emir yerine getirilmezse (yedi gün içinde depo kararı yerine getirilmezse) ilk oturumda (İİK m. 176; m. 158, f. 2) borçlunun iflasına karar verilir. Şu kadar ki, borçlu ödeme emrinde yazılı müddetin geçmesinden sonra borcu ödediğine dair resmi bir belge ibraz ederse iflas yolu ile takip talebi ve iflas davası düşer (İİK m. 173, f. 2 ve 3).

3) 19/06/2018 tarihinde (B)'nin iflasına karar verilmiştir.

a) (B), 20/08/2018 tarihinde ödenmek üzere (X1)'den ödünç almış olduğu 10.000 TL'yi, 15/06/2018 tarihinde (X1)'e ödemiştir. (B)'nin bu işlemi geçerli midir? Geçerli ise, neden? Geçerli değilse, neden? (B)'nin bu işlemine karşı, kim, kime karşı, hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde, hangi nedenle, hangi yola başvurabilir? Bu yola başvurulabilmesi için herhangi bir belge gerekli midir? Açıklayınız. (10 puan)

(B)'nin borcunu ödemesi, bir taahhüt işleminin (ödünç sözleşmesi) gereğinin yerine getirilmesi niteliğinde olup, bir tasarruf işlemidir (ödeme). İflas kararından önceki bir tarihte (19/06/2018 tarihinde) yapılan tasarruf işlemi, (B)'nin tasarruf yetkisi kısıtlanmadığından

(henüz müflis olmadığından) geçerlidir. Nitekim somut olayda olduğu gibi, erken ifa kural olarak mümkündür (TBK m. 96). İşte, tasarrufun iptali davasının amacı da, borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde yaptığı, bu sebeple aslında görünüşte geçerli tasarruflarla malvarlığından çıkarmış olduğu mal, alacak ve haklardan, bunlar sanki hâlâ borçlununmuş gibi alacaklıların tatmin edilmesini sağlamaktır.

İptale tabi tasarruflar üç başlık altında düzenlenmiştir: İvazsız tasarruflar (İİK m. 278), acizden dolayı butlan (İİK m. 279) ve alacaklılara zarar verme kastından dolayı iptal (İİK m. 280). Somut olayda 20/08/2018 vade tarihli borç, iflas kararından önce, 15/06/2018 tarihinde ödenmiştir. Buna göre, vadesi gelmemiş borç için yapılan ödeme söz konusu olup, (B)'nin bu tasarrufu acizden dolayı butlan kapsamında iptale tabi bir tasarruftur (İİK m. 279, f. 1-4). Ancak, (X1) borçlunun hal ve vaziyetini bilmediğini ispat ederse iptal davası dinlenmez (İİK m. 279, f. 2).

(B)'nin iflasına karar verildiğinden tasarrufun iptali davasını iflas idaresi veya bu dava hakkı kendisine devredilen (İİK m. 245; İİK m. 255, f. 3) iflas alacaklısı açacaktır (İİK m. 277, f. 1, b. 2). İflastaki tasarrufun iptali davası, iflas idaresi veya bu dava hakkı kendisine devredilen iflas alacaklısı tarafından – davanın, (şekli anlamda) zorunlu dava arkadaşı olarak borçlu ve üçüncü kişiye karşı birlikte açıldığı (İİK m. 282) hacizdeki tasarrufun iptali davasından farklı olarak- yalnızca işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açılır; müflis iflas etmiş olduğundan davalı olarak gösterilmez. Bu davanın açılması, iptale tabi tasarruf işleminin yapılmasından itibaren beş yıllık hak düşürücü süreye tabidir (İİK m. 284). Tasarrufun iptali davası genel görevli ve genel yetkili mahkemelerde açılır.

Somut olayda iflas idaresi veya dava takip yetkisi kendisine devredilen iflas alacaklısı, müflis (B)'yi taraf göstermeden yalnız (X1)'e karşı, söz konusu tasarrufun yapıldığı 15/06/2018 tarihinden itibaren beş yıl içinde, yani 15/06/2023 tarihine kadar, genel görevli ve yetkili mahkemede, acizden dolayı butlan sebebine dayanarak, tasarrufun iptali davası açacaktır.

(B)'nin iflasına karar verilmemiş olsaydı, bu davayı elinde borç ödemeden (geçici veya kesin) aciz belgesi bulunan alacaklı açacaktı (İİK m. 277, f. 1, b. 1). Ancak, iflastaki tasarrufun iptali davasını açmak yetkisi iflas idaresine ait olduğundan, iflas idaresinin bu davayı açabilmesi için herhangi bir belge gerekmemektedir.

b) Önceki sorudan (3-a) farklı olarak, (B)'nin ödünç almış olduğu parayı 20/08/2018 tarihinde (X1)'e ödemiş olduğunu kabul edelim. (B)'nin bu işlemi geçerli midir? Geçerli ise, neden? Geçerli değilse, neden? (X1)'in iyiniyetli olmasının bu noktada bir etkisi var mıdır? Açıklayınız. (7,5 puan)

Önceki sorudan (3-a) farklı olarak (B)'nin ödünç almış olduğu parayı 20/08/2018 tarihinde (X1)'e ödemiş olduğu kabul edilirse, (B)'nin bu işlemi geçerli olmayacaktır. Çünkü, iflasın açıldığı zamanda müflisin haczi kabil bütün malları hangi yerde bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur. (İİK m. 184, f. 1) Bu sebeple, iflasın

açılması ile borçlunun alacakların ödenmesine tahsis olunan masa malları üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanır. Buna göre, borçlunun iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür (İİK m. 191, f. 1). Buradaki hükümsüzlük iptal edilebilirlik anlamındadır. Diğer bir deyişle, borçlunun bu madde kapsamına giren tasarrufları her zaman için (mutlak anlamda) geçersiz değildir. İflas idaresi, müflisin yaptığı işlemi masa yararına görürse bu işlemin hükümsüzlüğünü ileri sürmeyebilir. Öte yandan, İİK m. 191, f. 1'deki "tasarruf"tan kasıt, borçlunun iflas masasını azaltıcı nitelikteki tasarruf işlemleridir. Bu sebeple borçlunun masaya ait mal, alacak ve hakları konu alan taahhüt işlemleri yapması bu madde kapsamında hükümsüz değildir.

Somut olayda, müflis (B), iflas masasına alacağını yazdırması gereken bir kişi olan (X1)'e bir para ödemesinde bulunmuştur. Burada bir taahhüt işleminin (ödünç sözleşmesi) ifası için yapılan bir tasarruf işlemi (ödeme) söz konusudur. Nitekim nakit (fiziki para ile) veya nakit dışı (kaydi para ile) ödeme halinde, fiziki paranın veya kaydi paranın alacaklıya devri söz konusudur[5] ve müflisin "devir işlemleri" de müflisin alacaklılara karşı hükümsüz olan tasarruf işlemleri üst başlığı kapsamında yer almaktadır[6]. Bu sebeple müflisin parayı, alacağını iflas masasına yazdırması gereken bir kişi olan (X1)'e ödemesi de "alacaklılara karşı hükümsüzdür". (X1)'in alacağını masaya yazdırması ve sıra cetveline girerek alacağını almaya çalışması gerekmektedir. Borçlunun iflasına karar verilmesi ve tasarruf yetkisinin kısıtlanmasıyla birlikte, müflisin borçlarının da artık ancak iflas idaresi tarafından, pay cetveline göre ödenmesi gerekmektedir (İİK m. 250).

Müflisin tasarruf ehliyetinin kısıtlandığı dönemde müflisle işlem yapan kişilerin iyiniyetli olması söz konusu olabilir. Nitekim, iflasın açılmasından önce müflis tarafından keşide edilmiş bono veya poliçenin müflis tarafından iflasın ilanından önceki bir tarihte ve vadesinde ödenmesi halinde, iflastan haberdar olmayan ve ödemenin reddi halinde üçüncü bir şahsa rücu hakkını kullanabilecek vaziyette bulunan hamilin korunacağı açıkça düzenlenmiştir (İİK m. 191, f. 2). Ama üçüncü kişi iflasın açıldığını, tasarruf işleminin konusunun iflâs masasına ait olduğunu ve/veya müflisin masa mal ve hakları üzerinde idare ve tasarruf yetkisinin iflâs idaresine geçtiğini, daha iflasın açıldığı ilan edilmeden önce biliyor veya bilmesi gerekiyor, diğer bir deyişle bu konudaki bilgisizliği durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermemiş olmasından kaynaklanıyorsa, iyiniyetli sayılmayacak ve lehine yapılan tasarruf işlemi alacaklılar bakımından hükümsüz sayılacaktır[7]. Buna göre, soruda bu hususta

[5] Bkz. Günver, Osman, "Çağımızda Hukuksal Açıdan Para Kavramı", BATİDER, Yıl: 2017, Cilt: 33, Sayı: 2 [s. 143-174], s. 172-173.

[6] Başözen, Ahmet, "Müflisin Tasarrufa Ehliyetsizliği" (Doktora Tezi), Danışman: Prof. Dr. Ramazan Arslan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004, s. 147-148.

[7] Başözen, s. 207.

bilgi verilmemişse de, müflisin bu borcu iflasın açılmasından önce kendisinin keşide ettiği bir bono veya poliçeye bağlı ise ve vadesinde yapılan ödeme sırasında (20/08/2018 tarihinde) iflas hâlâ ilan edilmemişse, iflastan haberi olmayan ve ödemenin reddi halinde üçüncü bir şahsa rücu hakkını kullanabilecek vaziyette bulunan hamilin iyiniyetinin korunması ihtimali ortaya çıkabilecektir (İİK m. 191, f. 2). Ancak, bu ihtimal bakımından dahi şunu ifade etmek gerekir ki, iflasın ilanı ile artık üçüncü kişiler iflasın açıldığını bilmediklerini ileri süremeyeceklerdir. Buna göre, iflasın ilanı üçüncü kişilerin iyiniyetini mutlak olarak ortadan kaldıracağından[8] bu ihtimal bakımından dahi, iflasın ilanından sonra (X1)'in iyiniyetli olması hiçbir şekilde korunmayacaktır. Diğer bir deyişle, İİK m. 191, f. 2'deki ihtimal bakımından dahi, yetkili hamilin iflasın açıldığına ilişkin bilgisizliği hiçbir şekilde mazur görülemeyecektir[9].

Bu noktada öğretide, bir görüş müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları bakımından üçüncü kişinin iyiniyetinin korunduğu durumların - hacizdekinden farklı olarak (İİK m. 86, f. 2)- yalnız İcra ve İflas Kanunu'nda sayılan hallerle (İİK m. 190, f. 2; m. 191, f. 2 ve m. 192) sınırlı olup, bu üç durumda söz konusu olduğunu; bu üç durum dışında müflisin tasarruf işlemleri bakımından üçüncü kişinin iyiniyetinin korunmayacağını ifade etmektedir[10]. Öğretide ileri sürülen bu görüş kabul edilecek olursa somut olayda bu üç halden hiçbiri söz konusu olmadığı, özellikle yukarıda izah edilen, İİK m. 191, f. 2'nin şartlarının dahi gerçekleşmediği takdirde, üçüncü kişi (X1)'in iyiniyetinin korunmayacağı ifade edilebilir. Oysa, iyiniyetin korunmasına ilişkin maddi hukuk hükümlerinin (TMK m. 988-990), müflisin tasarrufları bakımından da uygulanıp uygulanmayacağı konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yoktur. İcra ve İflas Kanunu'nun müflisin tasarrufa ehliyetsizliğini düzenleme tarzı (İİK m. 191, f. 1) maddi hukuk hükümlerinin iflas hukukunda uygulanamayacağı anlamına gelebileceği gibi; İcra ve İflas Kanunu'nda bu konuda açıklık olmaması, maddi hukukun iyiyetle hak iktisabının korunmasına ilişkin hükümlerinin şartları oluştuğu takdirde müflisin tasarrufları bakımından uygulanmasına bir engel olmadığı anlamına da gelebilir. Nitekim, öğretide bazı yazarlar taşınırlarda ve taşınmazlarda iyiniyetle hak iktisabının korunacağına ilişkin maddi hukuk hükümlerinin müflisin tasarrufları bakımından da uygulama alanı bulacağı ve üçüncü kişinin iyiniyetinin korunacağı görüşündedir[11]. Bu görüşün kabul edilmesi halinde ise, her ne kadar somut olayda İcra ve İflas Kanunu'nda iyiniyetin açıkça korunduğu üç halden hiçbiri söz konusu olmasa da, bu konudaki maddi hukuk hükümlerinin müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları bakımından da uygulama alanı bulacağı, somut olayda masaya giren (nakit) para bakımından

[8] Üstündağ, Saim, İflas Hukuku, 8. Bası, İstanbul, 2009, s. 48; Başözen, s. 271.

[9] Başözen, s. 212-213.

[10] Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar-Ayvaz, Sema, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Yetkin, Ankara, 2017, s. 481; Uyar, Talih/Uyar, Alper/Uyar, Cüneyt, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Cilt: 3, 3. Baskı, Bilge, Ankara, 2014, s. 3766; Başözen, s. 252, 267.

[11] Bu görüş ve Türk hukukunda bu görüşü savunan yazarlar için bkz. Başözen, s. 249-250, 264-265.

TMK m. 990'ın şartlarının gerçekleşmesi halinde (X1)'in iyiniyetinin korunacağı sonucuna varılabilecektir[12]. Nitekim, medeni hukukumuzda, para (ve hamile yazılı senetler) bakımından zilyetten iyiniyetle hak kazanılması mutlak olarak korunmuş olup (TMK m. 990); taşınır mallarda iyi niyetle hak iktisabının en geniş şekilde korunduğu hal budur. Burada zilyedin emin sıfatıyla zilyet olması şart olmayıp, paranın (veya hamiline yazılı senedin), zilyedinin elinden iradesi dışında çıkmış olması da aranmamaktadır. Buna göre, parayı (veya hamile yazılı senedi) herhangi bir zilyetten ve iyiniyetle kazanan kimsenin kazanması mutlak olarak korunmaktadır[13]. Ancak TMK m. 990 hükmünün uygulanabileceğinin kabul edilmesi halinde dahi belirtilmelidir ki, iflasın ilanı ile artık üçüncü kişilerin iflasın açıldığını bilmediklerini ileri süremeyecekleri ifade edilmektedir. Buna göre, iflasın ilanı üçüncü kişilerin iyiniyetini mutlak olarak ortadan kaldırmaktadır[14] (*bu son paragraftaki açıklamalar bilgi kabilinden verilmiş olup, sınav cevaplarında aranmayacaktır*).

c) (X2), (B)'ye olan 18/06/2018 vade tarihli borcunu, 20/06/2018 tarihinde (B)'ye ödemiştir. (X2) borcundan kurtulmuş mudur? (X2)'nin iyiniyetli olmasının bu noktada bir etkisi var mıdır? Çeşitli ihtimallere göre açıklayınız. (8 puan)

Önceki soruya verilen cevapta ifade edildiği üzere, iflasın açılmasıyla müflisin tasarruf yetkisi kısıtlanmaktadır. Bu sebeple; iflasın açılmasından sonra müflis hiçbir ödeme kabul edemez. Müflise ödemede bulunan kimse müflisin alacaklılarına karşı ancak masaya giren para veya kıymet nispetinde borcundan kurtulur. Bununla beraber iflasın ilanından evvel müflise ödemede bulunan borçlu iflastan haberi yoksa borcundan kurtulur (İİK m. 192).

Somut olayda iflas kararından bir gün sonra (X2) borcunu (B)'ye ödemiştir. Bu sebeple iflasın henüz ilan edilmemiş olması ve (X2)'nin de (B)'nin iflasına karar verildiğinden haberdar olmaması halinde borcundan kurtulması söz konusu olabilecektir. Eğer iflas ilan edilmişse, borçlunun yapmış olduğu ödeme ancak iflas masasına girdiği oranda geçerli olacak; iflasın ilanından sonra borçlunun yapmış olduğu ödeme iflas masasına girmemişse borçlunun iyiniyet iddiası hiçbir şekilde geçerli olmayacaktır[15].

4) İflas dairesi, 19/08/2018 tarihinde (B)'nin iflasının adi tasfiye usulüne göre tasfiye edilmesine karar vermiştir. Bu durumda, iflas idaresi nasıl seçilecektir? Açıklayınız. (10 puan)

---

[12] Bkz. Başözen, s. 265.

[13] Oğuzman, M. Kemal/Seliçi, Özer/Oktay-Özdemir, Saibe, Eşya Hukuku, 18. Baskı, Filiz, İstanbul, 2015, s. 111, N. 528.

[14] Üstündağ, s. 48; Başözen, s. 271.

[15] Başözen, s. 243.

İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iflasın tasfiyesinin hangi usulle yapılacağına (veya tasfiyenin tatil edileceğine) karar verip (İİK m. 208, f. 3) bunu ilan etmek zorundadır (İİK m. 217, f. 1; m. 218, f. 2; m. 219, f. 1). İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılıyorsa iflas dairesince tasfiyenin adi tasfiye usulüyle yapılmasına karar verilir (İİK m. 218, f. 1). Adi tasfiyede kural olarak tasfiyeyi müflisin alacaklıları arasından seçilen iflas idaresi yapar (İİK m. 223, f. 2). İflas idaresi seçilemezse tasfiyeyi iflas dairesi yapar (İİK m. 222).

İflas dairesi iflas masasının adi tasfiye usulüne göre tasfiye edilmesine karar verdiğinde, karar tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde durumu 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan eder (İİK m. 219, f. 1). İlanda müflis ve iflas tarihi belirtilir; müflisin alacaklıların alacaklarını ve üçüncü kişilerin istihkak iddialarını bir ay içinde, delilleriyle birlikte bildirmeleri gerektiği ihtar edilir; ilandan itibaren en geç on gün içinde yapılmak üzere birinci alacaklılar toplantısının yapılacağı yer, gün ve saat ilan edilir (İİK m. 219, f. 2).

İlanda gösterilen yer, gün ve saatte birinci alacaklılar toplantısı yapılır.

Birinci alacaklılar toplantısına iflas müdürü veya yardımcılarından biri başkanlık eder. Müdür, alacaklı oldukları tercihan ellerinde noter veya ipotek senedi gibi resmi senetle yahut 68/b ve 150/ı maddelerinde belirtilen belgelerle sabit olan kişilerden bir veya iki alacaklı veya mümesilleriyle birlikte bir büro teşkil eder (İflas bürosu). Kendileri veya mümessilleri bulunan alacaklılar, bilinen alacaklar tutarının en az dörtte birini temsil etmesi halinde toplantı nisabı sağlanır. Toplantıda bulunanlar beş kişiden az ise bunların, alacak tutarının yarısına sahip olması şarttır. Kararlar, alacak tutarı çoğunluğu ile alınır. Oyların geçerli olup olmayacağı hakkındaki ihtilafı iflas bürosu halleder. İflas bürosunun işlemlerine karşı ilgililer toplantı tarihinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesine şikayette bulunabilirler. Şikayet sebebinin yerinde görülmesi ancak karar çoğunluğunun bozulacak olması (şikayetin kabul edilmesinde hukuki yararın varlığı) halinde nazara alınır. Aksi takdirde şikayet reddolunur (İİK m. 221).

İflas idaresi üç kişiden oluşur. Birinci alacaklılar toplantısında alacaklıların yapacağı seçimde, bu sayının iki katı, bu konuda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip kişi aday gösterilir. Bu adaylardan dört adedi alacak tutarına göre çoğunluğu teşkil edenlerce, iki adedi ise alacaklılar sayısı itibariyle çoğunluğu teşkil edenlerce seçilir ve icra mahkemesine bildirilir. İcra mahkemesi, iflas idaresini teşkil edecek üç kişiden ikisini alacak çoğunluğuna sahip olanların gösterdiği dört aday arasından, birini ise alacaklı çoğunluğunun gösterdiği iki aday arasından seçer. Böylece tasfiye, iflas dairesince, yukarıdaki fıkraya göre teşkil edilen iflas idaresine havale olunur (İİK m. 223, f. 1 ve 2).

5) İflas idaresi sıra cetvelini düzenlemiş; (X3) sıra cetvelinde dördüncü sıraya yazılmıştır.

a) Sıra cetvelinde birinci sıraya yazılması gerektiğini düşünen (X3), hangi yola, hangi süre içinde, hangi iflas organı nezdinde başvurabilir? Açıklayınız. (6 puan)

Alacaklıların alacaklarını yazdırmaları için verilen bir aylık süre (İİK m. 219, f. 2-2) geçtikten sonra iflas idaresi, masaya yazdırılan alacaklar hakkında ret veya kabul kararı verecektir (İİK m. 230). İflas idaresi, kabul veya reddedilen alacakları İİK m. 206 ve 207 hükümlerine göre düzenleyeceği sıra cetvelinde belirterek sıra cetvelini iflas dairesine bırakacak (İİK m. 232) ve sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığını ilan ederek alacaklıları haberdar edecektir (İİK m. 234, f. 1). Böylece, iflas idaresi alacak ve istihkak iddiaları hakkındaki kararını sıra cetvelinde belirtmiş olmaktadır.

Sıra cetveline karşı şikayet, iflas idaresinin sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, iflas hukuku kurallarına uymamış olması sebebine dayanır (İİK m. 227, f. 1; m. 16). Sıra cetveline kabul edilmiş olan bir alacaklının, alacağın esas ve miktarına ilişkin olmayıp yalnız alacağına sıra cetvelinde verilen sıraya muhalefetini de şikayet yoluyla icra mahkemesinde ileri sürmesi lazımdır (İİK m. 235, f. 4).

Sıra cetveline karşı şikayet, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, yedi gün içinde, icra mahkemesinden istenir. Ancak sıra cetveline karşı şikayet, örneğin masaya yazdırılan bir alacak hakkında hiçbir karar verilmemiş olması gibi, bir hakkın yerine getirilmemesi veya sebepsiz sürüncemede bırakılması gerekçesine dayanmakta ise, bu halde şikayet süreye tabi değildir.

Sıra cetveline karşı başvuru yolları, sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanı tarihinden itibaren başlamaktadır. Ancak, iflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklı, tebliğe elverişli adresini gösterip gerekli tebliğ masraflarını avans olarak verirse, iflas idaresinin alacağı hakkındaki kararlarına karşı başvuru yolları, iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren başlayacaktır (İİK m. 223, f. 3, son cümle).

Somut olayda, sıra cetveline alınan (X3), alacağının esas ve miktarına ilişkin olmayıp, yalnız sıra cetvelinde kendisine verilen sıraya ilişkin olarak sıra cetveline karşı muhalefet etmektedir. Bu durumda (X3), kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından, istisna olarak İİK m. 223, f. 3 gereğince iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren, yedi gün içinde, icra mahkemesi nezdinde, sıra cetveline karşı şikayet yoluna başvuracaktır.

b) Sıra cetvelinde birinci sıraya yazılan (X4)'ün dördüncü sıraya yazılması gerektiğini düşünen (X3), kime veya kimlere karşı, hangi yola, hangi süre içinde, hangi iflas organı nezdinde başvurabilir? Açıklayınız. (8 puan)

Sıra cetveline karşı itiraz davası, sıra cetvelindeki bir alacaklının, sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, örneğin kendi alacağının yanlış sıraya alınmasına değil, kendi alacağının esası hakkında verilen iflas idaresi kararına veya başka bir alacaklının sıra cetvelindeki alacağının esasına veya sırasına itiraz edilmesi sebebine dayanır. Buna göre, sıra cetveline karşı itiraz davasında itiraz sebebi maddi hukuka dayanmaktadır. Sıra cetveline itiraz davasını ilgili iflas alacaklısı veya istihkak iddia eden üçüncü kişiler açacaktır; müflisin bu davayı açabilmesi

mümkün değildir. Sıra cetveline itiraz davası, alacaklının kendi alacağının haksız olarak ret veya tenzil edildiğini iddia etmesi halinde (uygulamadaki adıyla, kayıt kabul davası olarak) iflas masasına karşı, diğer alacaklıların sırasına veya onların alacağının esasına ilişkinse (uygulamadaki adıyla, kayıt terkini yahut kayıt silme davası olarak) ilgili alacaklıya karşı açılacaktır (İİK m. 235, f. 2). Sıra cetveline itiraz davası, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, istisna olarak ise İİK m. 223, f. 3 hükmü çerçevesinde ilgili alacaklıya yapılan tebligattan itibaren, onbeş gün içinde, iflasa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacaktır (İİK m. 235, f. 1).

Somut olayda (X3), (X4)'e verilen sıraya itiraz etmektedir. Bu durumda (X3), (X4)'e karşı, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından, istisna olarak İİK m. 223, f. 3 gereğince iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren; onbeş gün içinde, iflasa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesi nezdinde, sıra cetveline itiraz davası (uygulamadaki adıyla kayıt terkini, kayıt silme davası) açacaktır.

Metin Soruları:

1) İhalenin feshi sebeplerini açıklama yapmadan, sadece başlıklar halinde ve birer örnek vererek sayınız. (7,5 puan)

İhalenin feshi sebepleri şunlardır (İİK m. 134):

- İhaleye hazırlık aşamasında yapılan usulsüzlükler. Örneğin: Taşınmazlarda satış ilanının satıştan en geç bir ay önce yapılması (İİK m. 126, f. 1); artırma ilanının bir örneğinin borçluya, alacaklıya ve tapu sicilindeki ilgililere tebliğ edilmesi (İİK m. 127) gerekir; bunlara uyulmaması, ihalenin feshi sebebidir.

- İhalenin yapılması aşamasındaki usulsüzlükler. Örneğin: İhale bedeli ihaleye çıkan malın muhammen bedelinin yüzde ellisi ile satış ve paylaştırma masraflarını aşmalıdır (İİK m. 115, f. 1; m. 129, f. 1). Bu bedel sağlanmadan malın ihale edilmesi, ihalenin feshi sebebidir.

- Alıcının malın esaslı niteliklerinde yanılması. Örneğin: İhaleye çıkan taşınmazın satış şartnamesinde üç odalı olarak belirtilmiş olmasına rağmen, iki odalı olduğunun anlaşılması halinde malın esaslı niteliklerinde yanılma söz konusudur ve bu, ihalenin feshi sebebidir.

- Hukuka ve ahlaka aykırı olarak ihaleye fesat karıştırılması (TBK m. 281). Örneğin: İhaleye girmek isteyen kişilerin, ihaleye katılmalarının veya ihalede pey sürmelerinin engellenmiş olması, ihaleye konu taşınmaz hakkında belediyece kamulaştırılacağı yönünde söylenti yayılması hallerinde ihaleye fesat karıştırılmış olur ve bu haller, ihalenin feshi sebebi teşkil eder.

2) Dava veya takipten önce ihtiyati haciz kararı verilmesi halinde, ihtiyati haciz kararı verilmesinden sonra yapılması gereken (ihtiyati haczi tamamlayan) işlemleri, çeşitli ihtimallere göre açıklayınız. (10 puan)

Dava veya takipten önce ihtiyati haciz kararı verilmesi halinde, öncelikle bu ihtiyati haciz kararının uygulanması gerekir. Bunun için alacaklı, ihtiyati haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden, ihtiyati haciz kararının yerine getirilmesini istemek zorundadır. Aksi takdirde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar (İİK m. 261, f. 1).

Dava veya takipten önce verilen ihtiyati haciz kararı uygulandıktan sonra, diğer bir deyişle aleyhine ihtiyati haciz kararı alınan kişinin mal, alacak ve hakları dava veya takipten önce ihtiyaten haczedildikten sonra, hakkında herhangi bir dava veya takip olmadığı halde malları haczedilen kişiye hakkını savunmak imkânının da verilmesi gerekir. Bu ise, mal, alacak ve hakları ihtiyaten haczedilen kişiye karşı dava açılması veya takip yapılması ile olacaktır. İşte, dava açılmadan veya icra takibine başlanmadan önce ihtiyati haciz kararı almış ve ihtiyati haciz kararını uygulatmış olan alacaklı; haczin uygulanmasından, haciz gıyabında yapılmışsa haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde haciz veya iflas yoluyla takip talebinde bulunmaya veyahut dava açmaya mecburdur (İİK m. 264, f. 1). Bu çerçevede:

Alacaklı icra takibinde bulunmuşsa, icra takibinde borçlu ödeme emrine itiraz ederse bu itiraz hemen alacaklıya tebliğ olunur. Alacaklı, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını istemeye veya mahkemede dava açmaya mecburdur. İcra mahkemesi, itirazın kaldırılması talebini reddederse alacaklının kararın tefhim veya tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde dava açması lazımdır (İİK m. 264, f. 2). Borçlu süresi içinde ödeme emrine itiraz etmez veya itirazı icra mahkemesince kesin olarak kaldırılır veya mahkemece iptal edilirse, ihtiyati haciz kendiliğinden kesin (icrai) hacze dönüşür (İİK m. 264, f. 5).

Alacaklı iflas takibinde bulunmuşsa, borçlunun yedi veya beş günlük iflas ödeme emrine itiraz süresinde iflas ödeme emrine itiraz edip etmediği icra dairesince derhal alacaklıya bildirilir. Alacaklının, borçlunun itiraz edip etmediğinin kendisine bildirilmesinden itibaren yedi gün içinde iflas davasını açması gerekir (İİK m. 267, f. 1, 2, 3). İflas davası kabul edilip, borçlunun iflasına karar verilirse ihtiyaten haczedilmiş mallar da iflas masasına dahil olur (İİK m. 186, f. 1). İflas davası reddedilirse ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 267, f. 4; m. 264, f. 4).

Alacaklı dava açmış ise, esas hakkında verilecek hükmün mahkemece tebliğinden itibaren bir ay içinde alacaklı ilamlı icra takibi talebinde bulunmaya mecburdur (İİK m. 264, f. 3).

Alacaklı yukarıdaki müddetleri geçirir veya davasından yahut takip talebinden vazgeçerse veya takip talebi kanuni müddetlerin geçmesiyle düşerse veya dava dosyası muameleden kaldırılıp da bir ay içinde dava yenilenmezse veya davasında haksız çıkarsa ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, f. 4).

3) 7101 sayılı Kanun çerçevesinde adi konkordato bakımından:

a) Kim veya kimler konkordato talebinde bulunabilir? Belirtiniz. (5 puan)

7101 sayılı Kanun çerçevesinde; borçlarını, vadesi geldiği hâlde ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan herhangi bir borçlu, vade verilmek veya tenzilat yapılmak suretiyle borçlarını ödeyebilmek veya muhtemel bir iflâstan kurtulmak için konkordato talep edebilir (İİK m. 285, f. 1). Bu borçlunun tacir olması gerekmez; bu sıfatı haiz olmayan bir borçlu, örneğin bir işyerinde yevmiyeyle çalışan bir işçi de konkordato talep edebilir.

İflâs talebinde bulunabilecek her alacaklı da, gerekçeli bir dilekçeyle, borçlu hakkında konkordato işlemlerinin başlatılmasını isteyebilir (İİK m. 285, f. 2).

b) Geçici mühlet hangi belgelerle, hangi yetkili ve görevli merciden talep edilecektir? Geçici mühlet süresi ne kadardır? Açıklayınız. (10 puan)

Konkordato talebi üzerine mahkeme, İİK m. 286'da belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde, derhâl geçici mühlet kararı verir (İİK m. 287, f. 1). Şu halde, konkordato talebi, aynı zamanda bir geçici mühlet talebidir.

Yetkili ve görevli mahkeme; iflâsa tabi olan borçlu için İİK m. 154, f. 1 ve 2'de yazılı yerdeki, iflâsa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesidir (İİK m. 285, f. 3). Buna göre iflasa tabi olan borçlu için, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi; merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler hakkında, Türkiye'deki şubenin, birden ziyade şubenin bulunması halinde merkez şubenin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi görevli ve yetkilidir (İİK m. 154, f. 1 ve 2). Maddede İİK m. 154, f. 3 ve 4'e atıf yapılmamıştır.

Konkordato talebine eklenecek belgeler şunlardır:

a) Borçlunun borçlarını hangi oranda veya vadede ödeyeceğini, bu kapsamda alacaklıların alacaklarından hangi oranda vazgeçmiş olacaklarını, ödemelerin yapılması için borçlunun mevcut mallarını satıp satmayacağını, borçlunun faaliyetine devam edebilmesi ve alacaklılara ödemelerini yapabilmesi için gerekli malî kaynağın sermaye artırımı veya kredi temini yoluyla yahut başka bir yöntem kullanılarak sağlanacağını gösteren **konkordato ön projesi** (*cevap olarak sadece "konkordato ön projesi" denmesi de yeterlidir*).

b) Borçlunun malvarlığının durumunu gösterir belgeler; borçlu defter tutmaya mecbur kişilerden ise Türk Ticaret Kanununa göre hazırlanan **son bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu**, hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de aktiflerin muhtemel satış fiyatları üzerinden hazırlanan **ara bilançolar**, **ticari defterlerin açılış ve kapanış tasdikleri** ile elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin e-defter berat bilgileri, borçlunun malî durumunu açıklayıcı diğer bilgi ve belgeler, **maddi ve maddi olmayan duran varlıklara ait**

olup defter değerlerini içeren listeler, tüm alacak ve borçları vadeleri ile birlikte gösteren liste ve belgeler (*cevap olarak siyah kalın harflerle yazılan belgelerin belirtilmesi yeterlidir)* .

c) **Alacaklıları, alacak miktarlarını ve alacaklıların imtiyaz durumunu gösteren liste.**

d) **Konkordato ön projesinde yer alan teklife göre alacaklıların eline geçmesi öngörülen miktar ile borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktarı karşılaştırmalı olarak gösteren tablo**.

e) Sermaye Piyasası Kurulu veya Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan ve konkordato ön projesinde yer alan teklifin gerçekleşmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu gösteren **finansal analiz raporları** ile dayanakları. Şu kadar ki bu şart 3/6/2011 tarihli ve 635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesi kapsamında küçük işletmeler bakımından uygulanmaz (İİK m. 286, f. 1) *(cevap olarak "finansal analiz raporu" denmesi yeterlidir) .*

Konkordato talebi üzerine mahkeme, İİK m. 286'da belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir (İİK m. 287, f. 1) Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez (İİK m. 287, f. 4).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi **29/05/2018**
2017-2018 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku II Final sınavı

Cevap Anahtarı

<u>Sınav Talimatı</u>: Sınav süresi 2 saat 15 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. <u>Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır.</u> Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. <u>Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.</u>

<u>Olay:</u> Gebze/Kocaeli'nde bir beton fabrikası işletmekte olan (A), inşaat işiyle uğraşan (B)'nin yeni yapacağı inşaat işinde kullanılacak betonun tedariki işini üzerine almak üzere, (B)'nin Başakşehir/İstanbul'daki ofisinde kendisiyle görüşmüş ve taraflar 500.000 TL karşılığında, kararlaştırılan miktardaki betonun teslimi üzerinde anlaşmışlardır. (A), teslim borcunu yerine

getirmiş; fakat yapmış olduğu daireleri satamayan (B), vadesi geldiği halde borcunu ödeyememiştir. (A), (B) aleyhine iflas yoluyla takip başlatmak istemektedir.

3) (A), hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde, nasıl ve hangi taleple başvuruda bulunmalıdır? Açıklayınız. (4 puan)

(A), genel iflas yoluyla takip başlatmak istemektedir. Genel iflas yoluyla takipte de ilk olarak icra dairesine, bir takip talebiyle başvurulacaktır. Takip talebi yazılı veya sözlü olarak yapılabilir. Yetkili icra dairesi ise borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer icra dairesidir. Merkezleri yurt dışında bulunan ticari işletmeler hakkında yetkili merci, Türkiye'deki şubenin, birden ziyade şubenin bulunması halinde merkez şubenin bulunduğu yerdeki icra dairesidir. Yetki sözleşmesi ile kararlaştırılan icra dairesi de yetkilidir (İİK m. 154, f. 1, 2, 3).

Somut olayda borçlu (B)'nin muamele merkezinin Başakşehir/İstanbul olduğu anlaşılmaktadır. Taraflar arasında bir yetki sözleşmesi yapıldığına dair bilgi verilmediğine göre Başakşehir'in adli yönden bağlı olduğu Küçükçekmece İcra Daireleri görevli ve yetkilidir.

(A), takip talebinde, iflas yoluyla takip yapmak istediğini mutlaka belirtmelidir (İİK m. 58, f. 2-5; İİK m. 155). Alacaklı takip talebinde iflas yolunu seçtiğini belirtmezse icra dairesi iflas ödeme emri gönderemez.

4) (A)'nın geçerli olarak iflas takibini başlattığını kabul edelim.

a. (B), kendisine gönderilen iflas ödeme emrine muhalefet etmezse (A), (B)'nin mallarının haczini isteyebilir mi? İsteyebilirse, neden? İsteyemezse, neden? Açıklayınız. (4 puan)

(B), genel iflas yolu ile takip çerçevesinde kendisine gönderilen iflas ödeme emrine muhalefet etmezse alacaklı (A), (B)'nin iflasını isteyebilir (İİK m. 156, f. 1). (A)'nın, (B)'nin mallarının haczedilmesini isteyebilmesi ise, ancak başlangıçta iflas takibi olarak seçmiş olduğu (İİK m. 58, f. 2, b. 5; İİK m. 155) takip yolunu değiştirmesi ile mümkündür. Alacaklı (A), bir defaya mahsus olmak üzere ve harç ödemeksizin başvurduğu takip yolunu değiştirebilir ve iflas yoluyla başladığı takibini bırakarak yeni baştan, genel haciz yoluyla takibe başlayabilir (İİK m. 43, f. 2). Bu durumda (B)'ye yeniden ödeme emri gönderilmesi gerekir ve (B), iflas ödeme emrine itiraz etmemişse bile bu yeni ödeme emrine itiraz edebilir. Çünkü takip ilk olarak iflas yoluyla yapılmıştır ve (B) de buna göre hareket etmiştir. Örneğin, iflas davasında itiraz sebepleri ile bağlı olmayıp, bütün itiraz ve defileri ileri sürebileceğinden ödeme emrine itirazında yalnızca "*itiraz ediyorum*" demekle yetinmiştir; oysa, haciz yolunda itirazın kaldırılması duruşmasında itiraz sebepleri ile bağlı olacağından – İİK m. 63- belki de itirazlarını açıkça belirtmek yoluna gidecekti. Şu halde, iflas ödeme emri gönderilmiş olmasına rağmen, takip yolu değiştirilmeden ve buna uygun olarak takibe yeniden başlanarak (B)'ye yeni ödeme emri gönderilmeden (B)'nin mallarının haczi talep edilemez.

b. (B), kendisine gönderilen iflas ödeme emrine karşı, borçlu olmadığından bahisle muhalefet etmek istemektedir. Bunun için (B)'nin hangi süre içinde, hangi yola, nasıl, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde başvurması gerekir? (B), iflasa tabi olmayan kişilerden olduğundan bahisle ödeme emrine muhalefet etmek isteseydi, cevabınız değişir miydi? Açıklayınız. (4 puan)

(B)'nin kendisine gönderilen iflas ödeme emrine karşı, borçlu olmadığından bahisle yapacağı muhalefet, ödeme emrine itiraz niteliğindedir. Genel iflas yoluyla takipte ödeme emrine itiraz – genel haciz yoluyla takipten farklı olarak (İİK m. 62, f. 1)- yalnızca yazılı olarak (İİK m. 155) icra dairesine yapılabilecektir.

(B)'nin iflasa tabi olmayan kişilerden olması da bir itiraz sebebidir (şikayet sebebi değildir) (İİK m. 155). Diğer bir deyişle, icra dairesi, takip borçlusuna karşı iflas yoluyla takip yapılabilip yapılamayacağını resen araştırmaz. Buna karşılık, iflas davasına bakan ticaret mahkemesi borçlunun iflasa tabi kişilerden olup olmadığını resen araştıracaktır.

c. (B), kendisine gönderilen iflas ödeme emrine muhalefet etmiştir. Bu muhalefet üzerine (A) takibe devam edebilir mi? Edemezse, neden? Edebilirse, (A)'nın hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde, hangi yola, hangi taleple başvurması gerekir? (B)'nin iflasına hangi aşamalardan geçtikten sonra, nasıl karar verilecektir? Açıklayınız. (8 puan)

(B)'nin iflas ödeme emrine itiraz etmesi, genel haciz yoluyla takipte olduğu gibi, takibi olduğu yerde durdurur (İİK m. 156, f. 3). Burada alacaklının takibe devam edebilmesi için borçlunun ödeme emrine itirazının hükümden düşürülmesi gerekir. Genel iflas yoluyla başlatılan takibe, iflas davasıyla devam edilecektir. Alacaklı (A), iflas ödeme emrinin tebliğinden itibaren bir sene içinde, borçlunun muamele merkezindeki asliye ticaret mahkemesinde, iflas davası açarak, borçlunun ödeme emrine itirazının kaldırılmasını ve iflasına karar verilmesini talep edecektir (İİK m. 156, f. 3 ve 4).

Borçlunun ödeme emrine itiraz etmiş olması halinde iflas davasında asliye ticaret mahkemesi ilk olarak, İİK m. 68'deki belgelerle sınırlı olmaksızın, genel hükümlere göre borçlunun itiraz ve defilerini inceleyecek ve itirazın kaldırılması talebi hakkında karar verecektir (İİK m. 158, f. 2). Asliye ticaret mahkemesi bu inceleme sonucunda borçlunun itirazının kaldırılmasına karar verirse, bu kararla iflas takibi kesinleşecek ve iflas talebi ilan edilerek alacaklılar, varsa itirazlarını bildirmek veya davaya müdahale etmek suretiyle mahkemeye başvurarak iflas talebinin reddini talep etmek üzere davet edilecektir (İİK m.158, f. 1). Borçlunun itirazını kaldıran mahkeme bundan sonra, bir depo kararı verecek ve borçluya yedi gün içinde takip konusu borcu, faiz ve icra masrafları ile birlikte ödemesi veya depo etmesini emredecek, depo kararı yerine getirilmezse, ilk duruşmada borçlunun iflasına karar verilecektir (İİK m. 158, f. 2).

5) 29.05.2018 tarihinde (B)'nin iflasına karar verilmiştir.

a. (B)'nin iflas kararına karşı kanun yoluna başvurduğunu düşünelim. Böyle bir başvurunun iflas süreci üzerinde etkisi var mıdır? Yoksa, neden? Varsa, açıklayınız. (4 puan)

İflas kararına karşı kanun yoluna başvurulması iflasın ilanına ve iflas masasının teşkiline engel olmaz. Ancak, iflas kararına karşı kanun yoluna başvurulması halinde, iflas kararı kesinleşmedikçe ikinci alacaklılar toplantısı yapılamaz (İİK m. 164, f. 3). Şu halde, (B)'nin iflas kararına karşı kanun yoluna başvurması yalnızca ikinci alacaklılar toplantısının yapılmasına engel olacaktır.

b. İflas masasına giren mal, alacak ve hakların tasfiyesi hangi usulle ve hangi iflas organı tarafından yapılacaktır? Bu usule hangi iflas organı, hangi kıstasa göre, hangi süre içinde karar verecektir? Açıklayınız. (8 puan)

(B)'nin iflasına karar verilmesiyle iflas açılır ve hükümde iflasın açılma anı gösterilir (İİK m. 165); iflas kararı iflas dairesine bildirilir (İİK m. 166, f. 1). İflas kararı (iflasın açılması) kendisine bildirilince iflas dairesi derhal müflisin mallarının defterini tutmaya ve muhafazası için gerekli tedbirleri almaya başlar (İİK m. 208, f. 1).

İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iflasın tasfiyesinin hangi usulle yapılacağına (veya tasfiyenin tatil edileceğine) karar verip (İİK m. 208, f. 3) bunu ilan etmek zorundadır (İİK m. 217, f. 1; m. 218, f. 2; m. 219, f. 1).

Bu bağlamda, müflisin mallarının defterini tutan iflas dairesi tasfiye usulünü belirlerken masa mallarının takdir edilen kıymetine göre (İİK m. 214) müflisin mallarının adi tasfiye masraflarını karşılayıp karşılamadığına bakacaktır. Buna göre:

İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılıyorsa iflas dairesince tasfiyenin adi tasfiye usulüyle yapılmasına karar verilir (İİK m. 218, f. 1). Burada kural olarak tasfiyeyi müflisin alacaklıları arasından seçilen iflas idaresi yapar (İİK m. 223, f. 2). İflas idaresi seçilemezse tasfiyeyi iflas dairesi yapar (İİK m. 222).

İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılamıyorsa iflas dairesince tasfiyenin basit tasfiye şeklinde yapılmasına karar verilir. Bu takdirde iflas dairesi, alacaklıları yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere tayin edilecek müddet içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeğe ilanla davet eder; bu ilanda alacaklıların masrafları peşin vermek suretiyle tasfiyenin adi şekilde yapılmasını isteyebilecekleri de bildirilir. (İİK m. 218, f. 1 ve 2).

İflas masasında hiç mal yoksa veya birtakım mallar bulunmakla birlikte bunlar basit tasfiye masraflarını dahi karşılayamayacak ise tasfiyenin tatiline karar verilir ve tasfiyenin tatil edildiği ilan edilir. Yapılan ilanda, ilandan itibaren otuz gün içinde bir veya birkaç iflas alacaklısı tarafından iflas takibine devam edilmesi talep edilip gerekli masraflar peşin olarak verilmezse iflasın kapanmasına karar verileceği yazılır (İİK m. 217).

c. Müflis (B), kendisine ait beton karma makinesini, iflas kararından sonra üçüncü kişi (X1)'e satmış ve devretmiştir. (B)'nin yaptığı bu işlem geçerli midir? Geçerli ise, neden? Geçerli değilse, neden? (X1)'in iyiniyetli olmasının bu noktada bir etkisi var mıdır? Çeşitli ihtimallere göre açıklayınız. (6 puan)

İflas açıldığı zamanda müflisin haczi kabil bütün malları hangi yerde bulunursa bulunsun bir masa teşkil eder ve alacakların ödenmesine tahsis olunur. (İİK m. 184, f. 1) Bu sebeple, iflasın açılması ile borçlunun alacakların ödenmesine tahsis olunan masa malları üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanır. Buna göre, borçlunun iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür (İİK m. 191, f. 1). Buradaki hükümsüzlük iptal edilebilirlik anlamındadır. Diğer bir deyişle, borçlunun bu madde kapsamına giren tasarrufları her zaman için (mutlak anlamda) geçersiz değildir. İflas idaresi, müflisin yaptığı işlemi masa yararına görürse bu işlemin hükümsüzlüğünü ileri sürmeyebilir. Öte yandan, İİK m. 191, f. 1'de "tasarruf"tan kasıt, borçlunun iflas masasını azaltıcı nitelikteki tasarruf işlemleridir. Bu sebeple borçlunun masaya ait mal, alacak ve hakları konu alan taahhüt işlemleri yapması bu madde kapsamında hükümsüz değildir.

Somut olayda, müflis (B), masaya giren mallardan olan beton karma makinesini (X1)'e satmış ve devretmiştir. Burada hem taahhüt hem de tasarruf işlemi söz konusudur. Taahhüt işlemi niteliğindeki satış sözleşmesi geçerli olsa da, tasarruf işlemi niteliğindeki devir işlemi "alacaklılara karşı hükümsüzdür". Ancak iflas idaresi müflisin bu işlemini masa yararına görürse, örneğin müflis söz konusu beton karma makinesini piyasa değerinin çok üzerinde bir bedelle satmışsa bu işlemin hükümsüzlüğünü ileri sürmeyebilir.

Müflisin tasarruf ehliyetinin kısıtlandığı dönemde müflisle işlem yapan kişilerin iyiniyetli olması söz konusu olabilir. Nitekim, satıldığı ve gönderildiği halde iflas kararından önce müflisin eline geçmemiş ve bedeli de iflas masası tarafından ödenmemiş malların (İİK m. 190, f. 1), iflasın ilanından önce taşıma senedi, konişmento, makbuz senedi, varant gibi emtiayı temsil eden bir senetle iyiniyet sahibi üçüncü bir şahsa satılmış veya rehnedilmiş olması halinde, üçüncü kişinin iyiniyetinin korunacağı (İİK m. 190, f. 2); iflasın açılmasından önce müflis tarafından keşide edilmiş bono veya poliçenin, müflis tarafından iflasın ilanından önceki bir tarihte ve vadesinde ödenmesi halinde, ilgili üçüncü kişinin iyiniyetinin korunacağı (İİK m. 191, f. 2); iflasın ilanından önce müflise iyiniyetle ödemede bulunması halinde, iflastan haberi olmayan üçüncü kişinin iyiniyetinin korunacağı (İİK m. 192) açıkça düzenlenmiştir. Ama üçüncü kişi iflasın açıldığını, tasarruf işleminin konusunun iflâs masasına ait olduğunu ve/veya müflisin masa mal ve hakları üzerinde idare ve tasarruf yetkisinin iflâs idaresine geçtiğini daha iflasın açıldığı ilan edilmeden önce biliyor veya bilmesi gerekiyor, diğer bir deyişle bu konudaki bilgisizliği durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermemiş olmasından kaynaklanıyorsa, iyiniyetli sayılmayacak ve lehine yapılan tasarruf işlemi alacaklılar bakımından hükümsüz sayılacaktır[16]. Öğretide, bir görüş müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları bakımından üçüncü kişinin iyiniyetinin korunduğu durumların - hacizdekinden farklı olarak (İİK m. 86, f. 2)- yalnız bu sayılanlarla sınırlı olup, bu üç durumda söz konusu olduğunu; bu üç durum dışında müflisin tasarruf işlemleri bakımından üçüncü kişinin iyiniyetinin korunmayacağını ifade etmektedir[17]. Öğretide ileri sürülen bu görüş kabul edilecek olursa somut olayda bu üç halden hiçbiri söz konusu olmadığından, üçüncü kişi (X1)'in iyiniyetinin korunmayacağı ifade edilebilir. Oysa, iyiniyetin korunmasına ilişkin maddi hukuk hükümlerinin, müflisin tasarrufları bakımından da uygulanıp uygulanmayacağı konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yoktur. İcra ve İflas Kanunu'nun müflisin tasarrufa ehliyetsizliğini düzenleme tarzı (İİK m. 191, f. 1) maddi hukuk hükümlerinin iflas hukukunda uygulanamayacağı anlamına gelebileceği gibi; İcra ve İflas Kanunu'nda bu konuda açıklık olmaması, maddi hukukun iyiyetle hak iktisabının korunmasına ilişkin hükümlerinin şartları oluştuğu takdirde müflisin tasarrufları bakımından uygulanmasına bir engel olmadığı anlamına da gelebilir. Nitekim, öğretide bazı yazarlar taşınırlarda ve taşınmazlarda iyiniyetle hak iktisabının korunacağına ilişkin maddi hukuk hükümlerinin müflisin tasarrufları bakımından da uygulama alanı bulacağı ve üçüncü kişinin iyiniyetinin korunacağı görüşündedir[18]. Bu görüşün kabul edilmesi halinde

[16] Başözen, Ahmet, "Müflisin Tasarrufa Ehliyetsizliği" (Doktora Tezi), Danışman: Prof. Dr. Ramazan Arslan, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004, s. 207.

[17] Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar-Ayvaz, Sema, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Yetkin, Ankara, 2017, s. 481; Uyar, Talih/Uyar, Alper/Uyar, Cüneyt, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Cilt: 3, 3. Baskı, Bilge, Ankara, 2014, s. 3766; Başözen, s. 252, 267.

[18] Bu görüş ve Türk hukukunda bu görüşü savunan yazarlar için bkz. Başözen, s. 249-250, 264-265.

ise, her ne kadar somut olayda İcra ve İflas Kanunu'nda iyiniyetin açıkça korunduğu üç halden hiçbiri söz konusu olmasa da, bu konudaki maddi hukuk hükümlerinin müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları bakımından da uygulama alanı bulacağı, somut olayda masaya giren taşınır mal bakımından TMK m. 988'in şartlarının gerçekleşmesi halinde üçüncü kişinin iyiniyeti korunacağı sonucuna varılabilecektir[19]. Ancak, iflasın ilanı ile artık üçüncü kişilerin iflasın açıldığını bilmediklerini ileri süremeyecekleri ifade edilmektedir. Buna göre, iflasın ilanı üçüncü kişilerin iyiniyetini mutlak olarak ortadan kaldırmaktadır[20].

d. Müflis (B), iflas kararından önceki dönemde kendisine karşı başlatılmış olan genel haciz yoluyla takibe muhalefet etmemiş ve takip kesinleşmiştir. Söz konusu takibin alacaklısı (X2), iflas kararından sonraki dönemde (B)'nin mallarını haczedebilir mi? Haczedebilirse, neden? Haczedemezse, neden? Açıklayınız. (3 puan)

İflas tasfiyesinde alacaklıların eşitliği ilkesi geçerlidir. Bu sebeple, iflasın açılması, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durdurur. İflas kararının kesinleşmesi ile bu takipler düşer. (İİK m. 193, f. 1 ve 2)

Somut olayda iflas kararından önceki dönemde başlatılmış, genel haciz yoluyla yapılan ve kesinleşmiş bir takip söz konusudur. İflasın açılması ile bu takip duracak ve iflas kararının kesinleşmesi ile düşecektir. Bu sebeple takip alacaklısı (X2)'nin iflas kararından sonraki dönemde genel haciz yoluyla takibe devam ederek (B)'nin mallarını haczettirmesi mümkün değildir.

e. Müflis (B)'nin, başka bir inşaat işinden olan hakediş ödemelerinin kendisine ödenmesi için, hakediş borçlusu (X3) aleyhine açmış olduğu derdest davanın iflas kararından sonraki dönemde akıbeti ne olacaktır? Bu davanın sonuçlanmasına kadar olan süreci göz önüne alarak cevaplayınız. (6 puan)

Kural olarak, acele haller müstesna olmak üzere iflasın açılmasıyla müflisin davacı (*karş*. İİK m. 193, f. 1) veya davalı olduğu hukuk davaları ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar bir süre için durur; bu davalara ancak ikinci alacaklılar toplanmasından itibaren on günlük süre geçtikten sonra devam olunabilir. İstisna olarak, bu hüküm; şeref ve haysiyete tecavüzden, vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları ile evlenme, ahvali şahsiye veya nafaka işlerine müteallik ihtilaflara, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davalarına tatbik olunmaz. (İİK m. 194, f. 1).

Somut olayda iflasın açılmasından önceki bir devrede müflisin açmış olduğu (müflisin davacı olduğu) bir hukuk davası vardır. İİK m. 194, f. 1'de sayılan istisnai haller söz konusu olmadığı için bu dava ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar duracaktır.

İkinci alacaklılar toplantısında iflasın açılmasıyla duran hukuk davalarına devam edilip edilmeyeceğine karar verilecektir. İflas idaresi, müflisin davacısı olduğu davada başarı şansı olduğuna karar verirse, bu davayı takip edecek; davanın başarı şansı olmadığına karar verilirse ve istekli bir alacaklı varsa, davayı

[19] Bkz. Başözen, s. 265.

[20] Üstündağ, Saim, İflas Hukuku, 8. Bası, İstanbul, 2009, s. 48; Başözen, s. 271.

takip yetkisi bu alacaklıya devredilebilecektir. Davayı takip yetkisinin alacaklılardan birine devredilmesi halinde, dava sonunda elde edilen neticeden masraflar çıkarıldıktan sonra davayı takip yetkisi kendisi kendisine devredilen alacaklıya alacağı verilecek ve artanı masaya yatırılacaktır (İİK m. 245). Müflisin davacı olduğu bir davada iflas idaresi davaya takip etmek istemez, alacaklılardan hiçbiri de davayı takip yetkisini üzerine almak istemezse, iflas idaresinin bu çekişmeli hakkı – başarı şansı düşük de olsa - paraya çevirmesinin mümkün olduğu ifade edilmektedir[21]. Bu yol da tercih edilmezse bir görüşe göre iflas idaresi dava takip yetkisini müflise dahi devredebilir[22]. Diğer bir görüşe göre ise, müflisin davacı olduğu bir davada iflas idaresi davayı takip etmek istemez, alacaklılardan hiçbiri de davayı takip yetkisini üzerine almak istemezse, müflisin davayı takip etme yetkisi (kendiliğinden, iflas idaresinin kararı olmaksızın) yeniden doğar ve müflis, iflasın kapanmasını beklemeden davayı kendi adına devam ettirebilir[23].

4) İflasın hangi usule göre tasfiye edileceğine karar verilmiş (3-b) ve usulüne uygun olarak yapılan ilanla alacaklılar alacaklarını bildirmeye davet edilmiştir.

a. Müflisin alacaklılarından (X4), müflisin keşide etmiş olduğu 15.4.2020 vade tarihli bonoyu masaya yazdırabilir mi? Yazdırabilirse, neden? Yazdıramazsa, neden? (3 puan)

---

[21] Kuru, Baki, İcra ve İflas Hukuku, Cilt: 4, İstanbul, 1997, s. 3321-3322; Yılmaz, Ejder, İflas İdaresi, Ankara, 1976, s. 145.

[22] Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin basit tasfiyenin yapıldığı bir olaydaki kararı bu yönündedir:. "***… alacaklılar toplantısının 22.05.2009 tarihinde yapıldığı, davacı müflis şirketin alacaklılarının davayı takip etmek istemediği, bu nedenle iflas müdürü tarafından davayı takip yetkisinin müflis şirketin birlikte temsile yetkilileri İ. ve K.'a verildiği anlaşılmıştır.*** *Davacı müflis şirketin tasfiyesinin basit tasfiye usulüne göre yürütüldüğü dosya kapsamından belirlenmiş olup (İİK'nın 218. maddesi), basit tasfiye, iflas dairesi tarafından yapılan tasfiyedir. Bu tasfiyede, iflas organlarına tevdi edilmiş işler iflas dairesi tarafından yürütülür. Kısaca, iflas masasını basit tasfiyede iflas dairesi, adi tasfiyede ise iflas idaresi temsil etmektedir. İİK'nın 208. maddesine göre, "İflasın açılması kendisine tebliğ olunur olunmaz iflas dairesi müflisin mallarının defterini tutmaya başlar ve muhafazaları için lazım gelen tedbirleri alır" hükmü gereği iflas müdürünün basit tasfiyede ve* ***alacaklılar ile iflas masasının davayı takip etmemesi durumunda, davayı takip etmek isteyen davacı müflis şirketin önceki yetkililerine davayı takip etme yetkisini vermesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamakta olup, (…)***" [Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 17.10.2011 tarih ve E. 2010/1941 K. 2011/14011 sayılı kararı (www.kazanci.com)]. *Karş. "Somut olayda, iflas dairesi davanın takibi için bizzat müflise yetki vermiştir.* ***İflas dairesinin, müflise davayı yürütme yetkisini vermesi doğru olmamıştır. Çünkü, masa ile ilgili davalar hakkındaki takip yetkisi iflas dairesine aittir ve müflisin dava ile ilgili tasarruf yetkisi yoktur.*** *Ancak, İİK'nın 245. maddesi gereğince alacaklı ya da alacaklılara sadece çekişmeli hakkın ve dolayısıyla davaların takibi yetkisi devredilebilir." [*Yargıtay 15. Hukuk Dairesi'nin 16.12.2009 tarih ve E. 2009/4218 K. 2009/6856 sayılı kararı (www.kazanci.com)].

[23] Arslan/Yılmaz/Taşpınar-Ayvaz, s. 484; Muşul, Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, Cilt: II, 6. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 1581. Aynı yönde: Yargıtay 23. Hukuk Dairesi'nin 28.9.2017 tarihve E. 2017/467 K. 2017/2424 sayılı; 23.1.2015 tarih ve E. 2014/9500 K. 2015/453 sayılı kararları (www.kazanci.com) .

Somut olayda müflisin alacaklılarından (X4), müeccel bir alacağını masaya yazdırmak istemektedir. İflasın açılması müflisin borçlarını muaccel kılacağından (İİK m. 195), (X4) müeccel alacağını masaya yazdırabilecektir. Gerçekten, iflasın alacaklıların hakları bakımından, müeccel alacakların muaccel hale gelmesi şeklindeki etkisi, bonoya bağlı alacaklar bakımından da geçerlidir[24]. Müflisin henüz muaccel olmayan bu borcu, aynı zamanda faizsiz ise, bu borcundan yıllık kanuni faiz hesabıyla iskonto yapılacaktır (İİK m. 195, f. 2)

b. Müflisin alacaklısı (X5), 250.000 TL alacağını ve iflasın açılmasına kadar işlemiş olan 30.000 TL temerrüt faizini iflas masasına yazdırmak istemiştir. İflas idaresi asıl alacağı kabul etmiş, faiz alacağını reddetmiştir. İflas idaresinin bu kararı yerinde midir? Yerinde ise, neden? Yerinde değilse, iflas idaresinin bu kararına karşı kim, hangi yola, hangi süre içinde, hangi iflas organı nezdinde, başvurabilir? Açıklayınız. (9 puan)

İflasın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ile takip masrafları anaparaya eklenir (İİK m. 195, f. 1). Buna göre muaccel bir iflas alacağı, iflasın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ve takip giderleri ile birlikte iflas masasına yazdırılacaktır. Somut olayda da müflisin alacaklısı (X5) 250.000 TL asıl alacağı ve iflasın açılmasına kadar işlemiş olan 30.000 TL temerrüt faizi olmak üzere alacağını toplam 280.000 TL olarak iflas masasına yazdırabilir.

Alacaklıların alacaklarını yazdırmaları için verilen bir aylık süre (İİK m. 219, f. 2-2) geçtikten sonra iflas idaresi, masaya yazdırılan alacaklar hakkında ret veya kabul kararı verecektir (İİK m. 230). İflas idaresi, kabul veya reddedilen alacakları İİK m. 206 ve 207 hükümlerine göre düzenleyeceği sıra cetvelinde belirterek sıra cetvelini iflas dairesine bırakacak (İİK m. 232) ve sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığını ilan ederek alacaklıları haberdar edecektir (İİK m. 234, f. 1). Buna göre, iflas idaresi alacak ve istihkak iddiaları hakkındaki kararını sıra cetvelinde belirtmiş olmaktadır.

Sıra cetvelini doğru bulmayan ilgililer sıra cetveline karşı, duruma göre, şikayet (İİK m. 16) veya sıra cetveline itiraz davası (İİK m. 235) yoluna başvurabilirler. Sıra cetveline karşı şikayet, iflas idaresinin sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, iflas hukuku kurallarına uymamış olması sebebine dayanır (İİK m. 227, f. 1; m. 16). Örneğin sıra cetveline karşı muhalefet, alacağın esas veya miktarını ilgilendirmeyip yalnız sıraya ilişkin ise şikayet yoluyla icra mahkemesine arz olunur (İİK m. 235, f. 4). Sıra cetveline karşı itiraz davası ise, sıra cetvelindeki bir alacaklının, sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, örneğin kendi alacağının yanlış sıraya alınmasına değil, kendi alacağının esası hakkında verilen iflas idaresi kararına veya başka bir alacaklının sıra cetvelindeki alacağının esasına veya sırasına itiraz edilmesi sebebine dayanır. Sıra cetveline karşı itiraz davasında itiraz sebebi maddi hukuka dayanmaktadır.

---

[24] *"İİK.nun 195. maddesi hükmüne göre **iflasın açılması müflisin borçlarını muaccel kılacağından, mahkemece bonolardaki DM'ın müflisin iflas tarihindeki Türk Lirası karşılıklarının saptanarak bulunacak Türk Lirası karşılıklarının iflas masasına kaydı gerekirken**, yazılı olduğu şekilde iflas masasına kayıt için müracaat edildiği tarihteki kur esas alınarak hesaplanan Türk lirası karşılığının masaya kaydına karar verilmiş olması doğru görülmemiştir."* Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 30.6.1994 tarih ve E. 1994/5425 K. 1994/7060 sayılı kararı (www.kazanci.com).

Somut olayda iflas idaresi faiz alacağını reddetmiştir. Bu durumda, sıra cetveline kabul edilmeyen alacaklının muhalefeti alacağın esasına ilişkin olduğundan, bu alacaklının (X5) sıra cetveline karşı itiraz davası yoluna başvurması gerekir.

Sıra cetveline itiraz davasını ilgili iflas alacaklısı veya istihkak iddia eden üçüncü kişiler açacaktır; müflisin bu davayı açabilmesi mümkün değildir. Sıra cetveline itiraz davası, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, istisnaen İİK m. 223, f. 3 hükmü çerçevesinde yapılan tebligattan itibaren onbeş gün içinde, iflasa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacaktır (İİK m. 235, f. 1).

Görüldüğü üzere, sıra cetveline karşı başvuru yolları, sıra cetvelinin değil, sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanı tarihinden itibaren başlamaktadır. Ancak, iflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklı, tebliğe elverişli adresini gösterip gerekli tebliğ masraflarını önceden avans olarak vermişse, iflas idaresinin alacağı hakkındaki kararlarına karşı başvuru süresi, iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır (İİK m. 223, f. 3, son cümle).

5) Müflisin 10.6.2016 tarihinde, İzmit/Kocaeli'ndeki dairesini, o zamanki rayiç bedel olan 500.000 TL üzerinden kardeşine devrettiği öğrenilmiştir. Müflisin bu işlemi geçerli midir? Geçerli ise, neden? Geçerli değilse, neden? Müflisin bu işlemine karşı, kim, kime karşı, hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde, hangi nedenle, hangi yola başvurabilir? Bu yola başvurulabilmesi için herhangi bir belge gerekli midir? Açıklayınız. (9 puan)

Müflisin bu işlemi, iflas kararının verildiği tarih olan 29.05.2018 tarihinden önce, diğer bir deyişle müflisin tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı (İİK m. 191, f. 1) dönemde yapıldığından, aslında geçerlidir. İşte, tasarrufun iptali davasının amacı da, borçlunun tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde yaptığı, bu sebeple aslında geçerli tasarruflarla malvarlığından çıkarmış olduğu mal, alacak ve haklardan, bunlar sanki hâlâ borçlununmuş gibi alacaklıların tatmin edilmesini sağlamaktır.

İptale tabi tasarruflar üç başlık altında düzenlenmiştir: İvazsız tasarruflar (İİK m. 278), acizden dolayı butlan (İİK m. 279) ve alacaklılara zarar verme kastından dolayı iptal (İİK m. 280). Sorudaki durum ivazsız tasarruflar kapsamındadır. Çünkü: *"Mutat hediyeler müstesna olmak üzere, hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan yahut masaya kabul olunan alacaklardan en eskisinin tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır. Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçemez"* (İİK m. 278, f. 1 ve 2). Soruda da müflisin söz konusu tasarrufu iflastan önceki iki sene geçmeden (29.5.2016 tarihinden sonra) 10.6.2016 tarihinde yapılmıştır. Her ne kadar müflis bu tasarrufu ivaz karşılığında ve rayiç bedel üzerinden yapmış ise de, bu tasarrufun iptali istenebilir. Çünkü müflisin bazı tasarrufları (ivazsız olmasa da) bağışlama hükmünde olup, ivazsız tasarruflar kapsamında iptal edilebilmektedir (mutlak iptal sebebi). Bu kapsamda, karı ve koca, altsoy ve üstsoy, kan veya kayın hısımlarından üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) hısımlar ile yahut evlat edinenle evlatlık arasında yapılan ivazlı tasarruflar iptal edilebilir (İİK m. 278, f. 2-1). Somut olayda da müflis söz konusu tasarrufu kardeşiyle yapmıştır. Kardeş, müflisin ikinci dereceden kan hısımıdır (TMK m. 17, f. 1). Bu sebeple, rayiç bedel üzerinden, ivazlı olarak yapılmış olsa da müflisin bu tasarrufu bağışlama hükmünde olup, iptal edilebilir.

(B)'nin iflasına karar verildiğinden iptal davasını iflas idaresi veya bu dava hakkı kendisine devredilen (İİK m. 245; İİK m. 255, f. 3) iflas alacaklısı açacaktır (İİK m. 277, f. 1, b. 2). İflastaki tasarrufun iptali davası, iflas idaresi veya bu dava hakkı kendisine devredilen iflas alacaklısı tarafından – davanın, (şekli anlamda) zorunlu dava arkadaşı olarak borçlu ve üçüncü kişiye karşı birlikte açıldığı (İİK m. 282) hacizdeki tasarrufun iptali davasından farklı olarak- yalnızca işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açılır; müflis iflas etmiş olduğundan davalı olarak gösterilmez. Bu davanın açılması, iptale tabi tasarruf işleminin yapılmasından itibaren 5 yıllık hak düşürücü süreye tabidir (İİK m. 284). Tasarrufun iptali davası genel yetkili ve görevli mahkemelerde açılır.

Somut olayda iflas idaresi veya dava takip yetkisi kendisine devredilen iflas alacaklısı, müflisin kardeşine karşı, söz konusu tasarrufun yapıldığı 10.6.2016 tarihinden itibaren beş yıl içinde, yani 10.6.2021 tarihine kadar, genel görevli ve yetkili mahkemede, bağışlama kabul edilen ivazlı tasarruf sebebine dayanarak, tasarrufun iptali davası açacaktır.

(B)'nin iflasına karar verilmemiş olsaydı, bu davayı elinde borç ödemeden (geçici veya kesin) aciz belgesi bulunan alacaklı açacaktı (İİK m. 277, f. 1, b. 1). Ancak, iflastaki tasarrufun iptali davasını açmak yetkisi iflas idaresine ait olduğundan, iflas idaresinin bu davayı açabilmesi için herhangi bir belge gerekmemektedir.

<u>Metin Soruları:</u>

1) Kiralanan taşınmazların ilamsız tahliyesi yoluna hangi hallerde başvurulabilir? Bu noktada konut ve çatılı işyeri kiraları bakımından bir farklılık var mıdır? Belirtiniz. (10 puan)

Hukukumuzda ilamsız icra kural olarak yalnız para ve teminat alacakları için geçerlidir. Bunun dışındaki alacakların icrası için ilamsız icra yoluna başvurulamaz. Ancak istisnai olarak bazı hallerde kiralanan taşınmazların ilamsız tahliyesi de mümkündür. Kiralanan taşınmazların ilamsız tahliyesi yoluna kira bedelinin ödenmemesi (İİK m. 269-269/d) ile kira süresinin sona ermesi (İİK m. 272) hallerinde başvurulabilir.

Konut ve çatılı işyeri kiralarında da kira bedelinin ödenmemesi halinde (TBK m. 315) ilamsız tahliye yoluna başvurulabilir. Çünkü kira bedelinin ödenmemesi konut ve çatılı işyeri kiraları bakımından da geçerli olan fesih yoluyla sona erdirme sebeplerindendir. Fakat *"Konut ve çatılı işyeri kiralarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az onbeş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır. Kiraya veren, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremez. Ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebilir."* (TBK m. 347, f. 1). Buna göre, kiraya verenin, kira süresinin bitimine dayanarak ilamsız tahliye yoluna başvurması mümkün değildir. Çünkü kira süresinin sona ermesi konut ve çatılı işyeri kiralarında sözleşmenin sona ermesi sonucunu doğurmamaktadır (sözleşme uzatılmış sayılmaktadır); kiraya verenin de sözleşmeyi sona erdirme yetkisi sınırlanmıştır. Ancak öğretide bir görüşe göre TBK m. 347'ye göre kiraya verenin on yıllık uzama süresi sonunda sözleşmeyi sona erdirme hakkı söz konusu olduğundan, kanunda aranan tüm şartların yerine getirilmesi suretiyle, bu halde de kira süresinin sona ermesi sebebiyle ilamsız tahliye

yoluna başvurulabilmelidir[25]. Kiracının, geçerli bir yazılı tahliye taahhüdü vermiş olması halinde de (TBK m. 352, f. 1) kiraya veren kira süresinin bitimi sebebine dayanarak ilamsız tahliye yoluna başvurabilecektir (İİK m. 272).

2) Hangi alacaklar için ihtiyati haciz kararı istenebilir? İhtiyati haciz kararı hangi görevli ve yetkili mahkeme veya mahkemelerden talep edilebilir? Belirtiniz. (8 puan)

Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını ve alacaklarıyla diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir (İİK m. 257, f. 1). Buna göre, ihtiyati haciz kural olarak vadesi gelmiş para borçları için istenebilir. İstisna olarak, borçlunun muayyen yerleşim yeri olmaması; borçlunun taahhütlerinden kurtulmak maksadıyla mallarını gizlemeğe, kaçırmağa veya kendisi kaçmağa hazırlanması yahut kaçması ya da bu maksatla alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunması hallerinde vadesi gelmemiş (müeccel) alacaklar için de ihtiyati haciz kararı istenebilir (İİK m. 257, f. 2).

İhtiyati haciz kararı genel görevli mahkemeden, yani esas hakkında açılacak davaya bakacak olan mahkemeden istenebilir. Yetkili mahkeme ise İİK m. 50'ye göre belirlenecektir (İİK m. 258, f. 1). İİK m. 50, HMK hükümlerine atıf yapmaktadır. Buna göre ihtiyati haciz talebi bir geçici hukuki koruma talebi olduğundan, bu talep;

- dava açılmadan önce, genel hükümlere göre görevli ve İİK m. 50'ye göre yetkili mahkeme nezdinde,

- dava açıldıktan sonra ise yalnızca davaya bakan (görevli ve yetkili) mahkeme nezdinde ileri sürülebilir (İİK m. 50; HMK m. 390, f. 1).

3) a. Konkordato çeşitleri nelerdir? Kısaca açıklayarak sayınız. (6 puan)

Genel olarak konkordato; tenzilat konkordatosu, vade konkordatosu ve karma konkordato olarak üç çeşit olarak ortaya çıkmaktadır. Alacaklılar ile borçlunun borcun bir kısmının ödenmesi, kalan kısım bakımından borçlunun borcundan kurtulması üzerine anlaşmaları şeklinde gerçekleşen konkordato "tenzilat konkordatosu", "yüzde konkordatosu" veya "iskonto konkordatosu" olarak adlandırılmaktadır. Alacaklılar ile borçlunun borcun tamamının ödenmesi, fakat bunun için borçluya süre verilmesi üzerine anlaşmaları şeklinde gerçekleşen konkordato ise "vade konkordatosu" olarak adlandırılmaktadır. Uygulamada daha çok karşılaşılan ve bu iki konkordatonun birleşimi şeklinde ortaya çıkan "karma konkordato"da ise alacaklılar ile borçlu hem borcun yalnızca bir kısmının ödenmesi hem de bunun için borçluya belli bir süre verilmesi konusunda anlaşmaktadır.

Resmi konkordato; "adi (iflas dışı) konkordato", "iflas içi konkordato" ve "malvarlığının terki suretiyle konkordato" olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Adi (iflas dışı) konkordato (İİK m. 285-308/h), iflasa tabi borçlunun iflas etmeden önce alacaklılar ile yaptığı veya iflasa tabi olmayan herhangi borçlunun alacaklılar ile yaptığı konkordatodur. İflas içi konkordato (İİK m. 309) iflas etmiş borçlunun, iflasın kaldırılmasını (İİK m. 182, f. 1) sağlamak amacıyla alacaklılarla yaptığı konkordatodur. Malvarlığının terki suretiyle konkordato ise alacaklılara borçlunun malvarlığı üzerinde tasarruf etmek veya bu

[25] Pekcanıtez, Hakan/Atalay, Oğuz/Sungurtekin-Özkan, Meral/Özekes, Muhammet, İcra İflas Hukuku Ders Kitabı, 4. Bası, Vedat, İstanbul, 2017, s. 258.

malların tamamını ya da bir kısmını üçüncü kişiye devretmek yetkisinin verildiği konkordato türüdür (İİK m. 309/a-309/l).

Alacaklılar ile borçlunun, sözleşme serbestisi çerçevesinde (borçlar hukuku hükümlerine göre) özel (gayri resmi) konkordato yapmaları da mümkündür. Özel konkordato sözleşme serbestisi çerçevesinde yapıldığından, yalnızca özel konkordatoyu kabul eden alacaklılar bakımından hüküm ifade eder. Buna karşın resmi (adli) konkordatonun tasdiki halinde, konkordatoyu kabul etmese de konkordatodan etkilenen bütün alacaklılar konkordato ile bağlı olmaktadır.

b. 7101 sayılı Kanun çerçevesinde adi konkordatoda mühletler nelerdir? Buna göre adi konkordato süreci en fazla kaç ay sürebilir? Belirtiniz. (8 puan)

7101 sayılı Kanun'la İcra ve İflas Kanunu'nda yapılan değişikliklere göre konkordatoda temel olarak "geçici mühlet" ve "kesin mühlet" olmak üzere iki tür mühlet belirlenmiştir. Bunlardan başka bir de, konkordatonun tasdiki aşamasında "kesin mühlet hükümlerinin devamına karar verilmesi" şeklinde bir süre söz konusu olmaktadır.

Konkordato talebi üzerine mahkeme, İİK m. 286'da belirtilen belgelerin eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir (İİK m. 287, f. 1) Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez (İİK m. 287, f. 4).

Mahkeme, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir (İİK m. 289, f. 1). Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir (İİK m. 289, f. 3). Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece altı aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki hâlde de uzatma talebi kesin mühletin sonra ermesinden önce yapılır (İİK m. 289, f. 5).

Konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa; mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir. Bu süre altı aydan fazla olamaz (İİK m. 304, f. 2).

Buna göre, konkordato süreci, üç ay artı iki ay, toplam beş ay olmak üzere geçici mühlet; bir yıl artı altı ay, toplam on sekiz ay olmak üzere kesin mühlet ve nihayet konkordatonun tasdiki aşamasında kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa en fazla altı ay olmak üzere karar verilinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verilmesi ile toplamda en fazla yirmi dokuz ay sürebilmektedir.

<u>Sınav Talimatı</u>: Sınav süresi 2 saattir. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>Olay:</u> (B), bir ticari işletme kurmak istemektedir. Bunun için, yazılı bir sözleşme olmaksızın, nakit olarak (A)'dan 50.000 TL para ödünç almış; ayrıca, (C) Bankası'ndan 150.000 TL tutarında kredi kullanmıştır. (C) Bankası, (B)'nin borcunun teminatı olarak, (B)'ye ait arsa üzerinde 300.000 TL limitli ipotek kurmuştur. Ancak, (B), hem (A)'ya hem de (C) Bankası'na olan borçlarını vadesinde ödememiştir. Bunun üzerine (A), (B)'ye karşı bir alacak davası açmış, dava sonunda (A) lehine 50.000 TL tutarında asıl alacak ve dava tarihinden itibaren işletilmek üzere temerrüt faizine hükmedilmiştir. (C) Bankası ise (B)'ye karşı ilamsız icra takibi başlatmak istemektedir.

6) (A), lehine verilen mahkeme kararının icrasını hangi görevli ve yetkili icra organından isteyebilecektir? Karara karşı kanun yollarının açık olması ilamın icrasına bir engel teşkil eder mi? Neden? (6 puan)

(A) lehine verilen mahkeme kararının icrası, para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamların icrası (İİK m. 32 vd.) hükümlerine göre talep edilebilecektir. İlamlı icrada da görevli icra organı icra daireleridir. Ancak, ilamlı icrada yetkili icra organı sorunu yoktur. Buna göre, Türkiye'nin her yerindeki icra daireleri ilamların icrasına ilişkin takiplerde yetkilidir. Hatta, ilam alacaklısı [somut olayda (A)], ilamlı icra takibi başlattıktan sonra yerleşim yerini değiştirirse, takibin oradaki (yeni yerleşim yerindeki) icra dairesine havalesini dahi isteyebilir (İİK m. 34).

(A) lehine verilen mahkeme kararına karşı kanun yollarının açık olması, ilamın icrasına kural olarak bir engel teşkil etmez. Çünkü, ilamların icrası kural olarak kesinleşmelerine bağlı değildir. İstisnaen, taşınmazların aynına ilişkin ilamlar, kişiler hukuku ve aile hukukuna ilişkin ilamların icrası ve kanunlarda gösterilen diğer bazı ilamların icrası ancak kesinleşmeleri halinde mümkündür (HMK m. 350, f. 2; m. 367, f. 2). Somut olayda bu istisnalar kapsamında bir ilam olmadığından karara karşı kanun yollarının açık olması, ilamın icrasına bir engel teşkil etmemektedir.

7) (A)'nın başlatmış olduğu takipte (B)'ye icra emri gönderilmiştir.

a. (B), icra emrinin gereğini hangi süre içinde yerine getirmelidir? Bu süre içinde icra emrinin gereği yerine getirilmezse, takibe nasıl devam edilecektir? Açıklayınız. (6 puan)

(A)'nın başlatmış olduğu ilamlı icra takibinde (B)'ye gönderilen ödeme emrinde, yedi gün içinde ilama konu parayı icra dairesine ödemesi, bu süre içinde icra mahkemesinden (İİK m. 33; m. 33/a), istinaf veya temyiz yoluna başvurulması halinde kanun yolu mahkemesinden

(İİK m. 36) yahut yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmuşsa yargılamanın yenilenmesi davasının görüldüğü mahkemeden (HMK m. 381) icranın geri bırakılması kararı getirmediği ve parayı da ödemediği takdirde cebri icra takibine devam olunacağı; bu müddet içinde mal beyanında bulunması gerektiği, aksi takdirde hapisle tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı mal beyanında bulunursa hapisle cezalandırılacağı yazılır (İİK m. 32, f. 1).

Buna göre (B) icra emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde icra emrinde yazılı parayı icra dairesine ödemelidir; ödeyemeyecekse, mal beyanında bulunmalıdır. (B) bu süre içinde parayı ödemez ve icranın geri bırakılmasına ilişkin bir karar da getirmezse, ilam alacaklısı (A)'nın talebi üzerine haciz veya (B) iflasa tabi şahıslardansa (İİK m. 43, m. 44, f. 2) ve ilam alacaklısı (A) da isterse, iflas yoluyla takibe devam edilecek ve ilamın gereği cebri icra yoluyla, yani haciz (İİK m. 74 vd.) veya doğrudan doğruya iflas yoluyla (İİK m. 154 vd.; m. 177, f. 1, b. 4) yerine getirilecektir (İİK m. 37). (A), mal beyanında bulunmaması halinde (B)'nin hapisle tazyikini (İİK m. 76), gerçeğe aykırı mal beyanında bulunulması halinde ise hapisle cezalandırılmasını (İİK m. 338, f. 1) talep edebilecektir.

b. İcra emrinde 100.000 TL ile birlikte dava tarihinden itibaren işlemiş olan 10.000 TL tutarında faizin ödenmesi gerektiği yazılıdır. (B)'nin icra emrine karşı muhalefet etmesi mümkün müdür? Mümkün değilse, neden? Mümkünse, (B)'nin hangi yola, hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili icra organında başvurması gerekir? (8 puan)

İlamlı icrada kural olarak ilam borçlusu icra emrine itiraz edemez; kendisine icra emri gönderilmesi üzerine süresi içinde ilamın gereğini yerine getirmesi gerekir. Ancak, ilamsız icra takibinde olduğu gibi, ilamlı icra takibinde de icra müdürünün alacağın esasını inceleme yetkisi yoktur. Bu sebeple icra müdürü, ilamlı icra takibinde ilama uygun bir icra emri düzenlemek zorundadır. Gerçekten de, icra emri düzenlenmesi icra müdürünün resen yapması gereken bir işlemdir. İİK m. 32'ye göre para borcuna veya teminat verilmesine dair olan "*ilam icra dairesine verilince"* icra müdürü borçluya bir *"icra emri tebliğ eder".*

Somut olayda ise icra müdürü ilama aykırı bir icra emri düzenlemiş; ilamda 50.000 TL ile birlikte dava tarihinde itibaren işlemiş faize hükmedilmişken, icra emrinde 100.000 TL ile birlikte dava tarihinden itibaren işlemiş olan 10.000 TL tutarında faizin ödenmesi gerektiği yazılmıştır. Şu halde, ilam borçlusunun icra müdürünün bu yöndeki işlemine karşı muhalefet edebilmesine imkan tanımak gerekir. İcra emrinin ilama aykırı olması şikayet sebebidir. Burada bir kanuna aykırılık söz konusudur, fakat icra müdürünün ilama aykırı icra emri düzenlemiş olması, aynı zamanda kamu düzenine aykırılık da teşkil eder. Bu sebeple burada, içtihatlarla kabul edildiği üzere, kamu düzenine aykırılık sebebiyle süresiz şikayet sebebi

vardır[26]. Şikayet, süresiz olarak ilamlı icra takibinin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine yapılacaktır (İİK m. 16 vd.).

c. (B), (A) lehine verilen mahkeme kararına karşı kanun yoluna başvurmuştur. Bu aşamada (B), (A)'nın başlatmış olduğu icra takibini engelleyebilir mi? Nasıl? Açıklayınız. (8 puan)

İlamlı icra yoluna başvurmak için kural olarak ilamın kesinleşmesi gerekmediği gibi, ilama karşı kanun yoluna başvurulmuş olması da ilamın icrasını durdurmaz. Ancak, ilama karşı kanun yoluna başvurmuş olan ilam borçlusunun belli şartlar altında takibi engelleyebilmesi, icranın geri bırakılmasını (İİK m. 36) sağlaması mümkündür (HMK m. 350, f. 1; m. 367, f. 1).

İcranın geri bırakılması için kanun yoluna başvuran ilam borçlusu (B), icra müdürüne başvurarak alacağın tamamını güvence altına alacak teminat (İİK m. 36, f. 1 ve 2) göstermek suretiyle, kanun yolu mahkemesinden icranın geri bırakılması yönünde karar almak için süre ister. İcra müdürü borçluya uygun bir süre verir ve bu süre boyunca ilamın icrasını durdurur; bu süre içinde icranın geri bırakılması kararının alınması mümkün olmamışsa, yani zorunluluk halinde, icra müdürü sürenin uzatılmasına karar verebilir (İİK m. 36, f. 1). Bu süre ve uzatılacak süre içinde, kanun yoluna başvurmuş olan borçlu kanun yolu mahkemesinden icranın geri bırakılmasına karar verilmesini talep eder. Kanun yolu mahkemesi bu konuda takdir yetkisine sahiptir. Bu süre ve uzatılacak süre içinde icranın geri bırakılması kararı getirilirse kanun yolu incelemesinin sonuna kadar kadar icra geri bırakılır.

d. (B), (A)'ya karşı sahip olduğu ve vadesi gelmiş 70.000 TL'lik alacağı ile (A)'nın kendisinden olan alacağını takas ettiğinden ve bu iradesini (A)'ya ulaştırdığından bahisle icra takibini engellemek istemektedir. Bunun için (B), hangi görevli ve yetkili icra organına, hangi şartlarla, hangi süre içinde başvurabilir? (B)'nin takas iradesini icra emrinin tebliğinden önceki ve sonraki dönemde bildirmiş olması ihtimallerine göre ayrı ayrı cevaplayınız. (10 puan)

Kendisine icra emri gönderilen borçlunun icra emrine karşı itiraz imkanı yoktur. Ancak, borçlu ilama bağlanmış borcun itfa veya imhal edildiğini yahut bu alacağın zamanaşımına uğradığını savunarak icra emrine karşı bir anlamda itiraz edebilir. Nitekim, İcra ve İflas Kanunu da bu hususta "itiraz" ibaresini kullanılmıştır (İİK m. 33, f. 1). Fakat bu yolun doğru adı icranın geri bırakılmasıdır (İİK m. 33 kenar başlığı).

---

[26] Örneğin: *"Borçlunun takipte ilama aykırı olarak fazla alacak talep edildiği yönündeki iddiası ilama aykırılık şikayeti olup, bu tür şikayetler kamu düzenine dair olması sebebiyle süresiz olarak icra mahkemesi önüne getirilebilir."* Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin 26.2.2015 tarih ve E. 2014/27615 K. 2015/5164 sayılı kararı (www.kazanci.com)

(B)'nin vadesi gelmiş 70.000 TL'lik alacağı ile (A)'nın kendisinden olan (ve ilama bağlanmış) alacağını takas etmesi (TBK m. 139 vd.), borcun itfası anlamına gelir. Buradaki itfa sadece borcun ödenmesi değil, borcu sona erdiren (söndüren) her türlü sebep olabilir. Takas isteği de İİK m. 33'de yer bulan itfa terimine dahildir. Yani, borçlu alacaklıdan olan karşılık alacağı ile borcunu takas ettiğini bildirerek İİK m. 33 hükmüne göre icra mahkemesinden icranın geri bırakılmasını isteyebilir[27].

Şu halde, ilama bağlanmış alacağın takas yoluyla itfası sebebiyle icra emrine bir anlamda itiraz edilmesi, icranın geri bırakılması için icra mahkemesine başvurulması gerekir. Burada borçlu, borcunu karşı alacağı ile geçerli olarak takas ettiği iddiasını; bu çerçevede (A) nezdine bir karşı alacağa sahip olduğunu ve bu alacağın takas edilebilir bir alacak olduğunu[28], imzası alacaklı tarafından ikrar edilmiş adi senet[29] veya noterce düzenleme veya onaylama şeklinde oluşturulmuş senetlerle ispatlamalıdır (İİK m. 33, f. 1). Borçlunun takas ettiğini bildirdiği karşılık alacağını yetkili mercilerce resen düzenlenmiş veya imzası alacaklı tarafından ikrar olunmuş bir belge ile ispat etmesi gerekir (İİK m. 33); takas için ileri sürülen alacak, alacaklı tarafından inkâr edilirse (yani çekişmeli ise) icra mahkemesi borçlunun takas itirazını reddetmelidir. Her ne kadar TBK 139, f. 2'ye göre çekişmeli alacak için de takas ileri sürülebilir ise de İİK m. 33, f. 1'deki belgelerden biri ile ispat edilemeyen bir karşı alacağa dayanarak ileri sürülen takas, takip hukuku yönünden İİK m. 33 anlamında itfa sayılamaz. Karşı alacak bir mahkeme ilamında yahut kesinleşen bir takip ile tespit edilmişse, borçlu, karşı alacağını İİK m.33 anlamında ispat etmiş sayılır[30]. İcra mahkemesi ancak bu belgelere

---

[27] Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin 28.2.2013 tarih ve E. 2013/136 K. 2013/2463 sayılı kararı (www.lexpera.com)

[28] Örneğin: *"…vekalet ücreti alacağı ve faizinin takası mümkün olmadığından anılan alacaklar yönünden istemin reddine ve takibin devamına karar verilmesi gerekirken, tüm alacaklar yönünden takas-mahsup sebebiyle icranın geri bırakılması talebinin kabulüne karar verilmesi isabetsizdir."* Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin 20.1.2015 tarih ve E. 2014/25708 K. 2015/1080 sayılı kararı (www.kazanci.com)

[29] Örneğin: *"Taraflar arasında imzalanan 24.11.2006 tarihli protokol aynı gün icra müdürlüğüne ibraz edilmiş olup bu protokol, alacaklı vekili, icra müdürü ve borçlu şirket temsilcisi huzurunda imzalanan tutanakta belirtilmek sureti ile İİK. 41. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK. 33. maddesinin birinci fıkrasında yazılı icra dairesi önünde ikrar olunmuş senet niteliği kazanmıştır (…) anılan protokolün İİK. 33. maddesi gereğince uyuşmazlığın hallinde delil olarak ele alınmasında yasaya aykırı bir yön yoktur. Protokol hükümlerine göre tarafların karşılıklı davalarından vazgeçtiği, alacaklarının karşılıklı takas ve mahsubunun kabul edildiği gözönüne alınarak protokolün tüm hükümlerinin birlikte ele alınıp değerlendirildiğinde icranın geri bırakılması niteliğinde olduğu görülmüştür. Bu nedenle yukarıda yazılı ilkeler göz önüne alınarak mahkemece icranın geri bırakılmasına karar verilmesi gerekirken…"* Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 6.5.2008 tarih ve E. 2008/6653 K. 2008/9663 sayılı kararı (www.lexpera.com)

[30] Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin 2.10.2017 tarih ve E. 2015/9636 K. 2017/11930 sayılı kararı (www.lexpera.com)

dayanarak icranın geri bırakılmasına karar verebilir. Başka belgelerle yahut tanıkla ispat faaliyeti mümkün değildir; alacaklının adi senet altındaki imzayı inkar etmesi halinde de imza incelemesi de yapılmaz. Bütün bu hallerde doğrudan doğruya icranın geri bırakılması talebinin reddine karar verilir. Çünkü, dar yetkili icra mahkemesinde TBK m. 139, f. 2'nin uygulanması ve yargılamayı gerektiren hususların tartışılması mümkün değildir[31].

(B)'nin takas iradesini icra emrinin tebliğinden önceki ve sonraki dönemde bildirmiş olması (TBK m. 143, f. 1), yani takasın icra emrinin tebliğinden önceki veya sonraki dönemde yapılmış olması ihtimallerinde borcun itfa edildiği zaman değişecektir; bu sebeple, icranın geri bırakılmasının talep edilebilmesi de farklı süreye tabi olacaktır. İcra emrinin tebliğinden önceki (fakat, hükmün verildiği tarihten sonraki) dönemde itfa sebebiyle icranın geri bırakılması talebi, icra emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde, yani ödeme süresi içerisinde yapılmalıdır (İİK m. 33, f. 1). Bu ihtimalde, ödeme süresi geçtikten sonra icranın geri bırakılması talep edilemez ve borçlu, borcu tekrar ödemek zorunda kalır. İstirdat davası açma hakkı ise saklıdır (İİK m. 33, f. 4). İcra emrinin tebliğinden sonraki itfa sebebiyle icranın geri bırakılması talebi ise ilam icra edilinceye kadar her zaman yapılabilir (İİK m. 33, f. 2). Burada, her ne kadar Kanun lafzen (İİK m. 33, f. 2) ispatta kullanılacak belgeler bakımından İİK m. 33, f. 1'den farklı bir hüküm getirilmiş gibi bir intiba uyandırmakta ise de, icra emrinin tebliğinden sonraki dönemdeki itfanın, imzası alacaklı tarafından ikrar edilmiş belgelerle de ispat edilebilmesi gerekir. Dolayısıyla, iki ihtimal arasında bu bakımdan bir farklılık olmayacaktır.

8) (C) Bankası, (B)'ye karşı genel haciz yoluyla takip yapabilir mi? Yapabilirse, neden? Yapamazsa, neden? (C) Bankası'nın elinde (B)'nin vermiş olduğu bir bono bulunsaydı yahut (C) Bankası yalnızca 50.000 TL tutarındaki faiz alacağının tahsili için icra takibi yapmak isteseydi cevabınız değişir miydi? Neden? (10 puan)

(C) Bankası, (B)'ye kullandırmış olduğu kredi alacağının teminatı olarak (B)'ye ait arsa üzerinde 300.000 TL limitli ipotek tesis ettirmiştir. İpotek, rehin kavramına dahildir (İİK m. 23, f. 1, b. 3). Rehinli alacaklarda önce rehne başvurma kuralı söz konusudur. Buna göre, alacağı bir rehinle temin edilmiş olan alacaklı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı veya ilamsız takip yoluna başvurmadan, haciz veya iflas yolu ile takibe girişemez (İİK m. 45, f. 1).

Ancak, önce rehne başvurma zorunluluğunun bazı istisnaları söz konusudur. Bunlardan biri, rehinli alacaklının elinde kambiyo senedi olmasıdır. Elinde kambiyo senedi olan rehinli alacaklı, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe veya kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yoluna başvurabilir (İİK m. 45, f. 3; m. 167, f. 1). Bu sebeple, (C) Bankası'nın elinde (B)'nin vermiş olduğu bir bono bulunsaydı, bono bir kambiyo senedi olduğu için (TTK m. 776 vd.; İİK m. 167, f. 1), (C) Bankası kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip

[31] Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.10.1994 tarih ve E. 1994/12-251 K. 1994/593sayılı kararı (www.kazanci.com)

yapabilecekti. Fakat soruda (C) Bankası'nın genel haciz yoluyla takip yapıp yapamayacağı sorulmuştur. Bu noktada, İİK m. 167'deki istisnanın yalnız kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu için mi kabul edildiği[32], yoksa kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip hakkı olan her alacaklı gibi, alacağı rehinle temin edilmiş alacaklının da kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yoluna başvurmak ile genel haciz yoluyla ilamsız takip yoluna başvurmak arasında bir tercih hakkının bulunup bulunmadığı hususunun tartışılması gerekir. Rehinli alacaklının böyle bir tercih hakkının bulunup bulunmadığı noktasında gerekçeli olarak lehte ve aleyhte yazılan her iki görüşe de tam puan verilecektir.

Öte yandan, (C) Bankası yalnızca 50.000 TL tutarındaki faiz alacağının tahsili için icra takibi yapmak isteseydi, bu durumda rehnin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibine, diğer bir deyişle önce rehne başvurma zorunluluğu bulunmayacaktı. Çünkü ipotekle temin edilmiş faiz alacakları (TMK m. 875) da önce rehne başvurma zorunluluğunun istisnasıdır. Bu durumda (C) Bankası, yalnızca faiz alacağının tahsili için genel haciz yoluyla ilamsız icra takibi (veya borçlu iflasa tabi şahıslardansa, iflas takibi) yoluna başvurabilirdi (İİK m. 45, f. 4).

9) (C) Bankası, (B)'ye karşı birikmiş faizleriyle birlikte 200.000 TL borcun ödenmesi için ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız icra takibi başlatmış, (B)'ye ödeme emri gönderilmiştir. (B), ödeme emrine karşı aşağıdaki nedenlerden bahisle muhalefetini hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde yapabilir? (B)'nin muhalefetinin takibe etkisi ne olur? Her soru şıkkı için ayrı ayrı cevaplayınız:

a. İpoteğin geçersiz olduğu (5 puan)

İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip kural olarak genel haciz yoluyla takibe benzer; fakat burada haciz aşaması yoktur. Ödeme emrine itiraz ve itirazın incelenmesi de genel haciz yolundaki gibidir (İİK m. 150/a, f. 1; m. 62-72). Buna göre, genel haciz yoluyla takipte olduğu gibi ödeme emrine itiraz, borca itiraz veya imzaya itiraz şeklinde olabilecek; ödeme emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde, ödeme emrini gönderen icra dairesine veya o icra dairesine gönderilmek ve masrafı verilmek suretiyle başka bir icra dairesine, yazılı veya sözlü olarak yapılabilecektir (İİK m. 62). Ödeme emrine itiraz, genel haciz yoluyla takipte olduğu gibi, burada da icra takibini kendiliğinden durduracaktır (İİK m. 66, f. 1).

[32] Bu yönde: *"Üye Yaşar Koru ve Üye İbrahim Yanıklar'ın Karşı Oy Yazısı: Sözü edilen bu ayrıcalık sadece, kambiyo senetlerine dayalı alacak için, yasada açıkça belirtildiği üzere, genel haciz yolu ile takibin özel şekli olan kambiyo senetlerine mahsus hususi yolla yapılan takip için geçerlidir. Bu ayrıcalığı; Dairemizin yerleşik uygulamaları ile emredici nitelikte olduğu kabul edilen İİK.nun 45. madde ve bu maddenin atıf yaptığı aynı yasanın 167. maddesinin öngördüğü özel takip şekli dışına taşırarak, genel haciz yolu ile takibe de olanak sağlamak mümkün değildir."* Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 15.10.1998 tarih ve E. 1998/10036 K. 1998/10873 sayılı kararı (www.kazanci.com)

Ancak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte ödeme emrine itiraz sebepleri bakımından bir kısıtlama söz konusudur. Borçlu, rehin hakkının varlığına itiraz edemez (İİK m. 150). Nitekim, ipotek tapu siciline tescille kurulur (TMK m. 856) ve resmi senetler, aksi ispat edilinceye kadar, belgelediği hususlarda kesin delil teşkil eder (TMK m. 7; HMK m. 204, f. 2). Borçlu ancak ipoteğin iptali için menfi tespit davası açabilir (İİK m. 150, m. 172). Şu halde, borçlu ödeme emrine itirazında ipoteğin geçersiz olduğunu savunsa bile, icra müdürü bu ihtimalde itirazı dikkate almamalı ve takibe devam etmelidir.

b. Borcun zamanaşımına uğradığı (5 puan)

Borcun zamanaşımına uğradığı itirazı, borca itiraz niteliğindedir. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte borca itirazın, genel haciz yoluyla ilamsız takipte olduğu gibi yapılacağına ilişkin, önceki (4-a) şıkkında yapılan açıklamalar burada da geçerlidir.

Ancak, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte alacağın zamanaşımına uğradığı itirazı yapılamaz. Çünkü rehnin tapu kütüğüne tescilinden sonra alacak için zamanaşımı işlemez (TMK m. 864). Bu sebeple, bu ihtimalde, icra müdürü borçlunun bu yöndeki itirazını dikkate almayıp, icra takibine devam etmelidir.

c. Faiz miktarının fahiş olduğu (5 puan)

Faiz miktarının fahiş olduğu itirazı, borca itiraz niteliğindedir. Bu sebeple, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takipte borca itirazın, genel haciz yoluyla ilamsız takipte olduğu gibi yapılacağına ilişkin, önceki (4-a) şıkkında yapılan açıklamalar burada da geçerlidir.

Faiz miktarının fahiş olduğu itirazı, takibin kendiliğinden durması sonucunu doğuracaktır (İİK m. 150/a, m. 66, f. 1). Şu halde, bu ihtimalde, takibe devam edilmesi için, borçlunun ödeme emrine itirazının hükümden düşürülmesi gerekecektir (İİK m. 150/a, m. 67-70).

5) (C) Bankası'nın başlatmış olduğu takipte (B), ödeme emrine muhalefet etmezse, hangi süre içinde borcunu ödemelidir? (B)'nin borcunu ödememesi halinde takibe devam edilmesi için, kim, hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde, hangi başvuruda bulunmalıdır? (7 puan)

İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takipte ödeme emrine karşı borçlunun itiraz süresi yedi gün olmakla birlikte (İİK m. 150/a; m. 62), ödeme süresi otuz gündür (İİK m. 149/b, f. 1, b. 1). Yani, borçlu ödeme emrine itiraz etmese bile, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren otuz gün içinde borcunu ödeyebilir. Borçlu bu süre içinde borcunu ödemezse, alacaklı alacağını icra yoluyla tahsile devam edebilmek için, icra dairesinden rehinli malın satışını talep edebilir (İİK M. 149/b, f. 1, b. 1). İpoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte satış talep etme süresi icra emrinin tebliğinden itibaren bir yıldır (İİK m. 150/e). Süresi içinde satış talep edilmez veya talep geri alınıp da aynı süre içinde yenilenmezse, genel haciz yolundan farklı olarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip düşecektir (İİK m. 150/e, f. 2).

6) (C) Bankası'nın başlatmış olduğu, ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takip kesinleşmiştir. Bu arada (D) adında üçüncü bir kişi de, (B)'ye karşı genel haciz yoluyla takip başlatmış ve ipotekli arsayı haczettirmiştir. İpotekli arsa satılmış, ancak satış bedeli (C) Bankası'nın ve (D)'nin alacaklarının ödenmesine yetmediği için sıra cetveli düzenlenmiştir. (D), (C) Bankası'nın alacağının muvazaalı olduğundan bahisle sıra cetvelinin düzeltilmesini istemektedir. Bunun için (D)'nin hangi yola, hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili mercide başvurması gerekir? Bu yola başvurulmamasının ve başvurulması halinde bu yolun (D) lehine sonuçlanmasının sonuçları nelerdir? Açıklayınız. (10 puan)

(D)'nin sıra cetvelinin düzeltilmesi talebi bakımından iki imkan söz konusudur. Sıra cetveline karşı takip alacaklısı (D) sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında takip hukuku kurallarına uyulmadığından bahisle yahut alacağının esas ve miktarına ilişkin olmayıp yalnız sırasına itiraz etmek için sıra cetveline karşı şikayet yoluna başvurabilir (İİK m. 142, f. 3). Somut olayda ise (D) sıra cetvelindeki diğer alacaklıların sırasına veya onların alacaklarının miktarına itiraz ederek sıra cetvelinin düzeltilmesini istemektedir. Bu durumda başvuracağı yol, sıra cetveline karşı itiraz davası açmasıdır. Sıra cetveline karşı itiraz davası, sıra cetvelinin (D)'ye tebliğinden itibaren yedi gün içinde, takibin yapıldığı yerdeki genel hükümlere göre görevli (HMK m. 1-4) mahkemede açılacaktır (İİK m. 142, f. 1).

(D) bu süre içinde sıra cetveline karşı itiraz davası açmazsa sıra cetveli kesinleşecek ve rehinli ve hacizli malın satılması sonucunda elde edilen para, sıra cetveline göre önce rehinli alacaklı (C) Bankası'na ve bundan sonra, geriye bir şey kalırsa malı haczettiren alacaklı (D)'ye ödenecektir. (D)'nin sıra cetveline itiraz davası açması ve bu dava sonunda lehine hüküm verilmesi ihtimalinde ise, bu davanın sonucundan ancak (D) yararlanacaktır. Buna göre, (C) Bankası'na (sıra cetveline itiraz davasında davalıya) düşen paydan, öncelikle (D)'ye (sıra cetveline itiraz davasında davacıya) ödeme yapılacak; geriye bir şey kalırsa bu para (C) Bankası'na ödenecektir. Diğer alacaklılar (D)'nin açmış olduğu sıra cetveline itiraz davasının sonucundan faydalanamayacaktır.

<u>Metin Sorusu:</u>

İhalenin feshi sebepleri nelerdir? Her birine birer örnek vererek, sayınız. İhalenin feshi yoluna hangi süre veya süreler içinde, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde başvurulabilir? Bu sürenin veya sürelerin istisnalarını da göz önüne alarak belirtiniz. (20 puan)

İhalenin feshi sebepleri şunlardır (İİK m. 134):

- İhaleye hazırlık aşamasında yapılan usulsüzlükler. Örneğin: Taşınmazlarda satış ilanının satıştan en geç bir ay önce yapılması (İİK m. 126, f. 1); artırma ilanının bir örneğinin borçluya, alacaklıya ve tapu sicilindeki ilgililere tebliğ edilmesi (İİK m. 127) gerekir; bunlara uyulmaması, ihalenin feshi sebebidir.

- İhalenin yapılması aşamasındaki usulsüzlükler. Örneğin: İhale bedeli ihaleye çıkan malın muhammen bedelinin yüzde ellisi ile satış ve paylaştırma masraflarını aşmalıdır (İİK m. 115, f. 1; m. 129, f. 1). Bu bedel sağlanmadan malın ihale edilmesi, ihalenin feshi sebebidir.

- Alıcının malın esaslı niteliklerinde yanılması. Örneğin: İhaleye çıkan taşınmazın satış şartnamesinde üç odalı olarak belirtilmiş olmasına rağmen, iki odalı olduğunun anlaşılması halinde malın esaslı niteliklerinde yanılma söz konusudur ve bu, ihalenin feshi sebebidir.

- Hukuka ve ahlaka aykırı olarak ihaleye fesat karıştırılması (TBK m. 281). Örneğin: İhaleye girmek isteyen kişilerin, ihaleye katılmalarının veya ihalede pey sürmelerinin engellenmiş olması, ihaleye konu taşınmaz hakkında belediyece kamulaştırılacağı yönünde söylenti yayılması hallerinde ihaleye fesat karıştırılmış olur ve bu haller, ihalenin feshi sebebi teşkil eder.

İhalenin feshini talep etme süresi kural olarak ihalenin yapıldığı tarihten itibaren başlar ve yedi gündür. İhalenin feshi, şikayet yoluyla, takibin yapıldığı yer icra mahkemesinden istenir. İhalenin yapıldığı ana kadar meydana gelen usulsüzlüklerin en geç ihale anında öğrenildiği kabul edilir (İİK m. 134, f. 2).

Ancak, bazı hallerde ihalenin feshini isteme süresi, ihalenin feshi sebebinin öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Bu haller, malın esaslı niteliklerinde yanılma ve ihaleye fesat karıştırıldığının sonradan öğrenilmesi halleri ile satış ilanının tebliğ edilmesi gereken kişilere satış ilanının tebliğ edilmemiş olması halidir. Bu durumda ihalenin feshini talep etme süresi, ihalenin feshi sebebinin öğrenildiği tarihten itibaren işlemeye başlar ve yine yedi gündür. Fakat bu istisnai hallerde dahi, ihalenin feshi en geç ihalenin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde istenmelidir. (İİK m. 134, f. 7).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2018-2019 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku II - Bütünleme Sınavı **17/06/2019**

Cevap Anahtarı

<u>Sınav Talimatı</u> : Sınav süresi 1 saat 45 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kağıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha verilecektir; bunların dışında başka cevap kağıdı alınamaz. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına ve cevapların mutlaka gerekçe içermesine dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>Olay:</u> Fidancılık alanında faaliyet gösteren tacir (M)'nin işleri kötüye gitmeye başlamış; (M), son olarak gübre üretimi yapan (A)'dan, bedeli 01.01.2018 tarihinde ödenmek üzere, 50.000 TL tutarında gübre satın almıştır.

1. a. (A), borcun vadesinin gelmesinden sonraki dönem için, (M)'nin mal, alacak ve hakları hakkındaki ihtiyati haciz talebini, hangi şartlar yerine geldiği takdirde ve hangi görevli ve yetkili mahkemede ileri sürebilir? Açıklayınız. (10 puan)

Rehinle temin edilmemiş ve vadesi gelmiş bir para borcunun alacaklısı, borçlunun yedinde veya üçüncü şahısta olan taşınır ve taşınmaz mallarını, alacaklarını ve diğer haklarını ihtiyaten haczettirebilir (İİK m.257, f. 1). Somut olayda (A), rehinle temin edilmemiş ve vadesi 01.01.2018 tarihinde gelmiş olan bir para borcunun (50.000 TL) alacaklısı olduğundan, ihtiyati haciz talep edebilir.

İhtiyati haciz kararı, genel görevli mahkemelerden istenir. Yetkili mahkeme, İİK m. 50'ye göre belirlenir (İİK m.258, f. 1). İİK m.50, HMK hükümlerine atıf yapmaktadır. Buna göre ihtiyati haciz talebi;;

- dava açılmadan önce; görevli ve İİK m. 50'ye göre yetkili mahkemeye; yani, genel yetkili mahkeme olan (M)'nin yerleşim yeri mahkemesi (HMK m. 6) veya para borcunun ifa yeri (HMK m. 10) özel olarak kararlaştırılmadığından TBK m. 89'a göre alacaklı (A)'nın ödeme zamanındaki yerleşim yeri mahkemesi veya sözleşmenin yapıldığı yer mahkemesi (İİK m.50, f. 1); geçerli bir yetki sözleşmesi yapılmış olması hâlinde ise yalnızca yetki sözleşmesiyle belirlenen mahkeme (HMK m. 17, f. 1),

- dava açıldıktan sonra ise yalnızca davaya bakan (görevli ve yetkili) mahkeme

nezdinde ileri sürülebilir (HMK m. 390, f. 1).

b. (A)'nın, ihtiyati haczi talep ettiğini ve mahkemenin de bu talebi kabul ettiğini varsayalım. Bu ihtimalde, (A)'nın, ihtiyati haciz kararının kalkmaması için, hangi süreler içinde, ne yapmasını önerirsiniz? Açıklayınız. (10 puan)

Kendisine henüz haciz isteme yetkisinin gelmediği bir dönemde ihtiyati haciz kararı alarak borçlunun mallarını haczettiren alacaklı, bu geçici durumu koruyabilmek için bazı işlemlerde bulunmalıdır; aksi takdirde ihtiyati haciz kendiliğinden kalkacaktır. Buna göre;

(A), öncelikle ihtiyatî haciz kararının verildiği tarihten itibaren on gün içinde kararı veren mahkemenin yargı çerçevesindeki icra dairesinden ihtiyati haczin uygulanmasını istemelidir. Aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkar. (İİK m. 261, f. 1).

Somut olayda, takipten ve davadan önce ihtiyati haciz talep edilmesi söz konusudur. İcra veya iflas takibine başlanmadan veyahut dava açılmadan önce ihtiyati haciz uygulanmış ise, alacaklı, haczin uygulanmasından, haciz gıyabında yapılmışsa haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde icra veya iflas talebinde bulunmaya veya dava açmaya mecburdur (İİK m.264, f. 1). Alacaklının bu süre içinde genel haciz yoluyla takip talebinde bulunması üzerine icra takibine başlandıktan sonra, borçlu ödeme emrine itiraz ederse, alacaklı bu defa ödeme emrine itirazın kendisine tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde itirazın kaldırılması (İİK m. 68 vd.) veya itirazın iptali (İİK m. 67) yoluna başvurmalıdır (İİK m. 264, f. 2). (A), iflas takibi talebinde bulunmuşsa, borçlu iflas ödeme emrine itiraz etmişse iflas ödeme emrine itirazın kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde (İİK m. 267, f. 2), borçlu iflas ödeme emrine itiraz etmemişse de, bu durumun kendisine

tebliğinden itibaren yedi gün içinde, borçlunun iflasına karar verilebilmesi için, iflas davası açmalıdır (İİK m.267, f.3). Alacaklı (A) bu süreleri geçirirse ihtiyati haciz hükümsüz kalır (İİK m. 264, f. 4; İİK m. 267, f. 4).

2. (A), 01.01.2019 tarihinde geçerli olarak iflas takibi başlatmış ve bu kapsamda 29.05.2019 tarihinde (M)'nin iflasına karar verilmiştir. Buna göre:

a. (M)'nin bu iflas kararına karşı kanun yoluna başvurduğunu düşünelim. Bu başvurunun iflas süreci üzerinde etkisi var mıdır? Varsa, neden? Yoksa, neden? Açıklayınız. (8 puan)

İflas kararına karşı kanun yoluna (istinaf ve temyiz) başvurulması iflasın ilanına ve iflas masasının teşkiline engel olmaz. Ancak, iflas kararına karşı kanun yoluna başvurulması hâlinde, iflas kararı kesinleşmedikçe ikinci alacaklılar toplantısı yapılamaz (İİK m. 164, f. 3). Şu hâlde, (M)'nin iflas kararına karşı kanun yoluna başvurması yalnızca ikinci alacaklılar toplantısının yapılmasına engel olacaktır.

b. Önceki sorudan bağımsız olarak, kısa bir süre önce işten çıkardığı (eski) işçisi (İ)'nin (M) aleyhine yapmış olduğu haciz yoluyla takipte (M)'ye ait bazı mallar haczedilmiş; (İ), 01.02.2019 tarihinde haczedilen malların satışını talep etmiştir. (İ)'nin başlatmış olduğu takibin iflas kararından sonraki akıbeti ne olacaktır? Çeşitli ihtimallere göre açıklayınız. (10 Puan)

İflasa karar verilmesiyle müflis aleyhine daha önce başlatılmış olan haciz yoluyla takipler durur (İİK m. 193, f. 1); iflas kararının kesinleşmesiyle bu takipler düşer (İİK m. 193, f. 2). İhtiyaten haczedilen mallar ile iflasın açıldığı anda paraya çevrilmemiş olan mallar ise masaya girer (İİK m. 186, f. 1) ve alacaklıların ödenmesine tahsis olunur (İİK m. 184, f. 1) Ancak, hacizli mallar iflasa karar verilmesinden önce satılmışsa takip yapan alacaklının alacağı kendisine ödenir; geriye bir şey kalırsa bu miktar iflas masasına dahil olur (İİK m. 186, f. 2). Buna göre:

(İ), (M)'nin iflasına karar verilmesinden önce hacizli malların satışını talep etmiştir. İflas kararı verilince kural olarak (İ)'nin başlattığı takip duracak ve haczedilen mallar iflas masasına dahil olacaktır. Ancak (M)'nin iflasına karar verilene kadar bu mallar satılmışsa artık bu malların paraya çevrilmesinden elde edilen para takip yapan alacaklıya ödenecek, bu ihtimalde (İ)'nin başlatmış olduğu takipte konan hacizli mallar değil, yalnızca (İ)'nin alacağının ödenmesinden sonra geriye bir şey artarsa bu (geriye kalan) miktar iflas masasına dahil olacaktır. (M)'nin iflasına karar verilmeden önce mallar satılmamışsa, bu mallar iflas masasına girecek, iflas kararının kesinleşmesiyle (İ)'nin başlatmış olduğu takip düşecektir.

Şu hâlde (İ), başlatmış olduğu genel haciz yoluyla takibin durması ve düşmesi, hacizli malların masaya dahil olması bakımından diğer alacaklılar ile aynı konumdadır. Ancak işçi alacağı için takip yaptığı anlaşılan (İ), iflas idaresi tarafından alacakların bildirilmesi ve tahkiki sonrasında düzenlenecek sıra cetvelinde (İİK m. 232) birinci sırada yer alacağından (imtiyazlı alacaklı olduğundan), iflas masasındaki malların (bu arada, kendisinin daha önce haciz koydurmuş olduğu malların) paraya çevrilmesi sonucunda elde edilecek paranın, iflas alacaklılarının alacaklarını ödemeye yetmemesi hâlinde, alacağını tam olarak alma ihtimali en yüksek olan alacaklılardan olacaktır. Bunun için (İ)'nin işçi alacağının iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmiş olması gerekmektedir (İİK m.206, f. 5, b. 1/A). Nitekim somut olayda da (İ) kısa bir süre önce (bir yıldan daha az bir süre olduğu anlaşılmaktadır) işten çıkarılmıştır. Buna göre (İ) hazırlanacak sıra cetvelinde imtiyazlı olarak alacağını alabilecek, diğer alacaklılar ise alacaklarını ancak birinci sıradaki alacaklılar, bu arada (İ), alacağını tam olarak aldıktan sonra alabileceklerdir (İİK m. 207).

c. (M), arsasına moloz döken inşaat firması sahibi (B) aleyhine 01.01.2018 tarihinde, uğradığı maddi zarar sebebiyle tazminat davası açmıştır. İflas kararından sonra bu davanın akıbeti ne olacaktır? Açıklayınız. (10 Puan)

Acele hâller müstesna olmak üzere, iflasın açılmasıyla müflisin davalı veya davacı olduğu hukuk davaları ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar durur (İİK m. 194, f. 1).

Somut olayda, iflasın açılmasından önceki bir devrede müflis tarafından açılmış (müflisin davacı olduğu) bir dava vardır. Davanın sebebi, inşaat firması sahibi (B)'nin (M)'nin arsasına dökmüş olduğu molozlardır; yani haksız fiildir. Ancak burada İİK m. 194'te sayılan istisnai hâllerden hiçbiri, özellikle şeref ve haysiyete tecavüzden yahut vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davası söz konusu olmadığı için, bu dava ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar duracaktır.

İkinci alacaklılar toplanmasında bu davaya devam edilip edilmeyeceği yönünde karar verilecektir. İkinci alacaklılar toplanmasında bu davaya devam edilmesi yönünde karar alınırsa iflas idaresi; davaya devam edilmemesi yönünde karar alınır, fakat alacaklılardan biri veya bazıları davaya devam etmek isterse kendilerine dava takip yetkisi verilecek olan alacaklı veya alacaklılar davayı devam ettirecektir (İİK m. 245).

d. (M)'nin fidan sattığı (C) borcunu ödememiştir. İflas kararından sonra (M)'nin (C)'ye karşı dava açabilmesi ve takip yapabilmesi mümkün müdür? Nasıl? Açıklayınız. (7,5 puan)

İflas masasına giren mal, alacak ve haklar, iflas idaresi tarafından idare olunur. Masanın kanuni temsilcisi iflas idaresidir. İflas idaresi masanın menfaatlerini gözetmek ve tasfiyeyi yapmakla yükümlüdür. (İİK m. 226, f. 1).

İflasın açılmasından sonra müflisin masaya giren mal, alacak ve haklar üzerindeki tasarruf yetkisi (ve böylece dava takip yetkisi; HMK m. 53) kısıtlanır (İİK m. 191, f. 1).

İflas idaresi müflisin muaccel alacaklarını tahsil ve gereğinde takip ve dava eder (İİK m. 229, f. 1). Dolayısıyla, müflisin borçlusu aleyhinde dava açılması veya takip yapılması mümkündür; ancak bu yetki müfliste değil, iflas idaresindedir. İkinci alacaklılar toplanmasında bu davanın açılıp açılmayacağına karar verilecektir. İkinci alacaklılar toplanmasında verilen karara göre iflas idaresi bu davayı açıp takip edebileceği gibi, bu davanın açılması gerekli görülmezse alacaklılardan biri veya bazılarına takip yetkisi devrolunabilecek ve bu alacaklı veya alacaklılar bu davayı açabilecektir (İİK m. 245). Alacaklılardan hiçbirinin davayı takip etmek istememesi hâlinde ise bir görüş, çekişmeli alacağın iflas idaresi tarafından satışa çıkarılabileceğini[33], bu da mümkün olmazsa ve müflisin istemesi hâlinde iflas idaresinin çekişmeli hakkı serbest bırakma yoluyla müflisin tasarrufa ehliyetsizliğini giderebileceğini ve böylece müflisin yeniden çekişmeli hak üzerinde tasarruf yetkisine, yani dava takip yetkisine sahip olacağını[34], diğer bir görüş ise hiçbir alacaklı çekişmeli alacağı takip etmek istemezse müflisin dava takip yetkisinin yeniden doğacağını ve davayı kendi adına devam ettirebileceğini[35] ifade etmektedir.

---

[33] Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku El Kitabı,** 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 1317.

[34] Ahmet Başözen, "Müflisin Tasarrufa Ehliyetsizliği" (doktora tezi) Ankara Üniversitesi SBE, Ankara, 2004, s. 188; Kuru, s. 1358.

[35] Kuru, s. 1230, dn. 30'da anılan İsviçre Federal Mahkemesinin 68 III 162-165 sayılı kararı.

Şu hâlde (M)'nin iflas kararından sonra (C)'ye karşı dava açabilmesi ve takip yapabilmesi için öncelikle, iflas idaresinin ve alacaklılardan hiçbirinin bu davayı takip etmek istememesi gerekir. Bundan sonra ise, bir görüşe göre (M)'nin dava açıp takip yapabilmesi için iflas idaresinin çekişmeli hakkı dava ve takip etme yetkisini (M)'ye vermesi gerekirken, diğer görüşe göre iflas idaresinin ve alacaklılardan hiçbirinin bu davayı açıp takip etmek istememesi hâlinde müflisin dava takip yetkisi (kendiliğinden) yeniden doğacaktır.

3. (M), (D)'ye olan yüklü miktardaki ve 10.02.2019 vade tarihli borcunu, 01.04.2019 tarihinde ödemiştir. Bu işleme karşı başvurulabilecek bir yol var mıdır? Bu yola kim, kime karşı, hangi şartlarla, hangi süre içinde ve hangi merci nezdinde başvurabilir? (M)'nin söz konusu borcu 01.05.2018 tarihinde ödemiş olması ihtimalinde cevabınız değişir miydi? Açıklayınız. (12 Puan)

(M)'nin iflasın açılmasından (iflas kararından; İİK m. 165) önceki tasarrufları, tasarruf yetkisi kısıtlanmamış olduğundan geçerli ise de, bu tasarrufların belli şartlarla iptal edilmesi söz konusu olabilir. Bunun için tasarrufun iptali davası yoluna başvurulmalıdır (İİK m. 277 vd.). Tasarrufun iptali davası açılabilecek hâller İİK m. 278-280'de gösterilmiştir. Buna göre, ivazsız tasarruflar, aciz hâlinde yapılan tasarruflar ve alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar, belli şartlarla iptal edilebilir.

Somut olayda (M), vadesi gelmiş yüklü miktardaki borcunu, iflasına karar verilmeden önceki bir dönemde ödemiştir (tasarruf işlemi). Bu ödeme ivazsız tasarruflar veya bağışlama gibi olduğu kabul edilen işlemler (İİK m. 278) kapsamında olmadığı gibi, acizden dolayı butlan hâlleri, özellikle de vadesi gelmemiş borç için yapılan ödemeler (İİK m. 279, b. 3) kapsamında da değildir. Öte yandan, (M) söz konusu yüklü miktardaki borcunu, sorudaki diğer ihtimal olan 01.05.2018 tarihinde, yani vade tarihinden önce ödemiş olsaydı, bu tasarruf acizden dolayı butlan hâllerinden biri olan "vadesi gelmemiş borç için yapılan ödemeler" anlamına gelecek idiyse de, bu ihtimalde dahi, bu tasarruf iflas kararının verilmesinden önceki bir sene içinde yapılmış olmadığından (İİK m. 279, ilk cümle) bu tasarrufun da acizden dolayı butlan kapsamında iptali istenemeyecekti.

Şu hâlde her iki ihtimalde de bu ödemenin ancak alacaklılara zarar verme kastından (İİK m. 280) dolayı iptal sebebi olabilmesi düşünülebilir ve yalnız bu iptal sebebinin şartlarının somut olayda sağlanıp sağlanmadığının araştırması yapılmalıdır. Zira malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu malî durumun (malvarlığının borçlarına yetmemesinin) ve (alacaklılara) zarar verme kastının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren "açık emarelerin bulunduğu hâllerde" iptal edilebilir. Şu kadar ki, işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren beş yıl içinde borçlu aleyhine haciz veya iflâs yoluyla takipte bulunulmuş olmalıdır (İİK m. 280, f. 1). Dava, işlemin yapılmasından itibaren beş yıl içinde açılmalıdır (İİK m. 284). Somut olayda işlemin yapılmasından itibaren beş yıl içinde iflas takibi yapılmış olup, hak düşürücü süre olan beş yıl da geçirilmemiştir.

Öyleyse, ilk olarak borçlunun "malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlu", yani "borca batık" bir borçlu olması ve bunun ispat edilmesi gerekir[36]. Buradaki borca batıklık, borçlu hakkında aciz belgesi alınmış olmasından, aciz hâlinden veya ödemelerin tatilinden farklıdır[37]. Borca batıklık, tüzel kişiler

[36] Hakan Pekcanıtez/Oğuz Atalay/Meral Sungurtekin-Özkan/Muhammet Özekes, **İcra-İflas Hukuku Ders Kitabı,** 5. Bası, Vedat, İstanbul, 2018, s. 530.

[37] Levent Börü, "*İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kastından Dolayı İptal Davası*", **AÜHFD,** Cilt: 58, Sayı: 3, (s. 481-537) s. 505.

için şirket bilançosundan tespit edilebilir; gerçek kişiler için ise, borca batıklığın tespiti kolay olmamaktadır[38]. Bununla birlikte, tasarrufun iptali davasında borca batıklığın en önemli ispat aracı borç ödemeden aciz vesikasıdır[39]. Nitekim alacaklının iptal davası açabilmek için borç ödemeden aciz vesikasına sahip olmasının şart kılınması da aslında makul bir gerekçeye dayanmaktadır. Alacaklı iptal davası açarak borçlunun üçüncü kişilerle yaptığı tasarrufların iptal edilmesini isteme hakkına sahip bulunduğunu, alacağını borçlunun malvarlığından tamamen veya kısmen alamadığını ortaya koymak suretiyle ispat edecektir ki, bunu ortaya koyan araç da (geçici veya kesin) borç ödemeden aciz vesikasıdır[40].

(M)'nin tasarruf işlemini yaptığı sırada borca batık olduğunun ispat edilmesinden sonra, borçlunun bu işlemi "alacaklılara zarar verme kastıyla" yapmış olduğunun kanıtlanması gerekecektir. Bunun da ispatı zor olup, bu hususta kanunda davacı lehine bazı karineler öngörülmüştür (İİK m. 280, f. 2-3). İşte İİK m. 280, f. 2'ye göre borçlunun belli yakınlarıyla işlem yapması hâlinde onların borçlunun mali durumunun kötü olduğunu (borca batıklık hâlini) ve işlemi alacaklıları zarara uğratma kastıyla yaptığını bildiği farz olunur, ama üçüncü kişi bunun aksini ispat edebilir. Eğer (D) burada sayılan kişilerden ise (yani borçlunun karı veya kocası, usul veya füruu ile üçüncü dereceye kadar -bu derece dahil- kan ve sıhri hısımları, evlat edineni veya evlatlığı ise) ve borçlunun mali durumunun kötü (borca batık) olduğunu ve alacaklıları zarara uğratma kastını bilmediğini de ispat edemezse, bu karineden yararlanılabilir. Somut olayda ise bu yönde bir bilgi verilmediğinden, (D)'nin iyi niyetli olmadığının ispatında bu karineye dayanılamayacaktır. Bu sebeple ispat faaliyeti de, biraz önce ifade edildiği üzere zor olacaktır. Bununla birlikte, özellikle alacaklılara zarar verme kastından dolayı iptal davalarında da geçerli olan kurala göre, hâkim bu davaları hâl ve şartları göz önünde tutarak serbestçe takdir ve halleder (İİK m. 281, f. 1; HMK m. 198). Yani, hâkim HMK'nın deliller için koyduğu sınırlamalarla bağlı olmaksızın her türlü delile, özellikle tanık deliline dayanarak hüküm verebilir[41]. Buna göre, burada hem mali durumunun, yani borca batıklığın hem de zarar verme kastının ispatında yaklaşık ispat ölçüsü geçerlidir; tam ispat aranmaz. Zarar verme kastının bulunması, deruni bir olay olduğundan, bu kastın dışa vurumunu ifade eden olaylar göz önüne alınarak, makul bir kişinin, dava

[38] Börü, s. 506.

[39] Karş. *"**Terekenin borca batık olup olmadığının** araştırılması gerekmekte olup, **icra takibi sonunda aciz vesikası düzenlenmesi halinde terekenin borca batık olduğu kabul edilir.** Aksi halde terekenin murisin ölüm tarihinde borca batık olup olmadığı, murisin malvarlığı bulunup bulunmadığının usulüne uygun olarak, bankalar, trafik tescil müdürlüğü, vergi daireleri, belediyeler, tapu müdürlüğü v.b. Kurum ve kuruluşlardan sorulması, murisin alacak ve borçları zabıta marifetiyle de araştırılarak aktif malvarlığı ile takibe konu borç miktarı gözönünde tutularak aktif ve pasifinin tereddüde neden olmayacak şekilde belirlenmesi, mirasçının mirası kabul anlamına gelen davranışlarda bulunup bulunmadığının araştırılması gerekir." (*Yargıtay 14. Hukuk Dairesinin 8.1.2019 tarih ve E. 2016/4165 K. 2019/81 sayılı kararı), Aynı Dairenin: 20.12.2018 tarih ve E. 2016/4172 K. 2018/9325 sayılı ve 25.6.2018 tarih ve E. 2018/178 K. 2018/4806 sayılı kararlarına da bkz.

[40] Selçuk Öztek, **İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK m. 143, m. 251),** Alfa, İstanbul, 1994, s. 68.

[41] Kuru, s. 1430.

konusu tasarrufun alacaklıları zarara uğratacağını anlayabileceği durumlarda kastın mevcudiyetine hükmedilir[42]. Bu ispat edilemediği takdirde ise tasarrufun iptali davasının reddi gerekecektir.

Tasarrufun iptali davasında görevli ve yetkili mahkeme bakımından kural olarak özel bir düzenleme söz konusu değildir (İİK m. 281). Buna göre bu dava genel görevli mahkeme olan asliye hukuk mahkemesinde (HMK m. 2) açılacaktır. İptal davası, istihkak davasına karşı, karşı dava olarak açılması hâlinde icra mahkemesinde görülür; bu durumda alacaklının aciz belgesi ibrazı da mecbur değildir (İİK m. 97, f. 17). Bu istisna haricinde, iptal davası ticari dava olmadığından ticaret mahkemesi; bundan başka tüketici mahkemesi, aile mahkemesi, iş mahkemesi, fikri ve sınai haklar mahkemesi… iptal davası için görevli değildir; görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir[43]. Bunun gibi, iptal davası yetki bakımından da genel yetkili (HMK m. 6-7) mahkeme olan davalının veya davalıların yerleşim yeri mahkemelerinde açılacaktır. Borçlu ve üçüncü kişinin yerleşim yerleri farklı ise, birinin yerleşim yeri mahkemesinde dava açılabilir (HMK m. 7). İptal davası ayni bir dava olmadığından, iptale tabi tasarrufun konusu taşınmaz olsa bile HMK m.12 hükmü burada uygulanmaz; yani taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi kesin yetkili değildir[44]. Bu davayı, haciz yoluyla takipte kesin veya geçici aciz belgesi sahibi alacaklı veya alacaklılar, şekli bakımdan zorunlu takip arkadaşı olan borçlu ve ilgili üçüncü kişiye karşı; iflas takibinde ise iflas idaresi veya iflas idaresinin takip yetkisini devrettiği alacaklı veya alacaklılar (İİK m. 245, m. 255, f. 3), borçlu iflas ettiğinden yalnızca ilgili üçüncü kişiye karşı açacaktır (İİK m. 277, m. 282).

Buna göre (M)'nin iflasına karar verilmesinden sonra iptal davasını iflas idaresi (İİK m. 277, f. 1, b. 2) veya iflas idaresinin kendilerine yetki vermesi hâlinde bu davayı takip etmek isteyen alacaklı veya alacaklılar (İİK m. 245) yalnız (D)'ye karşı açacaktır. (M)'nin iflasına karar verilmesinden önceki dönemde ise – zira borcun ödendiği tarihin 01.05.2018 olması ihtimalinde, (M) aleyhine diğer alacaklıların haciz yoluyla takip yapmış olması da akla gelebilecektir- bu davayı elinde borç ödemeden (geçici veya kesin) aciz belgesi bulunan alacaklı veya alacaklılar (İİK m. 277, f. 1, b. 1), (M)'ye ve işlemin yapıldığı (D)'ye karşı açacaktır (İİK m. 282).

Metin Soruları:

1) Konkordatonun tasdiki şartları nelerdir? Açıklama yapmadan sayınız. (10 puan)

Konkordatonun tasdiki şartları şunlardır (İİK m. 305, f. 1):

- Adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağının anlaşılması.

- Teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması.

[42] Pekcanıtez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özekes, s. 530; Börü, s. 522.

[43] Kuru, s. 1427.

[44] Kuru, s. 1426.

- Konkordato projesinin 302 nci maddede öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması; yani konkordato projesinin ya alacaklıların ve alacakların yarısını ya da alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan çoğunluk tarafından imza edilmiş olması.

- 206 ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata bağlanmış olması.

- Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcın, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.

2) Borçlu, geçici mühlet ve kesin mühlet içinde hangi işlemleri yapamaz? Yaptırımı da belirterek anlatınız. (12,5 puan)

Geçici mühlet, kesin mühletin sonuçlarını doğurur (İİK m. 288, f. 1). O hâlde, sorunun cevabı bakımından geçici mühlet ve kesin mühlet arasında fark bulunmamaktadır.

Konkordato mühleti verilmesi, borçlunun tasarruf yetkisinin tamamen kısıtlanması sonucunu doğurmaz. Buna göre, borçlu kural olarak tasarruf yetkisine sahiptir ve işinin başındadır, komiserin nezaretinde faaliyetlerine devam eder (İİK m. 297, f. 1). Ancak borçlu bazı işlemleri tek başına yapamaz.

Bu noktada, borçlunun tasarruf yetkisine getirilen kısıtlamalar öğretide üç başlık altında incelenmektedir. Buna göre, ilk kısıtlama mahkeme kararından doğmaktadır[45]: Borçlu, mahkemece geçerli olarak ancak komiserin onayı ile yapılmasına karar verilen işlemleri kendi başına yapamaz; mahkemece borçlunun yerine komiserin işletmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verilmişse buna aykırı davranamaz (İİK m. 297, f. 1).

Borçlunun tasarruf yetkisine getirilen ikinci kısıtlama, doğrudan doğruya kanundan doğmaktadır. Buna göre, borçlu bazı işlemleri, kanun gereği, ancak mahkeme onayı ile yapabilir[46]: Borçlu mahkemenin izni dışında rehin tesis edemez, kefil olamaz, taşınmaz ve işletmenin devamlı tesisatını kısmen dahi olsa devredemez, takyit edemez, ivazsız tasarruflarda bulunamaz. Borçlu bu tasarrufları mahkeme onayı olmadan yaparsa hükümsüzdür (İİK m. 297, f. 2)

Borçlunun tasarruf yetkisine getirilen üçüncü tür kısıtlama ise, komiserin borçlunun faaliyetlerine "nezaret" (İİK m. 297, f. 1, c. 1) etmesinden ileri gelmektedir. Buna göre, borçlu komiserin talimatlarına, ihtarlarına (İİK m. 297, f. 3) uymalıdır[47]. Ancak borçlu, komiserin talimatlarının kanuna aykırı olduğunu, bu sebeple komiserin talimatlarına uyması gerekmediğini düşünüyorsa, örneğin

[45] Bilgehan Yeşilova, **Öztek – Konkordato Şerhi,** 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2019, m. 297, N. 4.

[46] Yeşilova, **Öztek – Konkordato Şerhi,** m. 297, N. 5.

[47] Yeşilova, **Öztek – Konkordato Şerhi,** m. 297, N. 6.

mahkemece ancak komiserin izni ile geçerli olan işlemler (İİK m. 297, f. 1) dışında dahi komiser borçlunun her işleminde önce kendisinden izin alması gerektiğini bildirirse, komiserin talimatına karşı şikayet yoluna başvurabilecek ve asliye ticaret mahkemesi bu konuyu kesin olarak çözüme bağlayacaktır (İİK m. 290, f. 4)[48].

Borçlu bu hükümlere ve komiserine ihtarlarına aykırı davranırsa mahkeme borçlunun tasarruf yetkisini kaldırabilir veya 292 nci mahkeme hükmünce konkordato talebinin reddine ve borçlu iflasa tabi şahıslardan ise resen iflasına karar verir (İİK m. 297, f. 3).

3) Önce rehne müracaat kuralı nedir? İstisnalarını da belirterek açıklayınız. (10 puan)

Rehinle temin edilmiş bir alacağın borçlusu iflasa tabi şahıslardan olsa bile alacaklı yalnız rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir. Ancak rehinin tutarı borcu ödemeğe yetmezse alacaklı kalan alacağını iflas veya haciz yoluyla takip edebilir (İİK m. 45, f. 1). Bu kurala, önce rehne müracaat kuralı denmektedir.

Bu kuralın bazı istisnaları vardır. Şöyle ki:

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 57 maddesinin birinci fıkrasında (6362 s.K., m. 139, 2. cümle; 2499 sayılı –mülga- Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesi) tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan rehinle temin edilmiş alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının rehinle temin edilmiş alacaklarının takibinde, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabilir veya haciz yoluna başvurulabilir (İİK m. 45, f. 2).

Poliçe (TTK m. 671 vd.) ve emre muharrer senetlerle (TTK m. 776 vd.) çekler (TTK m. 780 vd.) hakkındaki 167 nci madde hükmü saklıdır (İİK m. 45, f. 3). Yani, alacağı çek, poliçe veya emre muharrer senede (bonoya) dayalı olan alacaklı, alacak rehinle temin edilmiş olsa bile kambiyo senetlerine mahsus[49] haciz veya kambiyo senetlerine mahsus[50] iflas yoluyla takip yapabilir (İİK m. 167, f. 1).

---

[48] Hakan Pekcanıtez/Güray Erdönmez, **7101 sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato,** Vedat, İstanbul, 2018, s. 88; Yeşilova, **Öztek – Konkordato Şerhi,** m. 297, N. 32.

[49] Kanunda bu konuda bir açıklık bulunmamaktadır. Ancak İİK m. 167'deki istisnanın yalnız kambiyo senetlerine mahsus takip yolları için kabul edildiği, diğer bir deyişle alacağı rehinle temin edilmemiş alacaklının kambiyo senetlerine mahsus takip yollarına başvurmak konusunda bir tercih hakkı olsa da, alacağı rehinle temin edilmiş alacaklının, önce rehne başvurma zorunluluğunun istisnası olarak yalnızca kambiyo senetlerine mahsus takip yollarına başvurabileceği, bu noktada artık tercih hakkı bulunmadığı yönünde: *"Üye Yaşar Koru ve Üye İbrahim Yanıklar'ın Karşı Oy Yazısı: Sözü edilen bu ayrıcalık sadece, kambiyo senetlerine dayalı alacak için, yasada açıkça belirtildiği üzere, genel haciz yolu ile takibin özel şekli olan kambiyo senetlerine mahsus hususi yolla yapılan takip için geçerlidir. Bu ayrıcalığı; Dairemizin yerleşik uygulamaları ile emredici nitelikte olduğu kabul edilen İİK.nun 45. madde ve bu maddenin atıf yaptığı aynı yasanın **167. maddesinin öngördüğü özel takip şekli dışına taşırarak, genel haciz yolu ile takibe de olanak sağlamak mümkün değildir."***. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 15.10.1998 tarih ve E. 1998/10036 K. 1998/10873 sayılı kararı.

[50] Bkz. yukarıda dn. 17.

İpotekle temin edilmiş faiz ve senelik taksit alacaklarında, rehnin paraya çevrilmesi veya haciz yahut, borçlu iflasa tabi şahıslardan ise iflas yollarına müracaat olunabilir (İİK m. 45, f. 4).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2018-2019 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku II - Final Sınavı **29/05/2019**

Cevap Anahtarı

<u>Sınav Talimatı</u> : Sınav süresi 2 saattir. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kağıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha verilecektir; bunların dışında başka cevap kağıdı alınamaz. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına ve cevapların mutlaka gerekçe içermesine dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>Olay:</u>

Tacir (M), bir zeytinyağı fabrikası işletmektedir. İşleri kötü gitmeye başlayan (M), fabrikadaki makineleri 01.05.2017 tarihinde piyasa değeri olan 250.000 TL üzerinden (B)'ye satmış ve teslim etmiştir. (M)'nin alacaklılarından (A) ise, kendisine olan borcunu ödeyemediği için (M)'ye karşı iflas takibi başlatmak istemektedir.

1) (A), (M)'ye karşı iflas takibini hangi görevli ve yetkili cebri icra organı nezdinde başlatabilir? Açıklayınız. (5 puan)

İflas yoluyla takip talebini almak bakımından görevli cebri icra organı, icra dairesidir. Yetkili icra dairesi ise borçlunun muamele merkezindeki icra dairesidir. Borçlunun muamele merkezindeki icra dairesinin yetkisi kesin olmayıp, HMK m.17 vd. hükümlerine göre geçerli bir yetki sözleşmesi yapılmışsa, yetki sözleşmesinde kararlaştırılan icra dairesi de yetkili olacaktır (İİK m. 154).

2) (A)'nın geçerli olarak iflas takibi başlattığı ve 01.01.2019 tarihinde (M)'nin iflasına karar verildiği varsayımında, iflas masasına giren mal, alacak ve hakların tasfiyesi hangi usulle ve hangi iflas organı tarafından yapılacaktır? Bu usule hangi iflas organı, hangi kıstasa göre, hangi süre içinde karar verecektir? Açıklayınız. (10 puan)

(M)'nin iflasına karar verilmesiyle iflas açılır ve hükümde iflasın açılma anı gösterilir (İİK m. 165); iflas kararı iflas dairesine bildirilir (İİK m. 166, f. 1). İflas kararı (iflasın açılması) kendisine bildirilince iflas dairesi derhal müflisin mallarının defterini tutmaya ve muhafazası için gerekli tedbirleri almaya başlar (İİK m. 208, f. 1).

İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde iflasın tasfiyesinin hangi usulle yapılacağına (veya tasfiyenin tatil edileceğine) karar verip (İİK m. 208, f. 3) bunu ilan etmek zorundadır (İİK m. 217, f. 1; m. 218, f. 2; m. 219, f. 1).

Müflisin mallarının defterini tutan iflas dairesi tasfiye usulünü belirlerken masa mallarının takdir edilen kıymetine göre (İİK m. 214) müflisin mallarının adi tasfiye masraflarını karşılayıp karşılamadığına bakacaktır. Buna göre:

İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılıyorsa iflas dairesince tasfiyenin adi tasfiye usulüyle yapılmasına karar verilir (İİK m. 218, f. 1). Adi tasfiye usulünde kural olarak tasfiyeyi birinci alacaklılar toplanmasında, müflisin alacaklıları arasından aday gösterilen ve icra mahkemesince seçilen (İİK m. 221, m. 223, f. 1) iflas idaresi yapar (İİK m. 223, f. 2). İflas idaresi seçilemezse iflas dairesi ikinci alacaklılar toplanmasına kadar masayı idare eder ve tasfiyeye başlar (İİK m. 222).

İflas masasına giren mal, hak ve alacaklar adi tasfiye masraflarını karşılamıyorsa, iflas dairesince tasfiyenin basit tasfiye şeklinde yapılmasına karar verilir. Bu takdirde iflas dairesi, alacaklıları, yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere tayin edilecek müddet içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeye ilanla davet eder; bu ilanda alacaklıların masrafları peşin vermek suretiyle tasfiyenin adi şekilde yapılmasını isteyebilecekleri de bildirilir. (İİK m. 218, f. 1 ve 2).

İflas masasında hiç mal yoksa veya birtakım mallar bulunmakla birlikte bunlar basit tasfiye masraflarını dahi karşılayamayacak ise tasfiyenin tatiline karar verilir ve tasfiyenin tatil edildiği ilan edilir. Yapılan ilanda, ilandan itibaren otuz gün içinde bir veya birkaç iflas alacaklısı tarafından iflas takibine devam edilmesi talep edilip gerekli masraflar peşin olarak verilmezse iflasın kapanmasına (İİK m. 254) karar verileceği yazılır (İİK m. 217).

3) a) Müflis (M)'nin 01.05.2017 tarihinde yapmış olduğu satış ve teslim işlemleri geçerli midir? Geçerli ise, neden? Geçerli değil ise, neden? Açıklayınız. (7,5 puan)

Borçlunun iflas açıldıktan sonra masaya ait mallar üzerinde her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür (İİK m. 191). Yani, iflas kararı, borçlunun tasarruf yetkisini kısıtlar.

(M)'nin 01.05.2017 tarihinde yapmış olduğu satış ve teslim işlemleri geçerlidir. Çünkü 01.05.2017 tarihi itibariyle (M)'nin iflasına karar verilmemiştir. Öyleyse, (M)'nin bu mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanmamış olduğundan, bu mallar üzerindeki tasarruflarının da, soruda bu tasarrufların geçerliliğini etkileyen başka bir sakatlık olduğu yönünde herhangi bir bilgi verilmediği göz önüne alınacak olursa, geçerli olduğu sonucuna varılmalıdır.

b) (M)'nin bu tasarrufu (Soru: 3-a) aleyhine başvurulabilecek bir yol var mıdır? Yoksa, neden? Varsa, bu yola kim veya kimler, hangi süre içinde, hangi şartlarla, hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde başvurabilir? Açıklayınız. (10 puan)

(M)'nin iflasın açılmasından (iflas kararından; İİK m. 165) önceki tasarrufları, tasarruf yetkisi kısıtlanmamış olduğundan geçerli ise de, bu tasarrufların belli şartlarla iptal edilmesi söz konusu olabilir. Bunun için tasarrufun iptali davası yoluna başvurulmalıdır (İİK m. 277 vd.). Tasarrufun iptali davası açılabilecek hâller İİK m. 278-280'de gösterilmiştir. Buna göre, ivazsız tasarruflar, aciz hâlinde yapılan tasarruflar ve alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar, belli şartlarla iptal edilebilir.

(M)'nin bu tasarrufu 01.05.2017 tarihinde ve tasarrufa konu malların piyasa değeri olan 250.000 TL üzerinden, yani ivaz karşılığında yapılmıştır; ayrıca olayda bu tasarrufların ivazsız tasarruf gibi olduğu kabul edilen tasarruflar (İİK m. 278, f. 2) kapsamında değerlendirilmesini gerektirecek herhangi bir bilgi de verilmemiştir. Bu sebeple burada ivazsız tasarrufların iptali (İİK m. 278) söz konusu olamaz. Tasarrufun yapıldığı tarih, (M)'nin iflasına karar verildiği tarihten yaklaşık olarak bir buçuk sene öncesine rastlamaktadır. Aciz hâlinde yapılan bazı tasarruflara ilişkin iptal sebebi yalnızca hacizden, mal bulunamaması sebebiyle acizden veya iflasın açılmasından önceki bir sene içinde yapılan bazı tasarrufların iptaline imkan verdiğinden (İİK m. 279, f. 1, 1.cümle), aciz halinde yapılan tasarruflara ilişkin iptal sebebi de, her şeyden önce süre yönünden, burada uygulama alanı bulamayacaktır.

Şu hâlde (M)'nin yapmış olduğu tasarruf ancak "alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan tasarruflar" (İİK m.280) kapsamında iptal davasına konu olabilecektir. Alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan tasarrufların iptali davası açılabilmesi için işlemin yapılmasından itibaren beş yıl içinde borçlu aleyhine haciz veya iflas yoluyla takip yapılmış olmalı (İİK m. 280, f. 1, son cümle) ve bu dava, işlemin yapılmasından itibaren beş yıl içinde açılmalıdır (İİK m. 284). Somut olayda bu süreler geçmemiş olduğundan, bu sebebe dayanılarak tasarrufun iptali davası açılabilir.

Bu davada borçlunun ilgili tasarrufu alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığının davacı tarafından ispat edilmesi gerekir. Bunun ispatı çok zor olduğundan, kanunda davacı lehine bazı karineler de öngörülmüştür (İİK m. 280, f. 2-3). Somut olayda işlemin diğer tarafının borçlu devredenin mali güçlük durumunu ve bu işlemi alacaklılara zarar vermek kastıyla yaptığını bildiğini veya bilmesi gerektiğini gösteren bir veri bulunmamaktadır. Onun için m.280 uyarınca açılacak bir iptal davası da başarılı olamayacaktır.

Tasarrufun iptali davasında görevli ve yetkili mahkeme bakımından özel bir düzenleme söz konusu olmayıp (İİK m. 281), bu dava genel hükümlere göre belirlenen görevli (HMK m. 1-4) ve yetkili (HMK m. 5-19) mahkemelerde açılacaktır.

Bu davayı, haciz yoluyla takipte kesin veya geçici aciz belgesi sahibi alacaklı veya alacaklılar (şekli bakımdan zorunlu takip arkadaşı olarak) borçlu ve ilgili üçüncü kişiye karşı; iflas takibinde ise iflas idaresi veya iflas idaresinin takip yetkisini devrettiği alacaklı veya alacaklılar (İİK m. 245, m. 255, f. 3), borçlu iflas ettiğinden yalnızca ilgili üçüncü kişiye karşı açacaktır (İİK m. 277, m. 282).

4) (M)'nin alacaklılarından (C), alacağını hangi süre içinde masaya yazdırmalıdır? (C)'nin (M)'den olan alacağını belirttiğiniz süreden sonra masaya yazdırması mümkün müdür? Mümkün değilse, neden? Mümkünse, neden? Sonuçları ile birlikte açıklayınız. (10 puan)

İflas dairesi iflasın basit veya adi tasfiye usulü ile tasfiyesine karar verip bunu ilan eder ve bu ilanla, alacaklılara alacaklarını masaya yazdırmaları gerektiği ihtar edilir. Adi tasfiye usulüne karar verilmişse bu ilanda alacaklılara alacaklarını masaya yazdırmaları için bir ay (İİK m. 219, f. 1-1) süre verilir. Buna göre adi tasfiye usulünde (C), iflas kararının ilanından itibaren bir ay içinde alacağını masaya yazdırmalıdır.

Ancak (C) alacağını bu süre geçtikten sonra da masaya yazdırabilir. Bu ihtimalde (C) alacağını iflasın kapanmasına (İİK m. 254) kadar yazdırmalıdır. (C)'nin alacağını süre geçtikten sonra yazdırması, kendi aleyhine bazı sonuçlar doğurabilecektir. Buna göre alacağını süresi içinde yazdırmayan (C), alacağını geç yazdırması sebebiyle oluşacak giderlerden (örneğin sıra cetvelinin yeniden ilanı masrafları, m. 236, f. 4, m. 234, f. 1) sorumlu olacaktır; alacaklının bu masrafları peşin vermesi istenebilir. Alacağını yazdırmasından önce kararlaştırılmış olan geçici paylaştırmaya (C) katılamayacaktır. (C)'nin alacağı kabul edilirse sıra cetveli yeniden düzenlenecek; alacağı kabul edilmez veya istediği sıraya yazılmazsa yahut (C) diğer alacaklıların alacağına veya onlara verilen sıraya itiraz ederse, sıra cetveline karşı itiraz veya şikayet yollarına başvurabilecektir (İİK m. 236; m. 235).

5) Önceki soruya (Soru: 4) vereceğiniz cevaba uygun olarak (C) alacağını masaya yazdırmak için usulüne uygun şekilde başvuruda bulunmuş, fakat alacağı reddedilmiştir. Bu durum karşısında (C), kime karşı, hangi yola, hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili iflas organı nezdinde başvurabilir? Açıklayınız. (10 puan)

Alacaklıların alacaklarını yazdırmaları için verilen bir aylık süre (İİK m. 219, f. 2-2) geçtikten sonra iflas idaresi, masaya yazdırılan alacaklar hakkında ret veya kabul kararı verecektir (İİK m. 230). İflas idaresi, kabul veya reddedilen alacakları İİK m. 206 ve 207 hükümlerine göre düzenleyeceği sıra cetvelinde belirterek sıra cetvelini iflas dairesine bırakacak (İİK m. 232) ve sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığını ilan edecek; iddialarının tamamı veya bir kısmı reddedilen yahut iddia ettikleri sıraya kabul edilmeyen alacaklılara ise doğrudan doğruya haber verecektir (İİK m. 234). Buna göre, iflas idaresi alacak ve istihkak iddiaları hakkındaki kararını sıra cetvelinde belirtmiş olmaktadır.

Sıra cetvelini doğru bulmayan ilgililer sıra cetveline karşı, duruma göre, şikayet (İİK m. 16) veya sıra cetveline itiraz davası (İİK m. 235; m. 236, f. 5) yoluna başvurabilirler. Sıra cetveline karşı şikayet, iflas idaresinin sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, iflas hukuku kurallarına uymamış olması sebebine dayanır (İİK m. 227, f. 1; m. 16). Örneğin sıra cetveline karşı muhalefet, alacağın esas veya miktarını ilgilendirmeyip yalnız sıraya ilişkin ise şikayet yoluyla icra mahkemesine arz olunur (İİK m. 235, f. 4). Sıra cetveline karşı itiraz davası ise, sıra cetvelindeki bir alacaklının, sıra cetvelinin düzenlenmesi sırasında, örneğin kendi alacağının yanlış sıraya alınmasına değil, kendi alacağının esası hakkında verilen iflas idaresi kararına veya başka bir alacaklının sıra cetvelindeki alacağının esasına veya sırasına itiraz edilmesi sebebine dayanır. Sıra cetveline karşı itiraz davasında itiraz sebebi maddi hukuka dayanmaktadır.

(C)'nin alacağının reddedilmesine ilişkin muhalefeti, alacağın esasına ilişkin olduğundan, sıra cetveline karşı itiraz davası yoluna başvurması gerekecektir.

Sıra cetveline itiraz davası, kural olarak sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanından itibaren, istisnaen İİK m. 223, f. 3 hükmü çerçevesinde ilgili alacaklıya yapılan tebligattan itibaren onbeş gün

içinde, iflasa karar verilen yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacaktır (İİK m. 235, f. 1; m. 236, f. 5).

Görüldüğü üzere, sıra cetveline karşı başvuru yolları, sıra cetvelinin ilanından değil, sıra cetvelinin iflas dairesine bırakıldığının ilanı tarihinden itibaren başlamaktadır. Ancak, iflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklı, tebliğe elverişli adresini gösterip gerekli tebliğ masraflarını önceden avans olarak vermişse, iflas idaresinin alacağı hakkındaki kararlarına karşı başvuru süresi, iflas idaresi kararının kendisine tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır (İİK m. 223, f. 3, son cümle).

Sıra cetveline itiraz davasında davalı taraf, sıra cetveline itirazın hangi sebeple yapıldığına göre değişmektedir. Alacaklı, somut olayda olduğu gibi, alacağının tamamının veya bir kısmının sıraya kabul edilmemesi sebebiyle dava açmışsa (kayıt kabul davası) davalı iflas masası (iflas idaresi) olacaktır. Alacaklı, başka bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya itiraz ediyorsa (kayıt terkin davası) davalı ilgili alacaklı olacaktır (İİK m. 235, f. 2).

6) a) (M)'nin 01.01.2018 tarihinde (D)'ye karşı 100.000 TL alacak davası açmış olup bu davanın derdest olması ve yukarıda Soru 2'de olduğu gibi 01.01.2019 tarihinde (M)'nin iflasına karar verilmesi varsayımında, bu davanın akıbeti ne olacaktır? Bu davaya kim veya kimler, ne zaman devam edecektir? Açıklayınız. (7,5 puan)

(M)'nin iflas kararından önce (01.01.2018 tarihinde) (D)'ye karşı açmış olduğu ve derdest olan dava, iflas kararı verilmesiyle, ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonrasına kadar duracaktır (İİK m. 194). İkinci alacaklılar toplanmasında bu davaya devam edilip edilmeyeceği yönünde karar verilecektir. İkinci alacaklılar toplanmasında bu davaya devam edilmesi yönünde karar alınırsa iflas idaresi; davaya devam etmeme yönünde karar alınır, fakat alacaklılardan biri veya bazıları davaya devam etmek isterse kendilerine dava takip yetkisi verilecek olan alacaklı veya alacaklılar davayı devam ettirecektir (İİK m. 245).

b) (M)'nin alacaklılarından (E)'nin (M) aleyhine 01.01.2018 tarihinde ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatmış olması ve bu takip derdestken, yukarıda Soru 2'de olduğu gibi 01.01.2019 tarihinde (M)'nin iflasına karar verilmesi varsayımında, (E)'nin başlatmış olduğu takibin akıbeti ne olacaktır? Bu takibe kim veya kimler, ne zaman devam edecektir? Açıklayınız. (10 puan)

(M)'nin iflasına karar verilmesiyle, (M) aleyhine yapılan haciz yoluyla takipler durur, iflas kararının kesinleşmesiyle bu takipler düşer (İİK m. 193, f. 1 ve 2). Buna göre, (M) aleyhine haciz yoluyla takip yapan alacaklılar alacaklarını iflas masasına yazdıracak ve sıra cetvelindeki sıraya göre alabileceklerdir.

Ancak, rehnin (İİK m. 23) paraya çevrilmesi yoluyla takipler (ve bu takipler ile ilgili olarak açılmış hukuk davaları, İİK m. 194, f. 1) iflas kararı verilmesiyle durmaz (ve düşmez) (İİK m.193, f.1)[51]. İİK

[51] Ancak 09.06.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilk hâlinde (19.06.1932 tarih ve 2128 sayılı Resmi Gazete), m. 193 hükmü düzenlemesi şu şekilde idi: *"Borçluya karşı yapılmakta olan **takipler** iflâsın ilânından sonra **düşer**, iflâsın tasfiyesi müddetince müflise karşı hiç bir takip yapılamaz."* 18.02.1965 tarih ve 538 sayılı Kanun (06.03.1965 tarih ve 11946 sayılı Resmi Gazete), m. 95 hükmü ile yapılan değişiklikte ise madde hükmü şu şekilde değiştirilmiş idi: *"İflâsın açılması borçlu aleyhinde **haciz ve rehnin paraya çevrilmesi yoliyle***

m.193, f.4'e göre ise, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla başlatılan takipler bakımından iflasın etkisi, alacaklının tercihine bırakılmıştır[52]. Hükümde öngörülen her iki ihtimalde de takip müflise karşı değil iflas idaresine[53] karşı devam edecektir. Buna göre:

---

yapılan takiplerle teminat gösterilmesine** ilişkin takipleri **durdurur**. İflâs kararının kesinleşmesi ile bu takipler **düşer**. İflâsın tasfiyesi müddetince müflise karşı birinci fıkradaki takiplerden hiçbiri yapılamaz."* Şu hâlde o tarihteki düzenleme çerçevesinde: *"İflasın açılması ile rehin hakkı mürtehin alacaklı için mahfuz kalmak la beraber, rehinin karşılanmasından sonra artabilecek para masaya ait olduğundan **takiplerin durması kaidesi rehnin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takiplere de şamil** **[idi].**"* Postacıoğlu, İlhan E. : **İflas Hukuku Dersleri,** İstanbul, 1978, s. 150. İİK m. 193 hükmü, 09.11.1988 tarih ve 3494 sayılı Kanun (25.11.1988 tarih ve 20000 sayılı Resmi Gazete), m. 39'la yapılan değişiklik sonrasında günümüzdeki hâlini almıştır. Bu değişiklikle, İcra ve İflas Kanununun 193 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (dördüncü) fıkra eklenmiştir: *"(1) İflasın açılması, borçlu aleyhinde **haciz yoluyla** yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durdurur. / (4) **Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplere iflastan sonra da takip alacaklıları tarafından iflas masasına karşı devam edilir ve satış bedeli 151 inci maddeye göre rehinli alacaklılara paylaştırılır. Artan kısım iflas masasına intikal eder. Şu kadar ki, takip alacaklısı, iflastan önce başlamış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipten vazgeçerek, rehnin 185 inci maddeye göre satılmasını isteyebilir." Yapılan değişiklikle, rehinli alacaklıların iflastan etkilenmemeleri sağlanmıştır. Arslan, Ramazan: "*İcra ve İflas Kanununda Yapılan Değişiklikler ve Yenilikler"* **ABD,** Yıl: 1989, Sayı: 1, (s. 136-157) s. 151.

[52] İİK m. 193'ü değiştiren, 3494 sayılı Kanunun m. 39 hükmüne ilişkin hükûmet gerekçesi şu şekildedir: "*Rehin alacaklısının rüçhan hakkı iflasta da saklı olduğundan bu rehinler en yakın ve münasip zamanda iflas dairesi tarafından paraya çevrilip rehin alacaklısına ödenmektedir. Ancak rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibin çok ilerlediği ve satış aşamasına gelindiği, satıştan birkaç gün önce borçlunun iflas etmesi üzerine bu takibin durması ve düşmesi sonucu iflas dairesi tarafından yeniden satış hazırlıklarına başlandığı, bazı borçluların rehin alacaklsının satışını düşürmek için iflaslarını sağladığı veya iflas idaresinin, müflisin etkisinde kalarak rehin alacaklısının alacağını reddetmek veya rehnin satışını uzatmak suretiyle satışı geciktirdiği görülmektedir. Bu nedenlerle, rehin alacaklısının alacağını almasını geciktirmeye yönelik davranışların önlenmesini teminen, rehin alacaklısının dilerse iflastan önce başlamış olan rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takiplere iflastan sonra da iflas masasına karşı devam edebileceği ve iflastan sonra rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılabileceği esası getirilmektedir.*" Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar-Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel, **İcra ve İflas Kanunu ve İlgili Mevzuat,** 4. Baskı, Yetkin, Ankara, 2018, s. 164.

[53] "*Adalet Bakanlığı Taslağı 39.maddesi ile İİK m. 193'te yapılmak istenen değişiklikler, Merkez Bankası Taslağı ile yapılmak istenenlerin aynıdır. Bu madde ile rehnin paraya çevrilmesi yolu ile yürüyen takiplere iflasın etkisi rehinli alacaklının tercihine terkedilmektedir. O isterse mevcut takibe devam edebilecek, isterse 185.hükmünden yararlanabilecektir. **Böyle bir düzenleme şu sakıncaları beraberinde getirir. Böyle bir düzenleme iflasta işe henüz iflas alacaklılarının (alacakları mevsuk olan) müdahale etmediği aşamada rehinli takibin alacaklısının (ki bu genel olarak bir bankadır) iflas idare memurları ile uzlaşması ile (bunlar da uzlaşmak zorundadırlar, zira m. 223'te 3222 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu, bankaların avukatlarının iflas idare memuru***

Alacaklı dilerse, bu takiplere iflas masasına (iflas idaresine) karşı devam edebilir. Bu hâlde takibe icra dairesi nezdinde devam edildiğinden satış icra dairesince yapılır; alacaklının rüçhan hakkı saklı olup, satış bedeli İİK m. 151'e göre rehinli alacaklılara paylaştırılır, artan kısım iflas masasına intikal eder. Rehinle karşılanmayan kısım için ise, rehinli alacaklı alacağını masa mallarının satışı sonucu elde edilen paradan, sıra cetvelinde kendisine verilen sıraya göre alacaktır (İİK m. 206, f. 4).

Öte yandan, alacaklı dilerse, daha önce başlatmış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibe devam etmeyip, (iflastan önce başlamış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek) rehnin (icra dairesi değil) iflas idaresi tarafından en yakın ve münasip zamanda paraya çevrilerek muhafaza ve satış masrafları çıkarıldıktan sonra hakkının kendisine verilmesini de talep edebilir (İİK m. 185, f. 1; m. 193, f. 4).

Sorudaki varsayımda, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibin (İİK m. 145 vd.) bir türü olan (İİK m. 23) ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip (İİK m. 148 vd.) iflasın açılmasından önce başlatılmıştır. Bu takip iflasın açılmasıyla durmayacaktır. Alacaklı, dilerse icra dairesi nezdindeki takibe iflas idaresine karşı devam edebileceği gibi, dilerse bu takipten vazgeçip rehnin iflas idaresince en yakın ve münasip zamanda paraya çevrilmesini de isteyebilecektir.

Metin Soruları:

4) İflas dışı adi konkordato talebi, kim veya kimler tarafından, hangi hallerde ve hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde yapılabilir? Belirtiniz. (15 puan)

Borçlarını ödeyemeyen veya vadesinde ödeyememe tehlikesi altında bulunan her borçlu iflas dışı adi konkordato talebinde bulunabilir. Ayrıca, borçlu hakkında iflas yoluyla takip yapma hakkı bulunan her alacaklı da, o borçlu için iflas dışı adi konkordato talebinde bulunabilir (İİK m. 285,f. 1 ve 2).

İflas dışı konkordato üç çeşittir: vade konkordatosu, tenzilat konkordatosu ve karma konkordato. Vade konkordatosunda borçlu borçlarını ödemek için alacaklılarından sadece bir vade istemektedir. Tenzilat konkordatosunda ise borçlu alacaklılarından alacaklarında indirim yapmalarını talep etmektedir. Karma konkordatoda borçlu hem vade ve hem de indirim istemektedir.

Borca batık bir borçlu vade veya tenzilat ya da karma konkordato isteyebilir. Buna mukabil aktifi pasifinden fazla olan, yani borca batık durumda bulunmayan, bir borçlu sadece vade konkordatosu talep edebilir, tenzilat konkordatosu isteyemez.

İflas dışı adi konkordato talebini almakta görevli icra organı asliye ticaret mahkemeleridir. Yetkili asliye ticaret mahkemesi ise, iflasa tabi olmayan borçlunun yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesi, iflasa tabi borçlunun ise, muamele merkezinin bulunduğu, muamele merkezi yurt dışında

---

olabilmeleri sağlanmıştır), masa yararını geriye itecek sonuçların doğmasına neden olabilir. Zira takibin bir yanında alacaklı ve diğer yanında da onun vekili bulunacaktır. Ve böylece de bir tarafın takibin iki tarafını teşkil etmesi durumu ortaya çıkacaktır." Üstündağ, Saim: **İcra ve İflas Kanunumuzun Dünü ve Bugünü,** İstanbul, 1990, s. 145-146.

ise Türkiye'deki şubesinin, birden fazla şubesi varsa merkez şubesinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir (İİK m. 285, f. 3; m. 154, f. 1 ve 2).

5) İflas dışı adi konkordatoda, hangi aşamalardan, hangi süreler içinde geçtikten sonra konkordato kararı elde edilebilir? Açıklayınız. (15 puan)

İflas dışı adi konkordatoda öncelikle bir konkordato talebi yapılacaktır (İİK m. 285).

Konkordato talebi üzerine mahkeme, konkordato talebine eklenecek belgelerin (İİK m. 286) eksiksiz olarak mevcut olduğunu tespit ettiğinde derhâl geçici mühlet kararı verir (İİK m. 287, f. 1)

Mahkeme, geçici mühlet kararıyla birlikte konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olup olmadığının yakından incelenmesi amacıyla bir geçici konkordato komiseri görevlendirir (İİK m. 287, f. 3).

Geçici mühlet üç aydır. Mahkeme bu üç aylık süre dolmadan borçlunun veya geçici komiserin yapacağı talep üzerine geçici mühleti en fazla iki ay daha uzatabilir, uzatmayı borçlu talep etmişse geçici komiserin de görüşü alınır. Geçici mühletin toplam süresi beş ayı geçemez (İİK m. 287, f. 4).

Mahkeme, kesin mühlet hakkındaki kararını geçici mühlet içinde verir (İİK m. 289, f. 1). Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması hâlinde borçluya bir yıllık kesin mühlet verilir (İİK m. 289, f. 3). Güçlük arz eden özel durumlarda kesin mühlet, komiserin bu durumu açıklayan gerekçeli raporu ve talebi üzerine mahkemece altı aya kadar uzatılabilir. Borçlu da bu fıkra uyarınca uzatma talebinde bulunabilir; bu takdirde komiserin de görüşü alınır. Her iki hâlde de uzatma talebi kesin mühletin sonra ermesinden önce yapılır (İİK m. 289, f. 5).

Kesin mühlet içinde alacaklılar toplantısı yapılır ve alacaklıların borçlunun konkordato teklifini kabul edip etmedikleri belirlenir. Alacaklılar konkordato teklifini ister kabul etsinler isterse etmesinler konkordato dosyası kesin mühlet içinde asliye ticaret mahkemesine intikal ettirilir (İİK m. 302).

Komiserin gerekçeli raporunu ve dosyayı tevdi alan asliye ticaret mahkemesi, konkordato hakkında karar vermek üzere yargılamaya başlar. Mahkeme, komiseri dinledikten sonra kısa bir zamanda ve her hâlde kesin mühlet içinde kararını vermek zorundadır (İİK m. 304, f. 1). Fakat konkordato hakkında yapılan yargılamada kesin mühlet içinde bir karar verilemeyeceği anlaşılırsa; mahkeme, gerekli görürse komiserden gerekçeli bir rapor da alarak, karar verilinceye kadar mühlet hükümlerinin devamına karar verebilir. Bu süre altı aydan fazla olamaz (İİK m. 304, f. 2).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi **23/03/2019**
2018-2019 Öğretim Yılı II. Yarıyıl
İcra ve İflas Hukuku II Arasınavı

- Cevap Anahtarı -

<u>Sınav Talimatı</u>: Sınav süresi 1 saat 50 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>Olay I:</u>

İstanbul Tuzla Organize Sanayi Bölgesi'nde alüminyum levha imalatı ile uğraşan tacir (A), Ankara Sincan Organize Sanayi Bölgesi'nde tencere imalatı ile uğraşan tacir (B) ile, bir miktar alüminyum levhanın satımı konusunda, İstanbul Mecidiyeköy'de bir satış sözleşmesi imzalamıştır. Sözleşmede kararlaştırılan miktarda alüminyum levhanın teslimi karşılığında (B), (A)'ya 01.03.2019 tarihinde 100.000.-TL ödeyecektir. Bu çerçevede (B), satış bedelinin teminatı olarak, 01.03.2019 tarihli ve 50.000,- TL bedelli bir bonoyu (A) lehine keşide etmiş, kendisine ait olup işinde kullandığı bir kamyonetin trafik sicil kaydı üzerinde de (A) lehine 50.000.- TL üzerinden rehin tesis etmiştir. (B)'nin sözleşmede kararlaştırılan satış bedelini 01.03.2019 tarihi itibarıyla ödememesi üzerine (A), (B) aleyhine icra takibi başlatmak istemektedir.

1. **a. (A), (B) aleyhine genel haciz yolu ile takip başlatabilir mi? Başlatabilirse, neden? Başlatamazsa, neden? (A)'nın genel haciz yolu ile takip başlatması hâlinde bu takibin akıbeti ne olur? Açıklayınız. (5 puan)**

Rehinle temin edilmiş bir alacağın borçlusu iflasa tabi şahıslardan olsa bile alacaklı yalnız rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabilir. Ancak rehnin tutarı borcu ödemeğe yetmezse, alacaklı kalan alacağını iflas veya haciz yoluyla takip edebilir (İİK m. 45, f. 1).

Alacağın yalnız bir kısmı rehinle temin edilmiş ise, önce rehne başvurma zorunluluğu yalnız rehinle temin edilmiş kısım bakımından uygulanır; rehinle temin edilmemiş kısım bakımından haciz veya iflas yolu ile takip yapılabilir.

Somut olayda (A)'nın 100.000.-TL tutarındaki alacağının 50.000.-TL'lik kısmı rehinle temin edilmiş; alacağın rehinle temin edilmemiş olan 50.000.-TL'lik diğer kısmı için teminat olarak kambiyo senedi (bono) verilmiştir. Buna göre (A), alacağının rehinle temin edilmiş olan 50.000.-TL'lik kısmı için rehne başvurmak zorundadır; alacağının rehinle temin edilmemiş olan 50.000.-TL'lik kalan kısmı için ise haciz yolu ile takip yapabilir.

(A)'nın elinde bir kambiyo senedi vardır (bono). Elinde kambiyo senedi olan alacaklı kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatmak zorunda değildir; genel haciz yolu ile takip de başlatabilir, bu konuda seçim hakkı kendisine aittir.

Soruda (A)'nın hangi miktar üzerinden genel haciz yolu ile takip başlattığı hakkında bilgi verilmemiştir. Bu bağlamda, ihtimalli olarak değerlendirme yapılırsa:

Önce rehne başvurma zorunluluğu icra müdürü tarafından resen gözetilmesi gereken, alacakları rehinle temin edilmemiş olan diğer alacaklıları korumaya yönelik ve kamu

düzenine ilişkin olan bir husustur. Bu sebeple (A)'nın alacağının tamamı olan 100.000.-TL için genel haciz yolu ile takip başlatma talebinin, icra müdürü tarafından reddedilmesi gerekir. Bu yapılmayıp (A)'nın alacağının tamamı için genel haciz yolu ile takip talebi kabul edilmişse, resen gözetilmesi gereken ve kamu düzenine ilişkin olan bu husus, süresiz şikayet yolu ile icra mahkemesi nezdinde ileri sürülebilir ve takibin iptali yönünde karar alınabilir (İİK m. 16, 17, 22).

Ancak (A), alacağının yalnızca rehinle temin edilmemiş olan 50.000.-TL'lik kısmı için genel haciz yoluna veya kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluna başvurmuşsa bu takip olağan seyrinde devam edecek, bu takibe karşı şikayet yoluna başvurulamayacaktır. Çünkü İİK m. 45 hükmü yalnızca rehinle temin edilmiş alacak kısmı hakkında uygulanacağından, rehinle temin edilmemiş alacak kısmı için başlatılan genel haciz yolu ile takipte herhangi bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

b. (A), (B) aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatabilir mi? Başlatabilirse, neden? Başlatamazsa, neden? Açıklayınız. (5 puan)

Önceki soruda (1-a) ifade edildiği üzere, rehinle temin edilen alacaklarda, önce rehnin paraya çevrilmesi yoluna başvurulması gerekir. Ancak, önce rehne başvurma zorunluluğunun bir istisnası olarak, elinde kambiyo senedi bulunan alacaklı, alacağı rehinle temin edilmiş olsa dahi önce rehne başvurma zorunluluğu olmaksızın kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatabilecektir (İİK m. 45, f. 3; m. 167, f. 1).

Somut olayda (A)'nın alacağının 50.000.-TL'lik kısmı rehinle temin edilmiştir. Rehinle temin edilen kısım bakımından rehnin paraya çevrilmesi zorunluluğu vardır. Rehinle temin edilmemiş olan diğer 50.000.-TL'lik kısım bakımından ise rehne başvurma zorunluluğu bulunmadığından, kambiyo senetleri bakımından yukarıda açıklanan istisnanın da uygulanmasına gerek yoktur. Bu sebeple (A), önceki soruda ifade edildiği üzere rehinle temin edilmemiş olan bu kısım için genel haciz yoluyla veya kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatmakta serbesttir. Dilerse, önceki soruda olduğu gibi (1-a) genel haciz yoluna, dilerse kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluna başvurabilir.

Ancak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda takibin kambiyo senedine dayanması gerektiğinden, (A), rehnin varlığına rağmen, alacağının 50.000.-TL'lik kısmı için kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatabilir; fakat alacağının tamamı olan 100.000-TL için kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatamaz. Diğer bir deyişle kambiyo senedi alacaklısı olan (A), kambiyo senedinin (bononun) ödenmemiş olan bedeli için takip yapabilir (TTK m.778, f. 1-d atfıyla TTK m.725, f. 1-a ve m. 726, f. 1-a); yoksa, bu kambiyo senedi ile temin edilmiş alacağının tamamını, İİK m.45, f.3'e dayanarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip edemez. Kambiyo senedinin (bononun) ödenmemiş bedeli olan 50.000.-TL aşılarak, bono ile teminat altına alınan asıl alacağın tamamı olan 100.000.-TL için takip başlatılmışsa, bu durumda borçlu beş günlük özel şikayet süresi içinde bu durumu icra mahkemesi nezdinde ileri sürebilir. Bundan başka, icra mahkemesi de müddetinde yapılan şikayet veya itiraz dolayısıyla, usulü dairesinde kendisine intikal eden işlerde alacaklının kambiyo hukuku mucibince takip hakkına sahip bulunmadığı hususunu resen göz önüne

alabilir; böylece kambiyo senedine dayanmayan takibi iptal edebilir (İİK m. 170/a; m. 168, b. 3**).**

2. **(A)'nın, (B) aleyhine, geçerli olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatabilmesi varsayımında:**

a. (B) kendisine karşı başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte, takibin dayanağı olan kambiyo senedinin hatır senedi olduğu yönündeki muhalefetini, hangi yolla, hangi süre içinde, hangi merci nezdinde ileri sürebilir? Açıklayınız. (6 puan)

(B) aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılabileceği önceki sorularda ifade edilmişti (1-a, 1-b).

(B)'nin kendisine karşı başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte takibin dayanağı olan kambiyo senedinin hatır senedi olduğu yönündeki muhalefetini, bu husus icra müdürü tarafından resen dikkate alınacak bir husus olmadığından, itiraz yoluyla ileri sürmesi gerekir. Bu itiraz imzaya ilişkin olmayıp, borca itiraz niteliğindedir. Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte ödeme emrine itiraz, genel haciz yolu ile takipten farklı olarak, ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren beş gün içinde, icra mahkemesi nezdinde, sebepleriyle birlikte ve yazılı olarak ileri sürülebilir (İİK m. 168, b. 5).

b. (B)'nin önceki şıktaki (2-a) muhalefetinin takibe etkisi ne olacaktır? (B)'nin bu yöndeki muhalefeti üzerine takibe devam edilmesi nasıl mümkün olacaktır? Açıklayınız. (6 puan)

Önceki şıkta ifade edildiği üzere (2-a) (B) beş gün içinde ödeme emrine itiraz edecektir. Ancak, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte ödeme emrine itiraz, genel haciz yolu ile takipten farklı olarak satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmayacaktır; yani, alacaklının talebi ile takibe devam edilecek, haciz yapılacak, yalnız satış yapılamayacaktır (İİK m. 169). Bunun için, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte, ödeme emri ile borçluya verilen ödeme süresinin (İİK m.168, b.2) geçmiş olması gerekir. Buna göre, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren on gün içinde borcun ödenmemesi hâlinde, (A)'nın talebi üzerine takibe devam edilecek; (B)'nin mal, alacak ve haklarından borcuna yetecek kadarı haczedilecektir (İİK m.85, f.1). Yani takibe devam edilmesi için alacaklının (B)'nin ödeme emrine itirazını hükümden düşürmesi gerekmeyecektir.

Öte yandan, her ne kadar ödeme emrine itiraz takibi kendiliğinden durdurmayacak ve alacaklının da bu itirazı hükümden düşürmesi gerekmeyecek ise de, burada icra mahkemesi borçlunun ödeme emrine itirazını re'sen inceleyecektir. Zaten, ödeme emrine itiraz da, doğrudan doğruya icra mahkemesi nezdinde yapılmaktadır. Buna göre, icra mahkemesi tarafları kendiliğinden duruşmaya davet edecek ve ödeme emrine itirazı, genel haciz yolunda olduğu gibi, resmî veya imzası ikrar edilmiş belgeler çerçevesinde, mutlaka duruşmalı olarak inceleyecek ve buna göre itirazın kabulüne veya takibin devamına karar verecektir. Bu noktada icra mahkemesi hâkimi, borçlunun itirazına eklediği belgelerden hareketle itirazı

ciddi görmesi hâlinde, yargılamanın hemen başında dosya üzerinden verebileceği bir kararla takibi geçici olarak da durdurabilecektir (İİK m. 169/a, f. 1 ve 2).

3. **(A), görevli ve yetkili icra organından, (B)'nin mal, alacak ve hakları hakkında ihtiyati haciz kararı verilmesini 10.03.2019 tarihinde isteyebilir mi? İsteyebilirse, neden? İsteyemezse, neden? İhtiyati haciz talebinin şartlarını da belirterek açıklayınız. (6 puan)**

İhtiyati haciz, rehinle temin edilmemiş, muaccel bir para borcunun alacaklısı tarafından istenebilir (İİK m.257, f. 1).

(A)'nın 10.03.2019 tarihinde ihtiyati haciz talep etmesi bakımından muaccel bir para borcuna sahip olma şartı yerine gelmiştir. Bununla birlikte (A)'nın alacağının 50.000.-TL'lik kısmı rehinle temin edilmiştir. Buna göre:

(A), alacağının rehinle temin edilmiş olan 50.000-TL'lik kısmı bakımından ihtiyati haciz kararı verilmesini isteyemeyecek; alacağının rehinle temin edilmiş olan bu kısmı bakımından önce rehne başvurma kuralı gereğince rehnin paraya çevrilmesi yoluna başvurması gerekecektir (İİK m. 45, f. 1).

Buna mukabil, (A)'nın alacağının rehinle temin edilmemiş olan diğer 50.000.-TL'lik kısmı ise rehin teminatı dışında kaldığından, (A) alacağının rehin teminatı dışında kalan bu kısmı bakımından ihtiyati haciz kararı verilmesini isteyebilecektir.

4. **(A), (B)'nin kendisi lehine üzerinde rehin tesis etmiş olduğu kamyonetin paraya çevrilmesi için hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde takip başlatmalıdır? Açıklayınız. (6 puan)**

Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip talebi bakımından özel görev ve yetki kuralları söz konusu değildir. Bu sebeple (A), (B) aleyhine rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip talebini genel hükümlere göre görevli ve yetkili icra organı nezdinde yapacaktır. Buna göre:

Takip talebi icra dairesine verilecektir (görevli icra organı) (İİK m. 145, m. 58).

Yetkili icra dairesi bakımından ise ilk olarak, Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin kıyasen uygulanması ile yetkili olan icra dairelerinin tespit edilmesi gerekir (İİK m. 50). Bu bağlamda, borçlunun takibin başlatıldığı tarihteki yerleşim yeri (somut olayda belirtilmemiştir) icra daireleri genel yetkili icra dairesidir (İİK m. 50; HMK m. 6).

Somut olayda sözleşmeden doğan bir para borcu söz konusu olması, bununla birlikte sözleşmede ifa yerinin kararlaştırılmamış bulunması, sözleşmede para borcunun nerede ifa edileceğinin kararlaştırılmaması hâlinde ise ifa yerinin Türk Borçlar Kanununun tamamlayıcı hükümlerinin uygulanması suretiyle alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yeri olarak tespit edilecek olması sebebiyle (TBK m.89, f.1, b.1) alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yeri (somut olayda belirtilmemiştir) icra daireleri de özel yetkili icra daireleridir (İİK m. 50; HMK m. 10).

Öte yandan, İİK m. 50'de özel olarak yetkilendirilen icra dairesi olan "sözleşmenin yapıldığı yer" icra dairesi de yetkilidir (İİK m.50, f.1, 2.cümle). Somut olayda sözleşmenin İstanbul Mecidiyeköy'de akdedildiği belirtilmiştir. Buna göre, yukarıda tespit edilen icra dairelerinin yanında, İstanbul Merkez icra daireleri de yetkilidir.

5. **(B), kendisi aleyhine başlatılan rehnin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takibe karşı aşağıdaki savunmaları hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde ve hangi yolla ileri sürebilir? Bu savunmaların takibe etkisi ne olacaktır? Bu savunmalar üzerine takibe devam edilmesi nasıl mümkün olacaktır? Her bir şık için, ayrı ayrı açıklayınız:**

a. **Trafik sicili kaydındaki rehin süreye bağlıdır; sürenin dolması sebebiyle rehin hakkı sona ermiştir. (6 puan)**

(B)'nin bu yöndeki muhalefeti yalnız rehin hakkına ilişkin bir itirazdır. Ödeme emrine itiraz hakkındaki İİK m. 62 ila 72. maddeleri hükümleri, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takipte de uygulanacaktır (İİK m. 147, 1.cümle). Buna göre ödeme emrinin kendisine tebliği üzere (B), bu muhalefetini yedi gün içinde, takibin yapıldığı icra dairesine, ödeme emrine itiraz yolu ile ileri sürecektir (İİK m. 62). Ödeme süresi ise genel haciz yolu ile takipten farklı olarak onbeş gündür (İİK m. 146, b. 1).

Ödeme emrine itirazda, yalnız rehin hakkına itiraz edilip, borca itiraz edilmemesi hâlinde takip alacaklısı, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipten vazgeçerek takibe genel haciz yolu ile devam edebilecek ve borçlu yalnız rehin hakkına itiraz ederek borca itiraz etmemiş olduğundan, borçlunun mallarının haczini isteyebilecektir (İİK m. 147, b. 2).

Ödeme emrine itirazda, yalnız rehin hakkına itiraz edilip, borca itiraz edilmemesine rağmen takibe genel haciz yolu ile devam etmek istemeyen takip alacaklısının, genel hükümlere göre, genel görevli mahkemelerde borçlunun rehin hakkına itirazının iptalini veya icra mahkemesinde rehin hakkına itirazının kaldırılmasını istemesi de mümkündür (İİK m.147, 1.cümle; m. 67, 68).

b. **Söz konusu borcu ödedim; borcum yoktur. (6 puan)**

Önceki soruda belirtildiği gibi (5-a), rehnin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takipte ödeme emrine itiraz, genel hükümlere tabidir (İİK m.147, 1.cümle). Buna göre (B)'nin bu yöndeki muhalefeti borca itiraz niteliğindedir ve ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde, takibin yapıldığı icra dairesine yapılması gerekir (İİK m.62). (B)'nin ödeme emrine itiraz etmesi ile takip kendiliğinden duracaktır (İİK m.66). Bu durumda ödeme emrine itirazın hükümden düşürülmesi gerekir. Genel haciz yolunda olduğu gibi burada da ödeme emrine itiraz üzerine itirazın hükümden düşürülmesi genel mahkemeler nezdinde itirazın iptali veya icra mahkemesi nezdinde itirazın (kesin) kaldırılması yollarıyla mümkün olabilecektir (İİK m. 67, 68).

Olay II:

Apartman yöneticisi (A), aylık 100.- TL olan apartman aidatını 1 yıldır ödemeyen ve kendisine karşı yapılan bütün ihtarlara da kayıtsız kalan (M)'ye karşı icra takibi başlatmak istemiş; (M)'nin tacir olduğunu bildiğinden, 1 yıllık ödenmemiş aidatın faiziyle birlikte ödenmesi için, 1.200.- TL ve işlemiş faiz üzerinden (M) aleyhine genel iflas yolu ile takip başlatmaya karar vermiştir.

1. (A), (M)'ye karşı iflas takibini hangi görevli ve yetkili icra organı nezdinde başlatabilir? Açıklayınız. (6 puan)

Genel haciz yoluyla takip talebinde olduğu gibi, iflas yoluyla takip talebinde de görevli icra organı, icra dairesidir; iflas dairesinin görevi ancak iflas kararının verilip bu kararın iflas dairesine bildirilmesinden itibaren başlamaktadır (İİK m. 166, f. 1).

İflas yoluyla takip talebini almaya yetkili olan icra dairesi ise, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra daireleridir. Ancak iflas takibi bakımından icra dairelerinin yetkisi kesin yetki niteliğinde değildir. Bu sebeple, yetki itirazında bulunulmadığı takdirde başka bir icra dairesinde yapılan iflas takibi geçerli olduğu gibi, tarafların bu konudaki yetki sözleşmeleri de geçerli olacaktır (İİK m.154). Buna göre (A), (M)'ye karşı iflas takibini, (M)'nin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki icra daireleri nezdindeki takip talebiyle başlatabilir.

2. (M) kendisine gönderilen iflas ödeme emrine karşı, faizin fazla hesaplandığı yönündeki muhalefetini hangi yolla, hangi süre içinde, hangi icra organı nezdinde ileri sürebilir? (M)'nin bu muhalefeti üzerine (M)'nin iflasına hangi prosedür çerçevesinde karar verilecektir? Açıklayınız. (10 puan)

(M)'nin, muhalefetini, iflas ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde, icra dairesi nezdinde ileri sürmesi gerekir (İİK m.155). (M)'nin muhalefeti üzerine iflas takibine devam edilebilmesi için ise iflas davasında (M)'nin iflasına karar verilmesi gerekir. Bunun için, alacaklı (A) ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren bir sene içinde, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iflas davası açarak borçlunun itirazının kaldırılması ile iflasına karar verilmesini talep edecektir (İİK m.156). Asliye ticaret mahkemesinin yetkisi kesin yetkidir. Buna göre, iflas davaları için yetki sözleşmesi yapılamaz ve iflas davası mutlaka borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde açılır (İİK m.154, f.3). İflas davasında, alacaklının iflas takibi kesinleştiğinde bu durum 166 ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usulle ilan edilir. İflas talebinin ilanından itibaren onbeş gün içinde diğer alacaklılar davaya müdahale veya itiraz ederek iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler (İİK m.158, f.1). Asliye ticaret mahkemesi, borçlunun ödeme emrine itirazını genel hükümler çerçevesinde inceleyecektir. Borçlunun ödeme emrine itirazının haklı bulunmaması üzerine mahkeme borçluya o güne kadarki faiz ve icra masrafları ile birlikte borcunu ifa veya o miktar meblağı mahkeme veznesine depo etmesi için yedi günlük süre verecektir (depo kararı). Depo kararı üzerine de borçlunun borcunu ödememesi üzerine ilk oturumda iflasına karar verilecektir (İİK m.158, f.2).

3. (M)'nin iflasına 10.03.2019 tarihinde karar verildiğini kabul edelim. Bu durumda:

a. (M)'ye ait apartman dairesi üzerine daha önce haciz koydurmuş olan (C), bu dairenin satılmasını isteyebilir mi? Neden? (6 puan)

(M)'nin iflasına karar verilmesiyle, iflas açılır (İİK m.165); böylece (M)'nin haczi kabil bütün malları iflas masasını oluşturur ve alacakların ödenmesine tahsis olunur (İİK m.184, f. 1). Buna göre (M)'ye ait hacizli mallar da (paraya çevrilmiş olmadığı sürece) iflas masasına dahil olacak, bu malları haczettirmiş olan alacaklıların alacaklarını iflas masasından almaları gerekecektir (İİK m. 186). Bu sebeple (C), daha önce haczettirmiş olduğu apartman dairesinin satılmasını isteyemez; ancak bu apartman dairesi paraya çevrilmişse bu para iflas masasına girmez, (C) alacağını bu paradan alır.

b. (M)'nin kendisine rehin verdiği otomobile karşı daha önce rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip başlatmış olan (D), bu otomobilin paraya çevrilmesini isteyebilir mi? Çeşitli ihtimallere göre cevaplayınız. (8 puan)

(M)'nin iflasına karar verilmesi ile (M)'ye ait rehinli mallar da iflas masasına dahil olur; ancak rehinli alacaklının hakkı saklıdır. Buna göre rehinli alacaklının rehinli malların satışından alacağını öncelikle elde etmek hakkı vardır; rehinli alacaklı alacağını tam olarak aldıktan sonra geriye para artarsa, bu para iflas masasına dahil olur. İflasın açılması (yani, iflas kararı verilmesi; İİK m. 165) halinde dahi daha önce başlatılan rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibe (iflas masasına karşı) devam edilebileceği gibi, iflas kararından sonra dahi (iflas masasına karşı) rehnin paraya çevrilmesi ile takip başlatılabilir. Alacaklı, daha önce başlatmış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibe devam etmeyip, rehnin iflas idaresi tarafından paraya çevrilmesini de talep edebilir (İİK m.185, f. 1; m.193, f.4).

c. (E), (M)'ye olan borcunu 10.03.2019 tarihinde kendisine elden ödemiştir. (E) borcundan kurtulmuş mudur? Çeşitli ihtimallere göre cevaplayınız. (8 puan)

(M), iflasına karar verilmesinden sonra hiçbir ödeme kabul edemez. (M)'nin borçluları da, iflas kararından sonra müflise yaptıkları ödemelerde, ancak yaptıkları ödeme iflas masasına girdiği takdirde borçlarından kurtulurlar.

Bununla birlikte, iflas kararı verilmesi ile iflas kararının ilanı arasındaki sürede, iyi niyetli borçluların müflise yaptığı ödemeler geçerli olacaktır. Buna göre, müflis (M)'nin borçlusu (E), iflas kararının verildiği gün olan 10.03.2019 tarihinde, yani iflasın ilan edilmesinden önce yapmış olduğu ödemede iyi niyetli ise, yani (M)'nin iflasına karar verildiğini bilmiyor ve bilmesi gerekmiyorsa, bu konuda kendisinden beklenen özeni göstermişse, yaptığı ödeme iflas masasına intikal etmemiş olsa bile borcundan kurtulmuş olacaktır. (E) iyi niyetli değilse, yani (M)'nin iflas ettiğini biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, bu konuda kendisinden beklenen özeni göstermemişse, ancak ödediği miktar iflas masasına dahil olduğu ölçüde borcundan kurtulacaktır (İİK m. 192).

Metin Soruları:

1. İhtiyati haciz kararı hangi görevli ve yetkili icra organından istenebilir? Belirtiniz. (6 puan)

İhtiyati haciz kararında görevli icra organı, genel görevli mahkemelerdir (İİK m. 258, f. 1; HMK m. 1-4). Buna göre ihtiyati haciz kararı kural olarak, genel görevli mahkeme olan asliye hukuk mahkemesinden istenecektir (HMK m.2). Bununla birlikte, asıl alacak bakımından özel görevli mahkeme varsa, ihtiyati haciz kararı verilmesi talebinin de bu özel görevli mahkemede (örneğin tüketici mahkemesinde) ileri sürülmesi gerekir.

İhtiyati haciz kararı verilmesi bakımından yetkili mahkeme ise İİK m. 50'deki yetki kurallarına göre belirlenecektir (İİK m.258, f.1). Buna göre Hukuk Muhakemeleri Kanununun yetkiye ilişkin hükümlerine göre yetkili mahkemelerin yanında (HMK m. 6-19), sözleşmenin yapıldığı yer mahkemesi de yetkili olacaktır (İİK m.50, f.1).

2. İhtiyati haciz kararının uygulanmasını ve ihtiyati haczi tamamlayan işlemleri kısaca anlatınız. Bu prosedüre uyulmaması halinde yaptırımın ne olacağını belirtiniz. (10 puan)

İhtiyati haciz kararının verilmesinden itibaren on gün içinde bu kararın uygulanmasının talep edilmesi gerekir, aksi takdirde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacaktır. İhtiyati haciz kararının uygulanması ihtiyati haciz kararını veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden istenecektir. (İİK m. 261, f. 1).

İhtiyati haciz kararının uygulanmasından sonra, asıl alacak hakkında daha önce icra veya dava takibi başlatılmamışsa, icra veya dava takibinin başlatılması gerekir, aksi takdirde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacaktır. Buna göre dava açılmadan veya icra takibi başlatılmadan evvel ihtiyati haciz yaptırmış olan alacaklı, ihtiyati haciz kararının (kendi huzuriyle) uygulanmasından; ihtiyati haciz yokluğunda yapılmış olan alacaklı ise haciz tutanağının kendisine tebliğinden itibaren, yedi gün içinde, icra takibi veya dava takibi yoluna başvurmalıdır (İİK m. 264, f.1). İhtiyati haciz kararının uygulanmasından sonra süresi içinde dava veya icra takibi yoluna başvurulması hâlinde ihtiyati haciz kural olarak davanın veya takibin sonuçlanmasına kadar devam eder. Bu sürelerin kaçırılması hâllerinde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden kalkacaktır (İİK m. 264, f. 4).

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2019 – 2020 Öğretim Yılı Bahar Dönemi
İcra ve İflas Hukuku II Ara Sınavı

04/05/2020

1 - Genel haciz yoluyla takipte yetkili icra dairesi hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

a) İcra dairesinin yetkisi kamu düzenine ilişkin değildir.

b) İfa yerinin yanında, alacaklının yerleşim yeri icra dairesi de yetkilidir.

c) Hukuk Muhakemeleri Kanununun yetkiye ilişkin hükümleri, kıyasen uygulanır.

d) Sözleşmenin yapıldığı yer icra dairesi de yetkilidir.

e) Genel yetkili icra dairesi, borçlunun yerleşim yeri icra dairesidir.

Cevap: (b)

2 - Şikayet yoluna ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

a) Şikayet süresi, kural olarak, işlemin yapıldığı tarihten itibaren yedi gündür.

b) Şikayet süresini kusuru olmaksızın bir engel sebebiyle kaçıran borçlu engelin kalktığı tarihten itibaren üç gün içinde gecikmiş şikayet yoluna başvurabilir.

c) Şikayet takibi kendiliğinden durdurur.

d) Şikayet başvurusu kabul edilirse hukuka aykırı olan icra dairesi işlemi bozulur, düzeltilir yahut yapılmayan veya geciktirilen işlemin icrası emrolunur.

e) Şikayet, işlemi yapan icra dairesine yapılır.

Cevap: (d)

3 - İlamsız icra takibinde paraların paylaştırılması aşaması ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

a) İcra takibinin son aşamasıdır.

b) Paraların paylaştırılabilmesi için kural olarak hacizli malların tamamının paraya çevrilmiş olması gerekir.

c) Paraların paylaştırılması için alacaklının talebi gerekir.

d) Satış tutarı bütün alacakları ödemeye yetmezse sıra cetveli düzenlenmesi gerekir.

e) Satış tutarından öncelikle haciz, paraya çevirme ve paylaştırma giderleri gibi bütün alacaklıları ilgilendiren ortak giderler alınır; alacaklıların asıl alacağı, talep edilmişse işlemiş faiz ile takip giderleri ise ancak bundan sonra kendilerine dağıtılır. .

Cevap: (c)

4 - Sıra cetveline itiraz davası hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

a) Birinci sırada yer alan bir alacaklının aslında dördüncü sırada yer alması gerektiği hususu itiraz davası yoluyla ileri sürülür.

b) Sıra cetveline itiraz davası icra mahkemesinde açılır.

c) Alacaklı istediği sıraya kabul edilmemesi hâlinde sıra cetveline itiraz davası yoluna başvurmalıdır.

d) Sıra cetveline itiraz davası açma süresi sıra cetvelinin tebliğinden itibaren onbeş gündür.

e) Davacı sıra cetveline itiraz davasını kazanırsa yeni bir sıra cetveli düzenlenmesine karar verilir.

Cevap: (a)

5 - Aşağıdaki ifadelerden hangisinde tamamlama haczi doğru olarak tanımlanmıştır?

a) Haczedilen malın satış bedelinin hacze iştirak eden bütün alacaklıların alacağını ödemeye yetmeyecek olması hâlinde alacaklılardan birini talebi üzerine yapılan hacizdir.

b) İtirazın geçici kaldırılması kararı üzerine istenebilen fakat alacaklıya satış isteme hakkı vermeyen haciz türüdür.

c) İhtiyati haczin hükümsüz hâle gelmemesi için yapılan işlemlerdir.

d) Elde edilen satış tutarının bütün alacaklıların alacağını ödemeye yetmemesi hâlinde icra müdürünün kendiliğinden yapmış olduğu hacizdir.

e) Kendisine haciz isteme yetkisi gelmemiş alacaklının bir mahkeme kararına dayanarak uygulatmış olduğu hacizdir.

Cevap: (d)

6 - Aşağıdakilerden hangisi (kesin) borç ödemeden aciz belgesinin doğurduğu sonuçlardan biri değildir?

a) Hacze iştirak imkanı sağlar.

b) Borçluya karşı bir sene içinde yapılan takipte ödeme emri gönderilmesine gerek yoktur.

c) Tasarrufun iptali davası açma hakkı verir.

d) İtirazın kesin kaldırılmasını sağlayan bir belgedir.

e) Aciz belgesine bağlanmış alacak zamanaşımına uğramaz.

Cevap: (e)

7 - Geçici aciz belgesi hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

a) Borçlunun haczi kabil hiçbir malı bulunmadığını gösteren haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğindedir.

b) Tasarrufun iptali davası açma hakkı verir.

c) Bir sene içinde takip yapılırsa borçluya yeniden ödeme emri gönderilmesine gerek yoktur.

d) İtirazın kesin kaldırılmasını sağlayan bir belgedir.

e) Hacze iştirak imkanı sağlar.

Cevap: (b)

8 - İhtiyati haciz kararının verilmesiyle ilgili aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?

a) İhtiyati haciz kararı verilirken borçlunun dinlenmesi gerekmez.

b) İhtiyati haciz kararı verilmesinde icra mahkemesi görevli değildir.

c) Vadesi gelmemiş alacaklar için ihtiyati haciz talep edilemez.

d) Mahkeme ihtiyati haciz sebeplerini yaklaşık ispat seviyesindeki ispat ölçüsüne göre değerlendirir.

e) Alacağı rehinle temin edilen alacaklının ihtiyati haciz talep etmesi mümkün değildir.

Cevap: (c)

9 - İhtiyati haciz hakkında aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?

a) Alacak davası açıldıktan sonra dava konusu alacak için ihtiyati haciz kararı ancak davaya bakan mahkemeden istenebilir; sözleşmenin ifa yeri mahkemesinden istenemez.

b) İhtiyati haciz talebi dilekçesinde alacağın varlığına ilişkin vakıa ve delillerin sunulması yeterlidir; ihtiyati haciz sebebinin de yaklaşık olarak ispatı gerekmez.

c) İhtiyati hacze karar veren mahkeme alacaklının haksız çıkması ihtimaline yönelik olarak teminat alınmasına da karar verir; ancak alacak ilama bağlı ise teminat gösterme zorunluluğu yoktur.

d) Borçlu dinlenmeden ihtiyati haciz kararı verilmesi hâlinde, bu karara karşı yapılan itiraz üzerine verilen karar, borçlu tarafından istinaf edilebilir.

e) İhtiyati haciz sadece para alacakları hakkında istenebilen bir geçici hukuki korumadır; bu sebeple ihtiyati tedbirden farklıdır.

Cevap: (b)

10 - İhtiyati haciz kararının uygulanması konusunda aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

a) Haciz alacaklı veya borçlunun yokluğunda icra edilmişse, alacaklı veya borçlu üç gün içinde haciz tutanağını incelemesi ve varsa itirazını bildirmesi için icra dairesine davet olunur.

b) İhtiyati haciz kararının uygulanması, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki icra dairesinden istenir.

c) İhtiyati haciz, genel haciz yolundaki hükümlere göre gerçekleştirilir.

d) Alacaklı ihtiyati haciz kararının verilmesinden itibaren on gün içinde kararın uygulanmasını talep etmelidir.

e) İhtiyati haczin icrasına ilişkin şikayetler ihtiyati haciz kararını icra eden icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine yapılır.

Cevap: (a)

11 - İhtiyati haciz kararına itiraz süresi kaç gündür?

a) 3 gün

b) 5 gün

c) 7 gün

d) 10 gün

e) 15 gün

Cevap: (c)

12 - Aşağıdakilerden hangisi borçlunun yokluğunda verilen ihtiyati haciz kararına itiraz sebeplerinden biri değildir?

a) Alacağın zamanaşımına uğramış olması

b) Alacağın vadesinin gelmemiş olması

c) Mahkemenin yetkisi

d) Alacağın rehinle temin edilmiş olması

e) Gösterilen teminat

Cevap: (a)

13 - İhtiyati haczi tamamlayan merasim konusunda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

a) Alacaklı ihtiyati haczin uygulanmasını talep etmesinden itibaren yedi gün içinde alacak davası açmalı veya takip yapmalıdır.

b) Alacaklının takip yapması hâlinde ödeme emrine itiraz edilirse, itirazın tebliğinden itibaren bir ay içinde itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna başvurmalıdır.

c) Alacaklının alacak davası açmış olması ihtimalinde, alacaklı davayı kaybetse dahi, hükümde aksine karar verilmemişse ihtiyati haciz dava hakkında verilen nihai kararın kesinleşmesine kadar devam eder.

d) Alacaklı açtığı alacak davasını kaybederse yedi gün içinde istinaf yoluna başvurmalıdır.

e) Alacaklı açtığı alacak davasını kazanırsa bir ay içinde ilamlı icra takibi yapmalıdır.

Cevap: (e)

14 - Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip bakımından aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

a) Takip talebi icra mahkemesine yapılır.

b) Ödeme emrine itiraz süresi onbeş gündür.

c) Ödeme emrine itiraz edilirse itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yollarına başvurulabilir.

d) Borçlu, rehin hakkına itiraz edemez.

e) Alacaklı bir defaya mahsus olmak üzere rehnin paraya çevrilmesi yoluyla başlatmış olduğu takip yolunu bırakarak harç ödemeksizin iflas yoluyla takip yapabilir.

Cevap: (c)

15 - Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla başlatılan ilamlı veya ilamsız takipte aşağıdakilerden hangisi söz konusu olmaz?

a) Haciz tutanağının düzenlenmesi

b) Satış talebi

c) Satış masrafının icra müdürünce verilen onbeş gün içinde depo edilmesi

d) Kıymet takdirine ilişkin şikayet

e) Sıra cetveline karşı şikayet

Cevap: (a)

16 - İpoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takipte, sırasıyla, ödeme emrine itiraz ve ödeme süreleri aşağıdakilerden hangisidir?

a) 5 gün – 10 gün

b) 7gün – 7 gün

c) 7 gün – 15 gün

d) 7 gün – 30 gün

e) 15 gün – 30 gün

Cevap: (d)

17 - Aşağıdakilerden hangisi taşınır rehninin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takipte ödeme emrine karşı ileri sürülebilecek itiraz sebeplerinden biri değildir?

a) İcra dairesinin yetkisiz olduğu

b) Rehin hakkının bulunmadığı

c) Borcun ifa edilmiş olduğu

d) Alacaklının dayandığı belgedeki imzanın borçluya ait olmadığı

e) Borcun zamanaşımına uğramış olduğu

Cevap: (e)

18 - Aşağıdaki hâllerden hangisinde rehnin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip yapılamaz?

a) Alacağın ilam ile tespit edilmiş olması hâlinde

b) Alacağın bonoya dayanması hâlinde

c) Alacağın düzenleme şeklindeki noter senedine dayanması hâlinde

d) İbraz edilen ipotek akit tablosunun kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarını içermesi ve alacağın muaccel olması hâlinde

e) Rehin hakkının ilam ile tespit edilmiş olması hâlinde

Cevap: (b)

19 - Kesin rehin açığı belgesine bağlanan sonuçlar hakkında aşağıdaki önermelerden hangisi yanlıştır?

a) Kesin rehin açığı belgesi İİK m. 68 anlamında borç ikrarını içeren senet hükmündedir.

b) Kesin rehin açığı belgesini alan alacaklı, artık, borçluya karşı haciz veya borçlu iflasa tabi ise iflas yoluyla takip yapabilir.

c) Kesin rehin açığı belgesini alan alacaklı, bir yıl içinde haciz yoluyla ilamlı veya ilamsız takip yaparsa borçluya yeniden icra emri veya ödeme emri gönderilmesine gerek yoktur.

d) Kesin rehin açığı belgesi alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı vermez.

e) Kesin rehin açığı belgesindeki alacak miktarı için faiz işlemez.

Cevap: (e)

20 - Alacağı rehinle temin edilmiş alacaklının elinde bir de çek bulunuyorsa aşağıdaki takip türlerinden hangisini tercih edebilir?

a) Sadece rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip

b) Sadece kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip

c) İster kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip, isterse genel haciz yoluyla takip

d) İster rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip, isterse kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip

e) İster rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip, ister kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip, isterse genel haciz yoluyla takip

Cevap: (d)

21 –Aşağıdakilerden hangisi cüzi icra ile külli icra arasındaki farklardan biri değildir?

a) Bütün borçlulara karşı cüzi icra takibi yapılabilirken, sadece bazı borçlulara karşı külli icra takibi yapılabilir.

b) Cüzi icrada alacaklılar arasında kural olarak öncelik söz konusudur; külli icrada ise kural olarak alacaklılar arasında eşitlik ilkesi geçerlidir.

c) Cüzi icra takibi icra dairesinde başlatılır; külli icra takibi ise iflas dairesinde başlatılır.

d) Cüzi icrada alacaklının talebi zorunlu iken, külli icra borçlunun talebi ile de başlayabilir.

e) Cüzi icra bir veya birden fazla alacaklının, borçlunun bir veya birden fazla malının paraya çevrilmesi yolu ile tatmin edilmesi iken, külli icra borçlunun bütün alacaklılarının, borçlunun bütün malvarlığının paraya çevrilmesi yolu ile tatmin edilmesidir.

Cevap: (c)

22 - İflasa ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

a) Gerçek kişi tacirler, adi para borçlarından dolayı da iflasa tabidir.

b) Gerçek kişilerin tacir sıfatı ticareti terk etmeleri ile son bulduğundan artık haklarında iflas takibi yapılması söz konusu olmaz.

c) Genel iflas yolunda iflas sebebi borcun ödenmemesidir.

d) Tacir olmayanlar hakkında da iflas takibinin yapılabileceği hâller vardır.

e) İflas yoluyla başlatılan takibe haciz yoluyla devam edilmesi mümkündür.

Cevap: (b)

23 - Aşağıdakilerden hangisi iflas teşkilatının resmi organlarından biri değildir?

a) İflas idaresi

b) İflas dairesi

c) İcra dairesi

d) İcra mahkemesi

e) Asliye ticaret mahkemesi

Cevap: (a)

24 - Takipli iflasta iflas takibi hangi iflas organı nezdinde başlatılır?

a) İflas idaresi

b) İflas dairesi

c) İcra dairesi

d) İcra mahkemesi

e) Asliye ticaret mahkemesi

Cevap: (c)

25 - İflas takibinde yetkiye ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

a) İflas takip talebinin verileceği iflas organının yetkisi kamu düzenindendir.

b) Borçlunun muamele merkezindeki iflas organının iflas takip talebini almasına ilişkin yetkisi hakkında yetki sözleşmesi yapılamaz.

c) İflas davası, İİK m. 50'deki özel yetki kuralına göre, sözleşmenin yapıldığı yerdeki iflas organında da açılabilir.

d) İflas davasında yetki itirazı süresi içinde ileri sürülmezse iflas davasına bakan yetkisiz iflas organı yetkili hâle gelir.

e) İflas davasına bakan iflas organı, yetkili olup olmadığını kendiliğinden inceler.

Cevap: (e)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2021-2022 Öğretim Yılı Bahar Dönemi
İcra ve İflas Hukuku II Ara Sınavı **05/04/2022**

-Cevap Anahtarı-

<u>Sınav Talimatı</u>: Sınav süresi 1 saat 40 dakikadır. Sınav başlangıcında verilen 4 sayfalık cevap kâğıdından başka 2 sayfalık bir cevap kağıdı daha alınabilir; başka kağıt verilmeyecektir. <u>Sorular numara sırasına göre cevaplandırılacaktır</u>. Cevaplar mavi ya da siyah dolmakalem veya tükenmez kalemle yazılacaktır; kurşun kalem ve kırmızı kalem kesinlikle kullanılamaz. Sınav sırasında kanun kullanılamaz. Yazının okunaklı, ifade ve imlanın düzgün olmasına dikkat edilmesi önemle rica olunur.

<u>I - Test soruları</u>:

1. Bütün Türkiye'de yürürlüğe girdikten sonra elektronik ihale usulü hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>doğrudur</u>? (5 puan)

a) Elektronik ihale usulünün uygulandığı hâllerde pazarlık suretiyle satışa ilişkin hükümler uygulanmaz.

b) Taşınmaz mallar elektronik ihale usulü ile satılamaz.

c) Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde doksanını geçmesi gerekir.

d) Gazetede veya elektronik satış portalında yapılan ilan metinlerindeki hatalar, sadece elektronik satış portalında ilanen düzeltilir. Ancak elektronik satış portalında yapılan bu düzeltme ilanının tarihi ile ihale tarihi arasında yedi günden az zaman kalmış ise satışın daha önce ilan edilen günden yedi iş günü sonrası için tespit edilecek günde yapılacağı da düzeltme ilanında belirtilir.

e) İhale alıcısının, satış bedelinin tamamını ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde icra dairesi hesabına ödemesi gerekir; icra müdürünün ödeme süresinin uzunluğunu belirlemede takdir yetkisi yoktur.

Cevap: (e)

2. Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takip bakımından aşağıdakilerden hangisi <u>doğrudur</u>? (5 puan)

a) Ödeme emrine itiraz süresi yedi gün olup, itiraz etmeyen borçlu aynı yedi gün içinde borcunu ödemelidir.

b) Borçlu ödeme emrine itirazında borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürebilir.

c) Borçlu ödeme emrine itirazında yalnızca rehin hakkına itiraz etmişse alacaklı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipten vazgeçerek takibe haciz yolu ile devam edilmesini isteyebilir.

d) Ödeme emrinin kesinleşmesi üzerine alacaklı haciz talep etmelidir.

e) Ödeme emrine itiraz satıştan başka icra takip işlemlerini durdurmaz.

Cevap: (c)

3. İhtiyati haciz hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>doğrudur</u>? (5 puan)

a) Yüzüne karşı ihtiyati haciz kararı verilen borçlu bu karara karşı itiraz yoluna başvuramaz ama kanun yoluna başvurabilir.

b) İhtiyati haciz talep edebilmek için alacak İİK m.68'deki belgelerden birine dayanmalıdır.

c) İhtiyati haciz kararı icra mahkemesi tarafından verilir.

d) İhtiyati haciz talebinin incelenmesi mutlaka duruşmalı olarak yapılmalı ve karşı taraf dinlenmelidir.

e) İhtiyati haciz kararı verilebilmesi için kural olarak teminat aranmaz.

Cevap: (a)

4. Haksız ihtiyati hacizden dolayı tazminat davası hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (5 puan)

a) Bu davada görevli mahkeme genel hükümlere göre belirlenir.

b) Bu dava, ihtiyati haciz kararını vermiş olan mahkemede de açılabilir.

c) İhtiyati haciz uygulanmamışsa, bu dava açılamaz.

d) Bu davada alacaklının zarardan sorumlu tutulabilmesi için kusurlu olması gerekir.

e) Bu davada alacaklının zarardan sorumlu tutulabilmesi için ihtiyati haczin haksız olduğunun anlaşılması gerekir.

Cevap: (d)

5. Genel iflas yoluyla takip hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>doğrudur</u>? (5 puan)

a) Hukukumuzda genel iflas sebebi borca batıklıktır.

b) İflas isteyen alacaklı ilk alacaklılar toplantısına kadar olan masraflardan sorumludur.

c) Rehinle temin edilmiş alacaklardan dolayı da borçlunun iflası istenebilir.

d) Gerçek kişilerin tacir sıfatı ticareti terk etmeleri ile son bulduğundan artık haklarında iflas takibi yapılması söz konusu olmaz.

e) Amme alacaklarından dolayı iflas takibi (İİK hükümlerine göre değil) 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılır.

Cevap: (b)

6. Genel iflas yoluyla takipte borçlu hakkında verilen iflas kararı hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (5 puan)

a) Ticaret mahkemesinin iflasa karar verdiği anda borçlu hakkında iflas açılmış olur.

b) Borçlu, kararın kendisine tebliğinden itibaren on gün içinde istinaf edebilir.

c) Karara karşı istinaf yoluna başvurulsa bile iflas dairesi kararı derhal gereken yerlere bildirir ve usulüne uygun olarak kararı ilan eder.

d) İstinaf yoluna başvurulmuş olsa bile alacaklı iflas davasından feragat edebilir.

e) İstinaf yoluna başvurulmuş olsa bile birinci alacaklılar toplantısı yapılabilir.

Cevap:(d)

II – Olay soruları:

Tacir (T), (A)'dan 2.000.000 TL satış bedeli ile 10.01.2020 tarihinde inşaat demiri satın almış ve borcuna teminat olarak bir arsası üzerinde (A) lehine 1.000.000 TL üst sınır ipoteği tesis etmiş, ancak (A)'ya olan borcunu 10.01.2021 tarihinde ödemesi gerektiği hâlde ödememiştir. (T)'nin (D)'ye de 01.01.2023 vadeli 500.000 TL borcu vardır.

(T)'nin alacaklılarından (B), (T) aleyhine 10.05.2021 tarihinde genel iflas yoluyla takip başlatmıştır. Bu aşamada:

1. (A)'nın, ihtiyati haciz talep etmesi mümkün müdür? Mümkün değilse, neden? Mümkünse, neden? İhtiyati haciz talebi için görevli ve yetkili merciyi ve ihtiyati haciz talebinin şartlarını da belirterek açıklayınız. (8 puan)

İhtiyati haciz, rehinle temin edilmemiş ve (kural olarak) vadesi gelmiş para alacakları için talep edilebilir (İİK m. 257, f. 1-2).

İhtiyati hacze İİK m.50'ye göre yetkili olan, genel görevli mahkemeler (HMK m.1-4) tarafından karar verilir (İİK m.258, f.1). İİK m.50'ye göre Hukuk Muhakemeleri Kanununun yetkiye dair hükümleri kıyas yoluyla uygulanır; bunlara ilave olarak sözleşmenin yapıldığı yerdeki mahkeme de yetkilidir. Buna göre ihtiyati haciz dava açılmadan önce, esas hakkında görevli ve yetkili olan mahkemeden; dava açıldıktan sonra ise ancak asıl davanın görüldüğü mahkemeden talep edilir (HMK m. 390, f. 1).

İhtiyati hacze karar verilebilmesi için kural olarak teminat gösterilmesi de gerekir (İİK m. 259).

Somut olayda (A)'nın alacağı muaccel bir alacak ise de, 1.000.000 TL'lik kısmı rehinle temin edilmiştir. Bu sebeple (A) alacağının rehinle temin edilmiş kısmı için ihtiyati haciz talep edemez. Rehinle (ipotekle) temin edilmemiş olan (diğer 1.000.000 TL'lik) kısım için ise ihtiyati haciz talep edebilir; bunun için teminat göstermesi de gerekir.

Somut olayda (A)'nın dava açtığından bahsedilmemiştir. Bu sebeple (A), İİK m. 50'ye göre yetkili ve (somut olayda özel mahkemelerin görevini ilgilendiren bir bilgi verilmediğinden) genel görevli olan asliye hukuk mahkemesinden (HMK m. 2) ihtiyati haciz talep etmelidir. Somut olayda yer bilgisi verilmemiş olsa da:

- Genel yetkili mahkeme olarak (İİK m.50; HMK m.6) borçlu (T)'nin ihtiyati haczin talep edildiği tarihteki yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.

- Sözleşmenin ifa yeri mahkemesi olarak (İİK m.50; HMK m.10) somut olayda sözleşmede ifa yerinin kararlaştırıldığına dair bilgi verilmediğine göre, TBK m.89, f. 1 gereğince para borçlarında ifa yeri alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yeri olduğundan, alacaklı (A)'nın ödeme zamanındaki yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.

- Nihayet (İİK m.50'deki özel yetki kuralı gereğince) (A) ile (T) arasındaki sözleşmenin yapıldığı yer mahkemesi (İİK m.50, f.1) yetkilidir.

Alacaklı (A), (T)'nin mal, hak ve alacaklarının ihtiyaten haczine karar verilmesini, bu genel ve özel yetkili mahkemelerden herhangi birinde talep edebilir.

2. a. (T) kendisine gönderilen iflas ödeme emrine karşı, "*İtiraz ediyorum.*" diyerek muhalefet etmek istemektedir. (T) bu muhalefetini hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili merci nezdinde ileri sürmelidir? Belirtiniz. (4 puan)

İflas ödeme emrine karşı muhalefet, itiraz yoluyla olacaktır. (T) bu itirazını iflas ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde, takibin yapıldığı icra dairesi nezdinde[54] ileri sürmelidir (İİK m. 155).

b. (T)'nin iflas ödeme emrine karşı bir önceki şıkta belirlediğiniz gibi usulüne uygun olarak muhalefet etmesi üzerine (B), iflas takibine devam edebilir mi? Edemezse, neden? Edebilirse, (B)'nin hangi süre içinde, hangi görevli ve yetkili merci nezdinde, hangi yola, hangi taleple başvurması gerekir? Açıklayınız. (8 puan)

İflas ödeme emrine itiraz edilmesi üzerine takip durur. Alacaklı (B) iflas yoluyla takibe devam edebilmek için iflas ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren bir sene içinde, borçlunun muamele merkezindeki (kesin yetkili) asliye ticaret mahkemesi nezdinde iflas davası açmalı; dava dilekçesinde borçlunun itirazının kaldırılmasını ve iflasına karar verilmesini talep etmelidir (İİK m.154, f. 3; m. 156, f. 3-4).

c. Bir önceki şık kapsamında (T)'nin iflasına hangi aşamalardan geçtikten sonra, nasıl karar verilecektir? (T) bu aşamada, daha önce ileri sürmediği hâlde, söz konusu borcun zamanaşımına uğradığını ileri sürebilecek midir? Kısaca açıklayınız. (10 puan)

(B)'nin bir önceki şık kapsamında iflas davası açması üzerine öncelikle asliye ticaret mahkemesi takip dosyasını getirtecek, alacaklıların menfaatinin korunması için gerekli gördüğü muhafaza tedbirlerine resen hükmedecektir.

Bu davada borçlunun itirazı genel hükümler çerçevesinde incelenecek olup, iflas ödeme emrine itiraz etmiş olan borçlu, iflas ödeme emrine itirazında ileri sürdüğü sebeplerle bağlı olmadan itiraz ve defilerini ileri sürebilecektir. Bu sebeple (T) daha önce (ödeme emrine itiraz ederken) ileri sürmemiş olsa da söz konusu borcun zamanaşımına uğradığını cevap dilekçesinde ileri sürebilecektir. İflas davasını inceleyen asliye ticaret mahkemesi borçlunun itirazının haksız olduğuna karar verirse itirazını kaldıracaktır.

Borçlunun itirazı kaldırılıp iflas takibi kesinleşince, mahkeme bu durumu ilan etmeli; böylece diğer alacaklılara ilandan itibaren onbeş gün içinde davaya müdahale veya itiraz edip iflası gerektiren bir hâl bulunmadığını ileri sürerek davanın reddini isteme imkânı vermelidir[55].

---

[54] Bir görüşe göre borçlu, (masrafını vererek) takibin yapıldığı icra dairesine gönderilmek üzere başka bir icra dairesi nezdinde de iflas ödeme emrine itiraz edilebilir. Bu takdirde itiraz tarihi, bu icra dairesine itiraz dilekçesinin verildiği tarih olacaktır. Bkz. Sümer Altay, Türk İflas Hukuku, İstanbul 2004, s. 119-120.

Son olarak, mahkeme borçluya takip konusu borcu, faiz ve masraflarını yedi gün içinde ödemesini emredecektir ("depo kararı"). Borçlu ilk oturuma kadar depo kararını yerine getirmezse ilk oturumda iflasına karar verilecektir (İİK m. 158, 159).

(B)'nin (T) aleyhine başlattığı iflas takibinde 10.01.2022 tarihinde (T)'nin iflasına karar verildiğini kabul edelim. Bu aşamada:

3. (T)'nin borçlularından olan (C), (T)'ye olan borcunu 11.01.2022 tarihinde kendisine elden ödemiştir. (C) borcundan kurtulmuş mudur? Çeşitli ihtimallere göre cevaplayınız. (8 puan)

İflasına karar verilmesinden sonra müflis hiçbir ödeme kabul edemez. Bu sebeple iflas kararı verildikten sonra müflise olan borcun müflise değil, iflas masasına ödenmesi gerekir. Müflise ödeme yapılması hâlinde, müflise ödeme yapan borçlu ancak iflas masasına giren para oranında borcundan kurtulacak, aksi takdirde iflas masasına yeniden ödeme yapması gerekecektir.

Ancak Kanunda, iflasın açılması ile ilanı arasındaki süre içinde (diğer bir deyişle, iflasın ilanından önce) ve iyi niyetli olarak müflise ödeme yapan borçlunun borcundan kurtulacağı düzenlenmiştir. Buna göre:

Somut olayda iflasın açılmasından (10.01.2022 tarihinden) sonraki gün (11.01.2022 tarihinde) müflise ödeme yapılmıştır. Ödemenin yapıldığı tarihte henüz iflas kararı ilan edilmemişse ve borçlu iyi niyetli ise, yani (T)'nin iflasına karar verildiğini bilmiyor ve bilmesi gerekmiyorsa, bu konuda kendisinden beklenen özeni göstermişse, borcundan kurtulmuş olacaktır. (C) iyi niyetli değilse, yani (T)'nin iflas ettiğini biliyor veya bilmesi gerekiyorsa, bu konuda kendisinden beklenen özeni göstermemişse, ancak ödediği miktar iflas masasına dahil olduğu ölçüde borcundan kurtulacaktır. İflas kararı ilan edilmişse, borçlu iyi niyetli olsa bile ancak masaya giren para oranında borcundan kurtulacak, aksi takdirde masaya tekrar ödeme yapmak durumunda kalacaktır (İİK m. 192).

4. Yukarıdaki 1.sorudan bağımsız olarak (A), (T)'den olan alacağının tahsili için dava açabilir mi yahut takip yapabilir mi? Dava açamaz yahut takip yapamaz ise, neden? Dava açabilir yahut takip yapabilir ise, neden? Açıklayınız. (8 puan)

İflasın açılmasıyla, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takipler ve teminat gösterilmesine ilişkin takipler durur. İflas kararının kesinleşmesiyle de bu takipler düşer. İflas tasfiyesi boyunca müflise karşı haciz yoluyla veya teminat gösterilmesine ilişkin takip yapılamaz (İİK m. 193, f. 1-3).

Ancak, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler iflasın açılmasıyla durmaz ve düşmez; yeni takip yapma yasağı da yoktur. Buna göre (T)'nin iflasına karar verilmesi ile (T)'ye ait rehinli mallar da iflas masasına dahil olur; fakat rehinli alacaklının (A'nın) hakkı saklıdır. Rehinli alacaklının rehinli

[55] Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Ankara 2013, s. 1115-1116; Pekcanıtez/Atalay/Surgurtekin-Özkan/Özekes, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, Oniki Levha, İstanbul, 2021, s. 390, dn. 12.

malların satışından alacağını öncelikle elde etmek hakkı vardır; rehinli alacaklı alacağını tam olarak aldıktan sonra geriye para artarsa, bu para iflas masasına dahil olur. İflasın açılması hâlinde dahi rehinli alacaklı daha önce başlattığı rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibe (iflas masasına karşı) devam edebileceği gibi, iflas kararından sonra dahi (iflas masasına karşı) rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatabilir. Bundan başka rehinli alacaklı, daha önce başlatmış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takibe devam etmeyip, rehnin iflas idaresi tarafından en yakın zamanda paraya çevrilmesini de talep edebilir (İİK m. 185, f. 1; m. 193, f. 4).

Bu sebeple (A), alacağının rehinle temin edilmiş olan 1.000.000 TL'lik kısmı için rehnin (ipoteğin) paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatabilir yahut rehnin iflas idaresi tarafından en yakın zamanda paraya çevrilip, satış masrafları çıkarıldıktan sonra alacak hakkının kendisine verilmesini talep edebilir. (A), alacağının rehinle temin edilmemiş olan diğer 1.000.000 TL'lik kısım için ise takip yapamaz yahut daha önce bir takip başlatmışsa bu takibe devam edemez; bu kısım için alacağını iflas masasına yazdırmalıdır.

İflasın açılmasıyla (İİK m. 165) birlikte, acele haller müstesna olmak üzere, müflisin davacı ve davalı olduğu hukuk davaları durur. Bu davalara, ancak ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonra devam olunabilir. Bu hüküm, şeref ve haysiyete tecavüzden, vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları ile evlenme, ahvali şahsiye veya nafaka işlerine müteallik ihtilaflara, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davalarına tatbik olunmaz. (İİK m. 194, f. 1). İflasın açılmasıyla duran davalar iflastan önce açılmış olan davalardır. Buna karşılık iflastan sonra müflise karşı yeni dava açılamaz; alacaklının ilgili alacağını iflas masasına yazdırması gerekir.

Buna göre (A) alacağının rehinle temin edilmemiş olan kısmının tahsili için iflas kararından sonra dava da açamayacak, alacağını masadan talep etmek zorunda kalacaktır. Fakat biraz önce ifade edildiği üzere, alacağının rehinle temin edilmiş olan kısmı için rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabileceğinden ve hukuk davalarının durması kuralı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takibe ilişkin davalar bakımından uygulanmayacağından, (A) yalnız bu takiple ilgili davaları açabilecektir.

5. (T)'nin alacaklılarından olan (D), (T)'den olan ve olay metninde belirtilen 01.01.2023 vadeli alacağını talep edebilir mi? Edemezse, neden? Edebilirse, neden? Açıklayınız. (4 puan)

(D)'nin (T)'den olan ve olay metninde belirtilen 01.01.2023 vadeli alacağı, iflasın açıldığı 10.01.2022 tarihi itibariyle müeccel (vadesi gelmemiş) bir alacaktır. Ancak iflasın açılmasının alacaklılar bakımından sonuçlarından biri de, iflasın açılmasıyla müflisin borçlarının (iflas alacaklarının) muaccel hâle gelmesidir (İİK m. 195). Buna göre (D)'nin alacağı iflasın açılmasıyla muaccel hâle geldiğinden iflas masasından talep edilebilecektir.

Bununla birlikte (D)'nin alacağı faizsizse, iflasın açılmasıyla muaccel hâle gelen bu alacağın yıllık kanuni faiz hesabıyla iskonto yapılarak iflas masasına yazdırılması gerekecektir (İİK m. 195, f. 2).

III – Metin soruları:

1. İhtiyati haciz kararına itiraz hangi süre içinde, hangi merci nezdinde, hangi sebeplere dayalı olarak yapılabilir? Açıklayınız. (8 puan)

Borçlu kendisi dinlenmeden verilen ihtiyati haciz kararının dayandığı sebeplere, mahkemenin yetkisine ve teminata karşı, ihtiyati haciz kendisinin huzuruyla uygulanmışsa bu tarihten, ihtiyati haciz kendisinin yokluğunda uygulanmışsa ihtiyati haciz tutanağının kendisine tebliği (İİK m. 262) tarihinden itibaren yedi gün içinde, ihtiyati haciz kararını veren mahkeme nezdinde itiraz edebilecektir (İİK m. 265, f. 1).

Menfaati ihlal edilen üçüncü kişiler de ihtiyati haczi öğrenmelerinden itibaren yedi gün içinde ihtiyati haczin dayandığı sebeplere ve teminata[56] itiraz edebilecektir (İİK m. 265, f. 2).

2. İflasın; faizlere, şarta bağlı alacaklara, konusu para olmayan alacaklara, müflisin taraf olduğu satış sözleşmesine-kira sözleşmesine-hizmet sözleşmesine, müflisin kefil olduğu borçlara etkisini anlatınız. (12 puan)

İflasın açıldığı güne kadar işlemiş olan faizler (ve takip masrafları) ana paraya eklenerek iflas masasından istenir (İİK m. 195, f. 1). İflasın açılması faizlerin işlemesini durdurmaz; *rehinle temin edilmemiş* alacaklarda ticari olmayan işlerdeki faiz oranı uygulanır; ancak iflasın açılmasından sonra işleyen faizler; ana paralar (ve iflasın açıldığı tarihe kadar işlemiş olan faizler ile takip masrafları) (tam olarak) ödendikten sonra ödenir (İİK m. 196, f. 1-3). Buna mukabil *rehinle temin edilmiş* alacaklarda iflastan önceki faiz oranı uygulanmaya devam eder. Yine, *rehinle temin edilmiş* alacaklı hem iflasın açılmasından önce işlemiş faizleri, hem de iflasın açılmasından sonra işleyecek faizleri rehnin satış bedelinden (rüçhanlı olarak) alır; iflasın açılmasından sonra işleyen faizleri alabilmesi için adi alacakların ana paralarının tamamının ödenmiş ve geriye para artmış olmasına gerek yoktur (yani rehinle temin edilmiş alacaklar bakımından İİK m.196, f.3 hükmü uygulanmaz)[57].

Geciktirici şarta (TBK m.170) bağlı alacaklar da iflas masasına yazdırılabilir ve bu alacaklar için pay ayrılarak bankaya yatırılır (İİK m.250, m. 9). Fakat geciktirici şarta bağlı alacaklarda ancak geciktirici şart gerçekleştiği takdirde ilgili alacaklılara ödeme yapılır (İİK m.197, f.1).

[56] Üçüncü kişilerin, borçludan farklı olarak, mahkemenin yetkisine itiraz edemeyeceği yönünde bkz.: Uyar/Uyar/Uyar, İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Bilge, Ankara 2014, s. 4093; Karslı, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, İstanbul 2014, s. 561; Pekcanıtez/Atalay/Surgurtekin-Özkan/Özekes, s. 335; Görgün/Börü/Kodakoğlu, İcra ve İflas Hukuku, Yetkin, Ankara, 2022, s. 348.

[57] Kuru, El Kitabı, s. 1239.

Şart gerçekleşmezse bankadaki bu para iflas kapandıktan sonra iflas dairesince diğer alacaklılara dağıtılır (İİK m.255, f.2). Bozucu şarta bağlı alacaklar ise (TBK m. 173) şarta bağlı olmayan alacaklar gibi masaya yazdırılır ve (bozucu şart iflas tasfiyesi sırasında gerçekleşmiş olmadıkça) ilgili alacaklılara şarta bağlı olmayan diğer alacaklılar gibi ödeme yapılır. İflas kapandıktan sonra bozucu şart gerçekleşirse, yapılan ödeme geri alınarak iflas dairesince diğer alacaklılara dağıtılır (İİK m. 255)[58].

Konusu para olmayan alacaklar (kural olarak) para alacağına çevrilmek suretiyle iflas masasına yazdırılır. Ancak iflas idaresi (masanın yararına daha uygun olduğuna kanaat getirirse) konusu para olmayan borcun aynen ifasını üzerine alabilir ki buna "masanın sözleşmeye girmesi" denmektedir (İİK m. 198).

İflasın açılması, müflisin taraf olduğu bazı sözleşmeler bakımından kanun gereği kendiliğinden bir sona erme sebebi teşkil ederken, bu hâller dışında sözleşmeler iflasın açılması ile sona ermez. Buna göre kanunda bu yönde bir düzenleme bulunmadığından satış sözleşmesi (TBK m. 207 vd.), kira sözleşmesi (TBK m. 299 vd.) ve hizmet sözleşmesi (TBK m. 393 vd.) iflasın açılması ile sona ermez. Bu sebeple sözleşmenin diğer tarafı sözleşmenin yerine getirilmesini, para alacağının veya alacağı paradan başka bir şeyse karşılığının ödenmesini (İİK m. 198) iflas masasından isteyebilir.

Müflisin kefil olduğu borçlar da, vadesi gelmese bile, iflas masasından talep edilebilir. İflas masası kefil olarak ödeme yaptığında kefalet alacaklısının yerine geçer (kefalet alacaklısının haklarına halef olur) (İİK m. 202, f. 1-2; TBK m. 596).

[58] Arslan/Yılmaz/Taşpınar-Ayvaz/Hanağası, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, Yetkin, Ankara 2020, s. 508.